

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును 310751

ప్ర. 10. } చెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ నవంబరు నెల 24-వ తేది శనివారము } No. 197
సంవత్సరము ౧౦ } ఉధి రోడ్లారినామ సంవత్సరము, కార్తీకమాస శుద్ధ ప్రథమ ౧. } సంచిక ౧౯౭

అమృతాంజనము అన్ని నోవ్వులకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము వుండకు

మనమయినమందు

చక్కని డబ్బీలో నహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధిని పొందినది. అమృతాంజనము అన్ని నోవ్వులకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశిబ్బిమాదివిగత మాయమందుగాదు. నకలుమందులవలన గిరాకముగలుగదు. మంచభాషచిట్టి చూచి కొనిన మోసముగలుగుదు. అమృతాంజనము జగత్ప్రఖ్యాతివలన దేశమునందంతటా వెలసినది.

అమృతాంజనము డి. పో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు కెట్టిపీఠి, మదరాసు.

బంగారు, వెండినగలును, పాత్రలును, కోరువారు

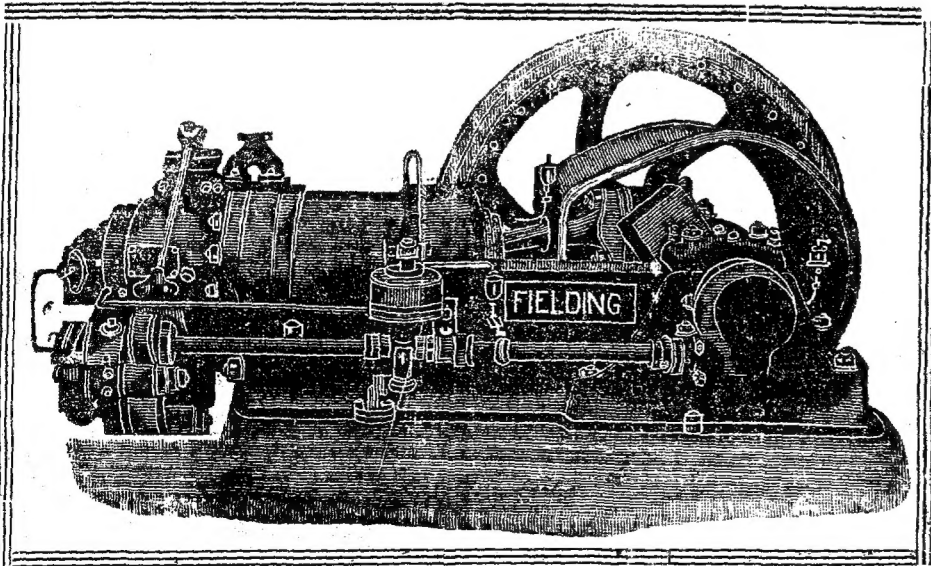
తప్పక చదివించుడు! చాలముఖ్యము!! జరూరు!!

మా ప్నేహితులు, మాతో లావాదేవి 10 సంవత్సరములనుండి చేయుచున్నవారికి అతిదూరప్రదేశములందున్న వారికి బంగారు, వెండినగలు, ఇతరసామానులు. రాళ్లనగలు, బహుమతి పతకములు విభవిధ గిఫ్టులు ఇనాము కప్పలు మొదలగునవి ఎన్ని మోస్తరు బుద్ధిచో అన్నిటిని పూర్తిగా 92 పతములతో 172 ప్రక్కలుకలిగిన క్యాటలాగు వారి కోరిక మేరకు 1/8 డబుల్ కొను నెజులో ముద్రింపబడినది. ఇట్టిది తిభావలో (అంధ్ర, ద్రవిడ, అంగ్లభాషలలో) ఇన్ని పతములను చేర్చి భారతదేశమందు ముద్రింపబడలేదనియే చెప్పవచ్చును. దూరదేశములందున్న వారికి యిది మిక్కిలి ఉపయోగము. వారుపుట్ట, పతము, నగ సెంబరులను తెలిపిన కావలసిన నగలు వారికి సకాలమునవారుండుచోటికి చేరును. క్యాటలాగు 1-కి పట్టుబడి ధర 1-6-0 లయినను 1-0-0 యొక ఇవ్వబడును. కావలసినవారు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయవలెను.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి, నగలుపర్రకులు.

25, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

ప్రసిద్ధికెక్కిన పీల్లింగు శిమిడిశత్ క్రూడాయిలు యింజనులు

యీ యింజనులు రమారమి యుద్ధమునకు పూర్వము పుష్పస్వల్పధరలకే అమాంబును చున్నవి. అన్ని నయిజాలు స్థాకులో సిద్ధముగానున్నవి. యివి కొనుటవల్ల అన్ని విధములచేతను లాభమును పొందవచ్చును. మిల్లులకు కావలసిన యావత్తు సామానులుకూడా అతి సులభమయిన ధరలకు దొరకును ఆలశ్యముచేయక వెంటనే వ్రాయుడు.

586

పోల్ యేజంట్లు:— డి. యల్. శాస్త్రి అందుకో,

12, తంబు శెట్టిపీఠి, మదరాసు.

మెన్సరిజము

నేర్చుకొనుడు

మా "సమ్మోహనము"

పుస్తకము చదువుడు

వెల రెండు రూపాయలు మాత్రమే కార్డు వ్రాసినచో యితర వివరములు తెలుపబడును. అడ్రెస్— ప్రొఫెసర్, సేఖర్, మెన్సరిజ్టు, ఏలూరు.

హిందూగృహము 12 అంశాలు.

తెలుగు!! ప్రహసనములు 204 పేజీలు

1 జాతించి, 2 గ్రామ్యులచేదస్తమ 3 పెండ్లిమాపులు 4 తాళముచేసి 5 కట్టుబాట్లు 6 ప్రాతలక్ష్య కొత్తకోడలు 7 కాయగిరె 8 పాతకోడలుపాడుపెళ్లం 9 మునలి ముడు 10 తమామరకుల్లు 11 స్త్రీలయితి 12 కీట లమిడపెట్టి 13 బుడబుక్కలవారు 14 దొంగసంస్కారి 15 ఝట్కావైద్యం 16 సారకాశాస్యాముపరకాయుపదేశము 17 కుక్కకాటుకు చెప్పబెట్టు 18 ముకుకుళా గుర్తులాట 19 అగ్రధరువాజన కరిషదాధావము 20 మందులమారి రాధక్కు 21 బాబుకి బిడ్డ 22 మామలలోకి బాబుకేసు. మంజువాణ్ణివెన్, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

చమత్కారగణితము.

ఈ గ్రంథములో చమత్కార గణితము, విచిత్రగణితము, విశోధగణితము, మనోగణితము, తేజగణితము, గణితసూత్రము, చిత్ర నాలు, ఆకర్షణములు, చిత్తులు, చిత్తులక్షణము, యంత్రితక్కులు, తమామరెక్కలు, గణితావధానము గలవు. మంచి జ్ఞానమును, మనోబలమును, తెలివిని నృదివేయు రసవంతములైన చిత్రవిచిత్ర లెక్కలు ఇందులోనున్నవి. ఈ గ్రంథము చదివిన గణితమునకు దిగుమానజ్ఞయై, చమత్కారగణితము, యంత్రితక్కు తెలివియు కలుగును. ప్రతివాదిదగ్గర నుండవలసిన పుస్తకము. దీనివెల రూ 1 య. వి. పి. చార్జి అ రూ. 6 ప్రతులు రూ 5 య. పలయువారు:— పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, బంగళా, (గుంటూరు జిల్లా) అని వ్రాయవలెను.

అమృతంజనము

1924 క్యాలెండరు 1924

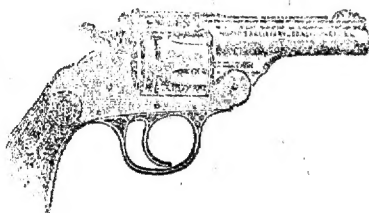
సుప్రసిద్ధులగు జర్మనీచిత్రకారులయిన ముల్లరుగారిచే వ్రాచబడిన
“రావణాసురుని యుద్ధానవనమందలి సీతామహాదేవి”,
పటమును రంగులతో ముద్రింపబడియున్నది.

క్యాలెండరు 1-కి ధర 0.4-0 పోస్టేజీ సహా 0.6-0
వర్తకలకు 25-కి 4-8-0, 100-కి రు 15-0-0. ఖర్చులు ప్రత్యేకము
అమృతంజనం అన్ని నెలలకు దివ్యాంజనము

బొంబాయి అమృతంజనం డిపో మదరాసు

బంటి గార్మెంట్స్ లా తుపాకీ ముద్రాపకము
కంపెనీవారిచే చేయబడ్డది. (8068)

నానావిధములగు రివల్యూర్లు ఆరులేక
వికల్ హాలు లా క్యూనది [ఫ్రాన్స్ లో ౧౮౬3 సం॥]

ధరలు
నవనము.
క్యూటలాగు
ఉచితము

నాళము 3౨, 3౪, 3౬ అంగుళములలో దొరకును ఇన్నవి. కేబుల్ లో పెట్టుకోగలిగినది మాడ దొరకును.
యం. వి. రామకృష్ణమూర్తి కెట్టి అండు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

శ్రీరామరాజభూషణప్రణీతంబైన వసుచరిత్రము

టీకాతాత్పర్య వ్యాఖ్యాన సహితము

నెల రూ. 4-0-0 కాలికోబైండు, గిట్టుపేరు.

ఆర్. వేంకటేశ్వరు అన్డ్ కంపెనీ, ఆనంద ముద్రకాలయము లోన్ స్క్వేర్ మద్రాస్.

ఇసనోఫెలి

ఇసనోఫెలి అనునది అంటి మలేరియా జ్వరమున వాడుటచే మలేరియా రాసీనుక అటంక పరమము. ప్రస్తుత
కాలముందున్న జ్వరములన్నిటిలోను దీనియే ముఖ్యమైంది. ఇర్లాండ్ క్షయమున నేపించుటచే మదరసు, అయితే ఈ దివ్యవ
ధమును నేపించి బహుకాలమునుంచి యున్నను తప్పుకొనుదురు. తిరిగిరాదు. గొప్పవైద్యకాత్మజ్ఞులే దీనిని శిష్యా చేసి
యొన్నాడు. ప్రతిదినము ఉదయము, సాయంత్రము ఒక మాత్రము నేపించి మలేరియా రసీనుక అటంక పరుచును. నిద్రలకు
ఉత్తరముగించుటకు ఇసనోఫెలి అను జ్వరముగలదు. ఇసనోఫెలి అనునదియే ద్రవరూపముగా రయారు చేయబడినది.

ఇసనోఫెలి - చైనా రక్తకణములను మంచి నీటికి తేచ్చుట యందు విక్రియ అధ్యక్షముగా పరిచేయును. మలే
రియా జ్వరము చే బలహీన మైపోయిన మరీ ఇతరకాణముల చే కలిగిన ఆనందముల నడ
లిక, నిద్రలను పోగొట్టుటయందు దీనికి సమానమై ఖానికు మలేరియా లేదని నిశ్చయముగా చెప్పు వచ్చును.

నోసిరా - ఉంబ్రా అతి మాత్రము వాడము కరణీనుక మంచి తీర్థ కత్తిని కలిగించుట యందు ను పనికి
లా నా సుఖంధమును పొసగుము. విదేశీ నా లోవాసంధమును, పోసీనులను

అంటాగ్ తొలగు వాయువు, మూత్రాన్ని రోగము, మూర్తిక న దు ఉంబ్రా ఎక్కువగా చేరుట, యిం
మూత్రక శ సుఖంధ మైన వ్యాధులను పోగొట్టుటయందు అమూల్యమైనది, ఇతరరోగములకు
రామకృష్ణమూర్తి.

గయోకొండ కష్టము లేక సుఖముగా రోగము ముగు లోవాసంధమును పోసీనులను ఇది అతిశ్రేష్ఠ
మకు వికలము జ్వరము అందరు సిఫార్సు చేసియున్నారు. ముఖ్యముగా ములద్దకము మామూలుగా గల వారు చేరుట
తోడము, తీరని అతి సుఖముల వారు దీనిని వాడు చున్నారు

Sole Agents for:— INDIA, BURMA & CEYLON
Messrs Gorio Ltd. P. O. Box. 159 Fort BOMBAY.
ఇండియా, బర్మా, సింహళ దీపములలో ఏకైక ట్రా:—
మెసర్స్ గోరియో (లిమిటెడ్) తలపెట్టె నెం. 159, ఫోర్టు, బొంబాయి

మీరు ఇదిగో వాడితిరా?

వాడుకుండి, తమిళము వాడి ఆనందింపుడు.
మహారాజులు, రాజులు, న్యాయవాదులు, అమృతంజ
నములు, ఉపాధ్యాయులు, వైద్యులు మున్నగువారు వాడి సర్వ
రోగనివారణి, రక్తవర్ధి, కలకారి భూలోకామృతము అను పేరు
లీలావినోద పురుష గంభీర వీర్యవృద్ధి తేజస్వమునకు

తగిన నామధేయనియు దానిని ఆ దరు పుష్కరికాని పాదు
వేసి యున్నారు. 20 తులముల బుడ్డి 1-కి 4ర
2-కి ధర రు 10 మాచిత్ర విచిత్రత క్యాటలాగునకు
ఉచితముగ పంపబడును.
గుహ ఆయుర్వేద ఫర్మసీ,
81 వరదామత్యుపకాపీథి, పోస్టుబాక్స్ నెం 1266, మద్రాసు

నూతన ప్రచురములు

బమ్మెర పోతనామాత్యుల వేదాంతము	
ఆంధ్ర భాగవతము	1-కి 6-0-0
డిటో మేలుప్రతి 2 సంపుటములు	8-0-0
ఆంధ్ర బ్రహ్మాండపురాణము	1-కి 5-0-0
ఆనందరంగ రాట్నంబము	1-కి 1-8-0
ఆనంతుని ఛందము	1-కి 0-14-0
అప్పకవీయము	1-కి 2-8-0
అధర్వణకారికలు, పుటిక	1-కి 1-0-0
ఇంకను అనేక సంస్కృతాంధ్రగ్రంథములు మార్కెట్లో కును. క్యాటలాగులు చూడవలసివచ్చును.	
వావిళ్ల - రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్, 292, ఎస్టేట్ రోడ్, చెన్నకట్టు.	

నూతన ప్రచురము! 480 పుటలు గలది!
డి లేట్ వేమూరు-వేంకటకృష్ణమమనెట్టి అన్డ్ సన్స్,
వారిచే బ్రకటింగుచేయబడుచున్నది
నామలింగానుశాసనము అను నామాంతరము గల

అమరకోశము

త్రికాండము - సటీకము - ఆంగ్లేయ భాషాంతర పదములతో గూడినది.	
20 రతుల డిమ్యుగ్లెజా కాగితములు	532
క్యాలికోబైండు	1-12-0
16 రతుల సాదా కాగితములు అట్టబైండు	1-0-0
గోపాలసహస్రనామ స్తోత్ర నామాళి సహితం	0-8-0
శ్రీకృష్ణసహస్రనామ స్తోత్ర నామాళి సహితం	0-8-0
ఈ క్రొత్తవారు ఆనందము ద్రాక్షరకలయందు ముద్రికమై	
ఎ. కణ్ణన్ నెట్టి అన్డ్ కంపెనీవారిచే	
50 బ్రచురింగుబడి విక్రయింపబడును.	
ఇతరగ్రంథముల కేటలాగు ఉచితము. 286, చైవా: బారు రోడ్డు (అప్పావర్లింగు), మదరాసు.	

చెముడుకు

అమోఘమైన సమండు
మదరసి పోషాసామ్యుత్తు
గయిచ్చెదమనిష్టాంపుష్పైవిరా
యనామాత్రా సేవంపబడును
బుడ్డికి రు 4-0-0 వి. పి. లి. పు. ల. వారు
డాక్టర్ రత్నం బ్రదర్స్
మొదటి భాగం, కృష్ణా జిల్లా

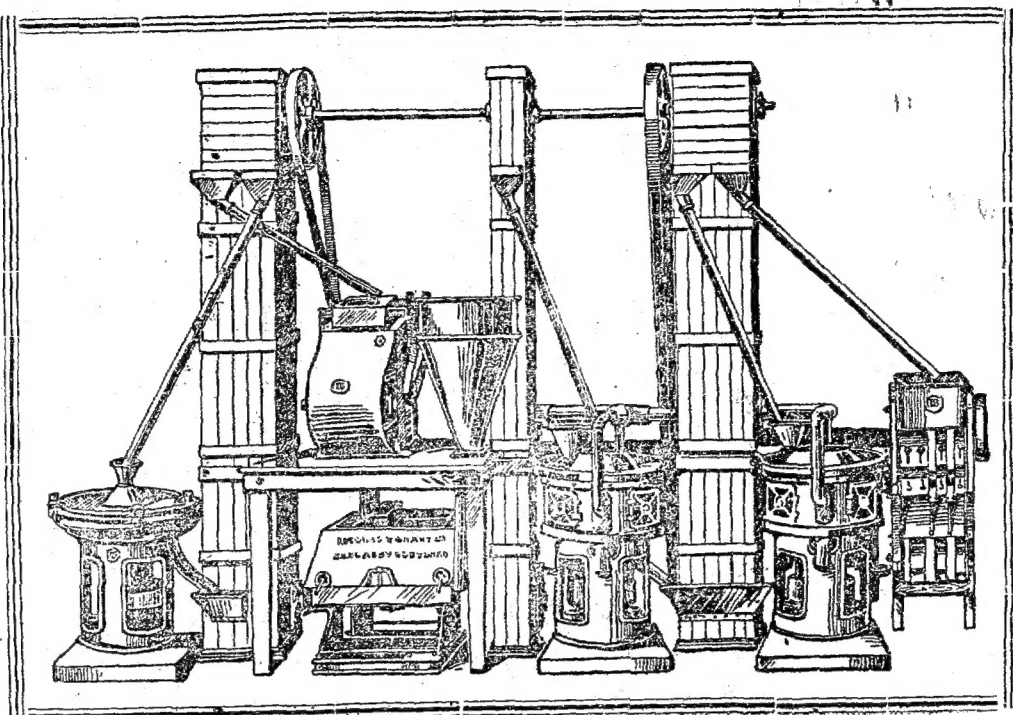

(7 పరిమాణములలో)

388

అన్ని రకముల బియ్యపు యంత్రములు

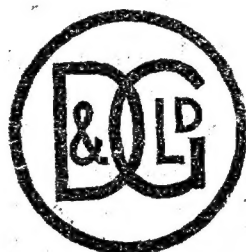
40 81 122 163 244 326 407 సంచుల (సంచి 1 కి 165 పానులవంతున)
మేలైన బియ్యము దినము 1-కి 12 గంటలు చొప్పున పనిచేసిన తయారగును

మేము బియ్యము
హల్లులు, పాలిషర్లు
పెల్లర్లు
కంపార్టుమెంటు
సెకరేటర్లు
పెరలింగు లేక
వైటనింగు కోనులు
మొదలగువాటిని నిలువ
చేయుచున్నాము.

బియ్యపు యంత్రము
లకు సంబంధించిన పరి
కరములన్నియు మావద్ద
నున్నవి.
మాదిత్రవిదితపు
కృతులగునకును
ధరల జాబితాకును
ప్రాయశ్చోరము.

MADE BY
Douglas & Grant Ltd
Kirkcaldy, Scotland,
Rice Milling
Specialists

Sole AGENTS in S. INDIA
MASSEY & Co, Ltd,
Post Box 554
MADRAS

పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి ఆయుర్వేదాశ్రమము

జార్జిటౌన్ మదరాసు

మా చేతివద్దనున్న యీ యాత్రాచర్యమునకు అనుభూతియొనర్చుటకు చేయు సత్కర్మ మైన గొప్ప ఆయుర్వేదాశ్రమమును ప్రారంభించితిమి.

ఆశోకవృక్ష రుతుకూలన (చుట్టుకట్టుకోవలయు) బోగోట్టున రుతుక్రమము బాగుచేయును. శ్రేణి రక్తమును ముందుగా శుభ్రము చేయును. ధర్మము 0-14-0.

రక్తశోధక శరీరమేహములచేతన, రసావధములచేతన, యింట్లో అనేక వ్యాధులు కలుగజేసిన (అనారోగ్య) వారును, చీడ, తామర మేహాదలు మొదలగు వానిచే చెడిపోయినాకమున శుభ్రముచేయుటకు ప్రసిద్ధిపొందినది. ధర్మము 0-14-0.

సూక్ష్మలంగరసాయనము గొప్ప శ్రీలక్ష్మి అనేక వ్యాధులను నివరించును. బుర్రులను బోగోట్టున గొప్ప శుభ్రమును ఇచ్చును గలగ చేయును. అధిక ప్రయాసతో ప్రయోజనము శ్రీలక్ష్మి భావతెలియక ముందుగా ప్రయోగము చేయు. ధర్మము 1-కి రూ. 1-12-0.

సుఖిని రచనవటి శుభ్రమును బోగోట్టు కీర్తియును ఆరోగ్యమును ఇచ్చును. ధర్మము 1-కి రూ. 0-10-0.

వృశ్చికదంశనివారణి జీవకోటివలె దీనిని దీనియెడల 5 నిమిషములలోనే వాడవలెను. దీనిచేతనే వాడవలెను. ధర్మము 1-కి రూ. 0-10-0.

హెడ్ ఆఫీసు: ఆయుర్వేదాశ్రమము 41 ఆచారప్పన్ వీధి, జి. టి. మదరాసు

మా ప్రయత్నములు ఈ దిగువ తెలుపబడిన వారివద్ద కూడా దొరుకును.

- (1) మెదర్స దార్జిన్ అండు కో, రత్నంబూరువీధి.
- (2) మెదర్స ధాధా అండు కంపెనీ, నెహ్రూబూరు రోడ్డు, మదరాసు
- (3) స్వామ్యశ్రీశ్రీ, పెద్దవీధి, తిరువల్లిక్కేటి, మద్రాసు.

ఇండియా ఇన్సూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్ కలకత్తా

ఇదే ఆంగ్లేయ భద్రతను ఇచ్చుచున్నది. ఒకటే ప్రధాన లక్ష్యమున, మరియు ఆంగ్లేయ భద్రతను కాపాడును.

మంచి అనుభవములవారముల మేదానములను పంపు కొనవలెను. ధరము నెల 1-కి రూ 50-5-100 ప్రయోజనములు బట్టి పొంద యుండును.

ఇతర వివరములకు శ్రీమంతుల విలాసములకు వ్రాసిన

డాక్టరు వ. లక్ష్మీపతి

లి. ఏ. ఎమ్. డి. కి. ఎమ్. శ్రీమంతుల ద్వారా మద్రాసు బాండ్
ఆఫీసు: 19 హాన్స్ రోడ్డు, మాంటూరోడ్డు మద్రాసు.

లితావతి సాగ్రహము

పూర్వోక్త గ్రంథములన్నిటిని కొనించి వ్రాసిన యొద్దగ్రంథము. ఇందరాక్షి: 7 దినము 81 పా. పాట అ. బారం కాలుమహి, లాభవస్తులను, భావలక్ష్యములు, క్రొత్తలను, నూటికి నూరు సరియైనట్లు, మత్తల గ్రంథముల, ఏనుగుల పూవుల, తెగల - భాయ, క్రకచ, దళాంక, భిన్నాంక, బీజనూత్ర డ్యేత్యములు. కర్మములను, మనములను, ఇంక నెన్నియో గలవు. చక్కని అట్టబైదు. రూ 1-0-0

పుచ్చా వెంకట్రామయ్య

దంతలూరు ఆంగ్ల పాఠశాల, కొల్లివరపాడు గుంటూరు జిల్లా.

దేహము

అందువిషయమున అపరిమిత మగు జాగ్రత్త శ్రేయస్కరము. అట్లు ఆరోగ్యము పరమానంద మని ఎల్లరున్నా చెప్పుచున్నా రు కదా, ఇందుకుగాను ఆతంకనిగ్రహమాత్రమే ఉపయోగించవలెను క్రయం 32 కి 1 రూపాయ మాత్రమే

మాత్రము చిన్నవి గాని అద్భుతగుణములు వాటిల్లును.

సర్వములకుగాను:-

ఆతంకనిగ్రహ ఔషధాలయము

28 బ్రాహ్మీ, బుకరాను.

అని వ్రాయండి.

ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము

మొదట అనుభవసిద్ధమగు 600 చికిత్సలను తెలుపు సంగ్రహము (ప్రయోజనము నుండగలది) అందరుచేయదగిన మయము 15 1-4-0 885 (2) వి. పి. 0-6-0

ఆరోగ్యదర్శనము:- వ్యాధులను రాకుండా కాపాడు కొన మార్గములను చూపించును, శిశువుల చదువ వగినది 1 కి 0-6-0 వి. పి. 0-4-0

ఆయుర్వేదచరిత్ర:- ఆరోగ్య, వైద్య, కారక, నిధాన విజ్ఞానము, చికిత్స, మొదలగునవి వ్రాయబడు వైద్యపుత్రిక. మారిది యుచితము చందా రూ 2-8-0 వై 8 ని ఏకకాలముందు కొనినవారికి 8-12-0 లకు పంపెదము, ఆయుర్వేదగ్రంథముండలి, పెరిడేపి. (నెల్లూరు జిల్లా)

అన్ని రకముల

నెప్ట్యూ ఫాన్ టన్ కలములకు

గోదావరి జిల్లాకు మాకు 25-9-28 వ తేదినండి,

సో లో వ జన్మి ని

ఇంగ్లీషు సైకిల్ అండ్ మోటారు ట్రాన్స్పోర్టు కంపెనీ నా రివ్యూయన్నాడు. గాన టోకుగాను, చిల్లరగాను కొనవలసిన కర్తవ్యము, యితరులు మాకు వ్రాసిన ధరలు యితర వివరములు తెలుపబడును.

ఇంకా మావద్ద ప్రేమనరీ సామాన్లు వెట్రోలు లాంపుల వగైరా సరఫరాసే ధరలకు విక్రయించు చున్నాము.

వై. కృష్ణమూర్తి అందు సన్ను,

జనరల్ వర్క్సులు, మెయిన్ రోడ్డు, రాజమండ్రి.

తలనొప్పి నిలుచుటకు

గెనాస్ప్రిన్ నేవాదుడు

GENASPRIN

వేసవికాలమున, మిక్కిలికష్టపడి పనిచేసేప్పుడు వచ్చు నట్టి తలనొప్పిని గెనాస్ప్రిన్ బిల్లలను విడుదల కొన్నిచూస ములు సేవించుటచే తక్షణమే తగ్గిపోవును. దానిని మీరే స్వయ ముగా వాడుదు. మీరు మిక్కిలి ఆశ్చర్యపడుదురు.

మీరు మంచి ఆరోగ్యముగలిగి తలనొప్పిలను మిక్కిలి ఉత్సాహముతో గడుపుచున్నందున.

గెనాస్ప్రిన్ కల్తీలేనిదని ప్రాచీనమైనది. ధారాళము గాను, నిర్భయముగాను వాడవచ్చును. ఆరోగ్యవైద్యము తామే ఉపయోగించి, తలనొప్పికి మార్గమేగాక ఈ దిగువ తెలుప బడిన వ్యాధులను పోగొట్టుటకై ఆరోగ్యములకు శిశువులకి యున్నాడు.

కలుషితము, శరీరమునకు, వర్షములను, నిద్రలేపు, సంధివారము, జ్వరసంబంధమైన జలుబు.

ఇంగ్లాండునందు గెనాస్ప్రిన్ లిమిటెడ్ వారిచే తయారు చేయబడిన (డి సేఫ్ బ్రాండు అఫ్ అస్పిరిన్) గెనాస్ప్రిన్ నే వాడుటకు నిర్ధారణ చేసికొనుదు. గెనాస్ప్రిన్ ను తయారుచేయు నప్పుడుగాని, లేక ప్యాకింగు చేయునప్పుడుగాని కఠినో తాళ బడకులేదు.

ఈ ముగిసిద్ధమైన దివ్యవృక్షము 35 బిల్లలుగల బుడ్డి 1-కి రూ 1-0-0 తగ్గించియున్నాడు.

మీరు సమీపమునందున్న కెమిస్టులవద్దనుండిగాని లేక దుకాణదారులవద్దనుండిగాని తక్షణమే కొనుదు.

టోకుగా కావలసినవారందరకు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయవలెను.

మార్టిన్ అండు హారిస్

119, పార్సీబజారు, ఫోర్ట్, బాంబాయి.

Martin & Harris

119, Parsi Bazaar, Fort, BOMBAY

మానసోల్లాసిని మాత్రము

30 మాత్రము 0-10-0 (వది అణాలు)

తెలుగులభయ! (పోట్లభయము ప్రత్యేకము) గుణ మధికము!! శరీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి వైద్యకాలకు ఈ మాత్రము దివ్యమృతము. అజీర్ణము, అరుచి, ఆవులింత లు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగ ముల యందు బలతయము, పిక్కులు, పూర్వములు, శిర స్సు, వేళ్లు, అన్నులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి నొ ప్పులను బోగొట్టి దేహమును మంచి యారోగ్యమునకు దెచ్చును.

ఈ మాత్రము మేహవారనొప్పులను వెంటనే మాన్పును. యందు ఆనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔష థ మగుటచేతను పరమహంసక్రియయని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:-

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం

పోర్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణా జిల్లా.

కృష్ణమూర్తి

సీసా 1-కి రూ. 1-0-0 వి. పి. సహా రూ 1-5-0

అమృతాంజనము దివ్య మధురము. బోంబాయి.

బంగారు వెండి వగైరా ఏలం

నోటీసు

తిరుమల తిరుపతివర్యుల దేవస్థానములలో 1923 వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల మొదలు 1923 వ సం॥ అక్టోబరు నెలవరకు వచ్చిన బంగారు వగయి రావస్తువులు యాదిగువ కనుమరచిన వాటిని 1923 వ సం॥ నవంబరు నెల 28 వ తేది సోమవారం వగ లు 12 ఘంటలు మొదలు తిరుపతి దేవస్థానం ఖ జానావద్ద ఆసనమున్ను తరువాత యేలం పూర్తి అయ్యేవరకు ప్రతిదినము అదేవేళకు ప్రారంభించి యేలంవేయబడును. యేలంలో సవాలుచేయగోరు వారు దేవస్థానం కచ్చేలో ముందుగా రూ 100-0-0 యలు ధరావత్తు కట్టి యేలంలో సవాలు చేయవల సినది.

యేలములో సవాలు ఖాయకరచబడిన వి యమును గురించి శ్రీ విచారణకర్తలువారి హ జారు పుత్రువు సాదరైన తేదిలాగాయతు 30 దిన ములలోపల సవాలు మొత్తమును చెల్లించి లాట్లను పుచ్చుకోవలయును. అట్లు వాయిదాలోపల తీసు కొనినియెడల వాయిదా మీరిన తేది లగాయతు 30 దినములవరకు స॥ లాట్లను- అమానత్తులోపుంచడ మగును. అట్టిరోజులకు దినం 1-కి లాటు (1-కి రూ 2 యలు) రెండురూపాయలు జరిమానా చెల్లించి లాట్లు పుచ్చుకోవలయును. అందుకు తప్పినయెడల స॥ లాట్లను మరుయేలం వేయించి అందుచే దేవ స్థానమునకు కలిగే నష్టమును క్రమప్రకారం అసల్ సవాలుదారువద్దనుంచి వసూలు చేయబడును.

- (1) బంగారు ధరా 1-కి 80 తులములకును రూ 1827
- (2) బంగారు వాణ్యములు లాటుగా రకములు 8
- (3) వెండి ధరా 1000 తులములకును రూ 7596
- (4) వెండి వాణ్యములు లాటుగా రకములు 8
- (5) హల్దికాపాయలు రూ 16060
- (6) తేగడరూపాయలు ధరాకు 1000 కును రూ 2885
- (7) తేగడరూపాయలు వగలాటుగా రూ 482
- (8) తాంబ్రము వగలాటుగా శేర్లు 1081
- (9) రాగివగైరా పాత్రలు వగలాటుగా శేర్లు 855
- (10) వస్త్రములు వగైరా లు
- (11) కర్పూరమువగైరా జింకె చిల్లరసామానులు

దేశస్థానం ఆఫీసు } (సం) సి. దొరస్వామిఅయ్య, }
17 11-28. } కోర్ విచారణకర్తలువారు.
తిరుపతి.

వివరీతమగు ప్రాణనష్టమును

నివారించుట

ఒక్కొక్క గంటకు కేలకొలిపి పనిచెల్పబడు చున్నందున ఈ ప్రాణనష్టమును మనము నివారించుటకు మనకు ఆరకాళము గలదు.

ఆవుపాలును, శేదపాలును, కల్తీలేకుండా తాగనిచ్చినను కూడ ఆపాలను జీర్ణముచేసికొను కత్తికూడ పనిచెల్పబడు కుండకు గాన అందు విషయమై తగుజాగ్రత్త పుచ్చుకోవలసియున్నది.

రాబిన్స్ షేపెంటు బార్లీ అను బియ్యపుపిండిని కొని దానిని నీళ్లలోలిపి అనీళ్లలో (బార్లీ వాటరు) ఆవుపాలు, శేదపాలు లేక డబ్బాపాలు వీటిలో దేనినైనను చేర్చి తల్లికి చనపాలు లేనప్పుడు ఇయ్యదగిన. అట్టిబియ్యపు పిండిని బలముగలిగి అవయవములు బాగుగాపెరుగును. త్వరగా జీర్ణ మగును. ఈ బార్లీ వాటరును తల్లులకు, పిల్లలకును కూడ నియ్య వచ్చును. జ్వరము చున్నకు జబ్బులు కలవారికిని, జీర్ణకృత్తి సరిగా లేనివారికిని, మలబద్ధము కలవారికిని, ఈ బార్లీ వాటరు చాల లాభకరము గొప్పగొప్ప వైద్యము దీనినిగుఱించి శిశువు చేసియున్నాడు. రాబిన్స్ షేపెంటు బార్లీ పిండిని నీళ్లలో లిపి చుడ్డగాచేసి, దానిని మరుగుచున్న నీటిలోచేసి, జది నిమిషములవరకు కలంపుచు మరగ నిచ్చి తరువాత చల్లార్చ వలెను. దానిని తరువాత తగ్గిపోసి, పాలుకలిపిగాని, కలపక ని యియ్యవలెను.

వేసవికాలములో నియ్య కాయకరము, పునరూ, మంచు వద్ద దీనితో చేర్చి పుచ్చుకొనిన ఉచితకరముగ నుండును. చుట్ట చేయను.

(1)

బి, సి, యన్. సుఖమును నడుగునాకును విధానింప
 బడిరి. లీ ప్రభువుకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు, వారి సంఘము
 తంత్రముండు యూరొపియాను ప్రభుత్వోద్ధ్యోగ
 గుల దెలిసిన విషయముతో నిన్నింటియుండును
 యోజనము నుండును, యేదో కొన్ని విషయములగు మాత్రము
 విషయములొన్ని చేర్చవలసి యుండుననియు లేవనెత్తిన తెలిసిరి.
 విజేతను లుద్దేనుండును గాను జీతమును బొందు సర్వములొని
 భారతసంఘములకు కూడ సమానముగ సార్వభౌమముడనెనగు
 యూరపుము వారు కోరుచున్నారు. యూరొపియనుల విష
 యమున మాత్రము సర్వము నిర్వాణమును సూక్ష్మ ప్రకృతి
 కీ సంఘమువారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుటయు. అందు వాటినిగూర్చి
 విషయములు గలవు. సర్వముల భారతీయులయొకటే భేదమును
 అంగీకరించు యుక్తుమును దానిని ఆచరింప సాధ్యములేదును
 కష్టభయాల సమాచారము జేయ దగ్గముగ నున్నట్లును ఆచరి
 యెవలదెనని. అప్పుడున్నవల భారతమంత్రులై అధికారముండ
 నలెననియు, సర్వములకు అభిలషారతి మూలాధార
 ముండనలెననియు అందు నిర్ధరింపబడెను. లీ ప్రభువగారికి ప్రత్యు
 త్తర మిచ్చుచు వారికి సంపూర్ణముల యెడ సమ్యక్ముగ గల
 దనియు వానివేగమున కడ్డుతడ నెట్లము లేదనియు, లేనగాన
 సుఖముగ దెలిసిరి. వారిచేతను లేననగా యిరువది సంవత్సర

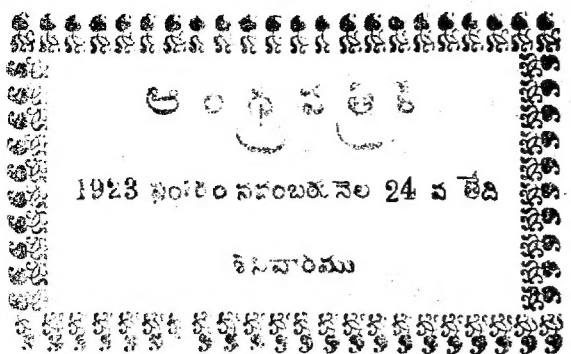
అప్పుని తన గారు జెప్పి:

వారు యిరువది సంల క్రిందనున్న పరిస్థితులు గాతరిని
కోరినయెడల వారు కోరినది మూడింటిం గావలసియుండును.
కాని వారు పీఠవృత్తినిమాత్రము గోరని పానెలుగారు చెప్పిరి.
అంతట పాషులు కడలిపోయిరి. కమిషను మరల రేవు
నమాకేమిగును.

తరువాత మెహరాబందమునందు రెండు నెలలపాటి నర్స
కుల చరిత్రమును, బీకప్పడు ఇంటియను నీతిసంగతులను అధికారి
ప్రభుత్వముయొక్క అన్ని అధికారులను దానే చెలాయించు
చుండినట్టియు, ప్రముఖముగాని రిగ్గింపుబడినధమును వివరింప
జేను. మొత్తం ఏ. సి. ఎస్. అధికారియొక్క సంపూర్ణాధికారి
ముల గమనించి ఆరికిరిగిన్ని ప్రత్యేకముగా వ్రాయించెను. తరు
వాత తాతని అధికారిములరిగ్గింపుబడిననుఆరిని ప్రత్యేకముగా వ్రాయ
వ్రాయించింపబడలేదు. నీపాటుల తిరుగుబాటునకు తెనుగటి రోజు
లలో పోలీసుదళములు, అప్పుటికప్పుడు అగస్టాక్రుగా నేర్పున
వలబడిది. అందుచేత నాకాఖ తిరుగుబాటుసమయమున కిది
మయ్యెను. తరువాత ప్రభుత్వముగా నీకాఖ సరిగ్ నిర్మించబడి
ను. తుదకు ఈకాఖయొక్క నిర్మాణము చాల ఉన్నకట్టికి
వచ్చి, పైకి కట్టాలములలో కరిసిమానముగ దృఢమగునట్టిలో
నున్నది. గత కొలది నత్తరములలోను
అందును కృషి ముగా 1921-22 సం. నందు
పోలీసుకాఖ దృఢముగ నిలిచి జేకమునకు చాల నుపయోగకా
యయ్యెను. ఈకాఖయందలి అధికారులను అతనిమనుష్యులను
గల పుస్తక అన్వేషము జేయుటకు చాలవకు కారణము. ఎంత
యోకాలమునుండి నచ్చు పొంగువానియగుటనను, అధికారులు
తమ మనుష్యులతో కలిసి పనిజేయుచు కలసి అనుకొనును
ఏమైన పురములతో నుండుటవలనను ఇట్టి అన్వేషము
సాధ్యమయ్యెను. న.సి. యందు అధికారులందు
యంతకులైన నాతని నియమించినగాని ఇట్టిది చేయరజాలదు. నిరూ
ణిగు నధికారిగాని, అధికారులపై యాజమాన్యమునగాని,
మార్పులొనర్చుటను ఇంతకురకు వారిలోగల పుస్తక సంబంధ
తొలిగించుటను ఈ సంఘమువారు తీరముగ నిరసించిరి. పై
రణములచేత, స్వపరిపాలనామార్గమున అభివృద్ధిని సంపాదించుట
యను, జేకమున లా, ఆర్డులు రక్షణకును, పోలీసు కాఖను ప్రభుత్
వధులగుటనై నే యందుకు అవుననను.

కమిషనువారు తిరిగిచేపు సమాచారమునుడుడు. అయితే
బాధించుకమిషనువరు దలాలవారు, అయితే వ్యక్తియవారును
మాల ప్రతినిధి కేంద్రాలవారు విచారింపబడుదురు. నన్ని
సమయమునుటచే దామిక్యును సాక్ష్యము నొకకాలమున ని
వారు సంయుక్తవారును, భూస్వాముల సంయుక్తవారును, క
మనువారికి దెలిపిరి.

మహాత్ముని దర్శనము

మౌలానా మహమ్మదాల్-గాజీ యరవాదా జయలు ద్వారముయొద్ద గాంధీమహాత్ముని దర్శనము లభించెను. గాంధీమహాత్మునితో ముచ్చటించుటకు మహమ్మదాల్-గాజీ అను జ్ఞు వేడియొండలేడు. గాంధీమహాత్మునికి పందనముల నర్పించి, మహమ్మదాల్-గాజీ తృప్తిజేసిరి. మహాత్ముని దర్శనము, మహమ్మదాల్-గాజీ నూతనోత్సాహము గలిగించియుండవచ్చును. వారి కరితాపమును కొంతవరకు దీర్చియుండవచ్చును. యరవాదా జయలును తెరుచుటకు తాళపుచెవిని సంపాదించ బ్రయత్నించెదనని, మహాత్మునిసరికి మహమ్మదాల్-గాజీ వాగ్దానము చేసియుండెను. కాని దాని కనుగొనవలసిన కఠినతయు చింతిల్లుచున్నాడు. తాళపుచెవి ఎక్కడగలదు? అది ప్రతివారియొద్దను గలదని, మహమ్మదాల్-గాజీని తెలియను. దాని నుపయోగించుటకు బూసకొనవలసినవరకు, అది నిరుపయోగముగ నుండుట సహజము. నిర్మాణకార్యక్రమ నిర్వహణను జయలుద్వారమును విడదీసి, స్వరాజ్యసిద్ధిని కలుగజేయగలదని ఎల్లరికు దెలిసిన సంగతయే. కాని, అందుకు వలయు కార్యోత్సాహ మింకను క్రబ్బలేలేదు. స్వతంత్ర పూర్ణవిశ్వాస మింకను గుఱువలేదు. కొంతమాలిన ప్రత్యక్షయంత్రకే ముసస్సు లాగుచుండును. మహాత్ముని కారవింపవలసిన, అతనికి ప్రేయమగు నిర్మాణ కార్యక్రమమును కొనసాగించుటదప్ప వేరు మార్గములేదు. మహమ్మదాల్-గాజీయనను, ప్రజలతోద్బాటులేది, స్వరాజ్యమును దేజాలరు. గాంధీమహాత్ముడు యినను ప్రజలకు మార్గము జూపగలదుగాని, ప్రజలకు స్వరాజ్యమును చేతికొందీయజాలడు. గాంధీమహాత్ముడు మరల వచ్చునప్పటికి, అసహాయోద్యమము పట్టుదప్పియుండుట జూచిన ఎంతదూఁఖించునో యూహించవచ్చును. కాంగ్రెసులో కొంతవరకే కమిటీయు గుఱవించుటకు, మహమ్మదాల్-గాజీతోబాటులను సంఠించెదను. కాని, ఎట్టి యోమాయోము సహాయనిరాకరణ ధర్మము నణచివేయవలసిగ నుండగూడదు. స్వాతంత్ర్యాసక్తిని గుల్కొల్పి, స్వాతంత్ర్య దీప్తిని హిందూదేశము నంపించుటకు వ్యాపించుటకు కది యక్కరకు రావలయును. కాంగ్రెసు నందలి ఇరువత్తముల వారును, అసహాయోద్యమమును కొనసాగించుటకు బదులె యున్నారు. ఈ సంగతిని మరచి ఇతర ప్రయోజనములను వెంటాడుచో, ఇంతవరకు జరిగిన కృషి యంతయు నిరర్థకమగును. గాంధీమహాత్ముని దర్శనము మహమ్మదాల్-గాజీవలె త్వరలో భారతీయుల కెల్లరికు లభించవచ్చును. అటుల జరుగకున్న, మహాత్ముని మనోదృష్టియందడుకొని, అతడు చెప్పినచోప్పున పాటబడుచో, అతని సంకల్పము నెఱవేరిగలదు. మధ్యమధ్య ఏయే మార్గముల నవలంబించినను, స్వయం కృషివలన గాని స్వరాజ్యము లభింపవలయు. పార్లమెంటుసభలో నేతరులను భారతీయులకు మోక్ష మిప్పించ

జాలదు. సర్వస్వరాజ్యసిద్ధి యొక్క యవసరము ఇప్పుడు గోచరించినంత స్పష్టముగ నిదివరకే దును పొడగట్టి యుండదు. ఒకవంక వలసరాజ్యము లలో భారతీయులు మిక్కిలమగు కడగండ ననుభవించుచున్నారు. వారి కష్టములను దీర్చు మార్గము కనుపించదు. మరయొకవంక హిందూదేశపు వ్యయభార మధికమగుచున్నది. యూరపీయను ఉద్యోగుల వేతనము లధికమగుచున్నవి. వత్తుల బరువు హెచ్చుచున్నది. ప్రజల జన్మస్వాతంత్ర్యము యుగంతుచున్నది. సైన్య వ్యయము తగ్గించుమార్గము గనపించదు. భారతీయులకు స్వరాజ్యము త్వరలో లభించు కుండ, పర్వీను యుద్యోగుల యుగంతుచున్నది. హిందూదేశపు బంగారము, ప్రజల యనుమతి లేనిదే ఇంగ్లండులో విక్రయించబడుచున్నది. వేయేల? ఇంటనేమి వెలుపలనేమి, భారతీయులు ఆత్మగౌరవమును నిలుపుకొన జాలకున్నారు. స్వరాజ్యసిద్ధి వలనగాని, తమ కష్టములు దొలగి, మానవులమని యనపించుకొనుటకర్హులగుగదని, భారతీయులు భావించుచున్నారు. కాని, స్వరాజ్యవశ్యకతను గ్రహించు వారు నైతము, కార్యవనిరములట్లు కడుంగడు మాంద్యము జూపుచున్నారు. నిద్రమత్తునుండి త్వరితముగ మేల్కొనకున్నారు. గాంధీమహాత్ముని పిలుపు ప్రజలలో నసమానమగు ప్రబోధము గలిగించెను గాని, మహాత్ముడు ప్రజలమధ్యనుండి దొలగిన, వారు మంల నిదురింప నారంభించిరి. వాయకు లొక్కొక్కరే కారాగృహ విముక్తులై దేశపరిస్థితులను పరిశీలించి నిరాశజెందిరి. ప్రజలను మేల్కొల్ప ప్రయత్నించి విఫలు లయిరి. మహమ్మదాల్-గాజీ సైతము నిరాశా వివశులై యున్నారు. అందు దృష్టియు గాంధీమహాత్ముని విడుదలపై నిలిచియున్నది. మహాత్ముడు వచ్చినగాని, నూతనోత్సాహతరంగము వెలువడదని, ప్రజలు భావించుచున్నారు. ఇది వారి మనోదృష్ట్యమునకు నిదర్శనము. నిరాశకు ఫలితము, మహాత్ముని విడుదల అధికారుల యిచ్చపై నా భార పడి యుండును. తమ కష్టవలన దానిని సాధించుటదలచిన, మహాత్ముడు చెప్పినచోప్పున ప్రజలు కృషిసలిపి యుండవలసినది. అటుల సలహనందులకు ఫలిత మేమిగలిగినో ముక్తమగుచునేయున్నది. స్వరాజ్యమును పొందటకు, ప్రజలు స్వరీపాలనము ననుభవించవలెను. తమ కవకశ మన్నంతవరకు స్వరీపాలనమును నెలకొలుపవలయును. ప్రతి గ్రామము నందును స్వాతంత్ర్య బీజములను నాటవలయును. గ్రామసంఘములును, మండల సంఘములును, రాష్ట్రీయ సంఘములును ఇందుకొరకై తమకక్షిని భారబోయవలయును. ఇక్కార్యము సక్రమముగ జరుగుచుండిన, నిరాశ కడముండెడిదిగాదు. గాంధీమహాత్ము డెప్పుడు విడుదలయగునో యని కామకొనియుండుట కవసరముండెడిదిగాదు. భారతవర్షమునందు గాంధీ లనేకు లుద్భవింపజేసారు. శ్రీకృష్ణుని పాశబద్ధునిగా జేయదలచిన ప్రయత్న మెటుల విఫలమయ్యెనో, మహాత్ముని నిర్బంధ ప్రయత్నమును అటులనే విఫలమయ్యెడిది. కాని గతించినదానికి వగచి ప్రయోజనములేదు. వెనుకటి చారిత్రమునుండి గుణపాఠమును నేర్చుకొనుటలాభకరము. ఈమారు జనించెడి యుత్సాహతరంగమును వెనుకటివలె వృథాబోసిముక, ప్రతి భారతీయుడును గాంధీయగుటకు బ్రయత్నింపవలెను. ఆత్మవిశ్వాస, ఆత్మస్థైర్యముల నలవదుకొనవలెను. అట్టిరి, ఎట్టి నిర్బంధములయినను, ఎట్టి యవాంతరములయినను ప్రజల సంకల్పమును భగ్నపరుపజాలవు. స్వరాజ్యసిద్ధి నాటకవరుస నేరవు.

వివరీతపుకోర్కెలు

కల్లకు పర్వీను కమిషనరువారి ఎరుట, యూరపీయను ఉద్యోగులు వివరీతపు కోర్కెల నెటుల గోరుచున్నారో నిశ్చయించుట తెలిపియుంటిమి. యూరపీయను యుద్యోగుల సంఘమువారికన్ననుగూడ, ఐ. సి. యస్. సంఘపరినిధులు విస్తారపు కోర్కెల దెలిపిరి. కల్లకు పర్వీను కమిషనరు సంఘాధ్యక్షుడుగ లీ ప్రభువునకు కూడ వీరి కోర్కెలు వివరీతముగ దోచివె. వీరు దెలిపిన ఖర్చులు అసాధారణముగ నున్నవనియు, ఇట్టి అసాధారణపు ఖర్చుల గోరుట పాడిగాదనియు, లీ ప్రభువు మందలించవలెననియు, పర్వీను తుల్యముగు సివిలుపర్వీను యుద్యోగులను మరింత సౌఖ్యకరముగ జేసికొనుట కిదియే సమయమని, యూరపీయను ఉద్యోగుల తెంచియుండును. హిందూదేశమున కెంత ఖర్చయిన వారికేమి? హిందూదేశపు ఆర్థికస్థితిగోగాని, ప్రజాభిప్రాయముగోగాని తమకు నిమిత్తము లేదని, వీరు స్పష్టముగ దెలుపుచుండ, స్వసౌఖ్యమే వీరి కరమావధియని దెలియుట లేదా? సివిలు పర్వీనుఉద్యోగుల లాభము తెల్లకాలము నిలిచియుండునని, పార్లమెంటుసభ వారు పూచీకడవలయునట. ఒక పార్లమెంటు సభవారు జేసిన వాగ్దానమును మరయొక సభవారు రద్దుచేయగూడదాయని, లీ ప్రభువుగా రడుగగ, హైందవ శాసనసభల వాగ్దానములకన్న పార్లమెంటుసభ వారి వాగ్దానముల కెక్కుడు విలువగలదని, సివిలు పర్వీను యుద్యోగి దెలిపెను. ఈ జవాబును తెల్పించుటకు సర్ రెజనాలు క్రాడక్కుగా రెంతయు తంటాలు పడిరి. శాసనసభ లనిన పర్వీను యుద్యోగుల కెంత తృణీకారభావము గలదో, ప్రహించవచ్చును. ప్రస్తుత సమయమున, ప్రతికూల వాతావరణము ప్రబలి యున్నదని, ఈ యుద్యోగి తంపు. సివిలుపర్వీను యుద్యోగులలో నిమిత్తము లేదని ప్రజలు భావించుటయే ఇందుకు కారణమని ఇతడు దెలిపెను. అట్టిరి, ప్రజలపై బలవంతముగ నింతభార మేల మోపవలయును? ప్రజల కక్కరలేని యుద్యోగులను నిలిపియుంచుట, ప్రజాభిప్రాయమును తృణీకరించుట గానా? ప్రపంచములో నేడేకమునందును ఇంత వ్యూహకర మగు ఉద్యోగజాతి లేదని, దాదాభాయి నారోజీ, డిగ్రీ గార్లు వెనుకనే దెలిపియుండిరి. భారతదేశమునుండి ధన ప్రవాహము వెలువలకు బోవుట కిది యొక ముఖ్య కారణమని సూచించి యుండిరి. అప్పటికిని యిప్పటికిని పర్వీను ఉద్యోగుల వేతనాదులలో ఎంత యో భేదము గలదు. రానురాను అయ్యది హెచ్చి పోవుచుండును. మరల ఇప్పుడు హెచ్చుదల గోరబడుచున్నది. దీనికంటె గనుపించలేదు. పర్వీనుల ధనతృప్తి తీరెడిమార్గము గనపించుటలేదు. ఏది యోనుక సాకుజెప్పి, జీతముల నెప్పటి కప్పుడు పెంచుచునే యున్నారు. జీతములే గాక, పెన్షనులు, ప్రావిడెంటు ఫండులు, అన్యాయటి ఫండులు మొదలగు నన్నియో పెరుగుచున్నవి. అల్ల పెన్షనులను వేతన రూపమున నీయవలయు ననియు, దానూమాగా నిచ్చెడి పెన్షనులలోపాటు నష్టంపర ద్రవ్యమును గూడ నొసగవలయు ననియు, సాక్షులు గోరుచున్నారు. ఇన్ని సౌకర్యములు ప్రపంచములో నే యుద్యోగిలకయినను గల వాయని, భూపేంద్రనాథ బాసుగారు లేనుగారి కగగ, తనకు దెలియదని అతడు జదులుచెప్పెను. మిలటూరీదేశములో సివిలుపర్వీను యుద్యోగులు కమిషనరు మొదలగు పెద్ద యుద్యోగవదవుల నాక్రమించెదరాయని యడుగగ, లేనుగారు

తా మెరుగ్ నుండి, ఇట్టి హింస చేతముల నోరుట వలన ఆర్థికస్థితి ఏమగునో గ్రహించిరా యని నమ రుగా రడుగగ, ఆర్థికస్థితి ప్రశ్నవల్లనే లేదని లేను గారు బడులుజెప్పిరి. కాని, సివిలుసర్వీసు ఉద్యోగు లకు ఆర్థికస్థితితో బనిలేదు. వారిలాభము వారికి దక్కిన చాలును. భారతీయోద్యోగుల ప్రతినిధి సాక్ష్యమిచ్చుచు, తమకును జీతములు తక్కువగ యుండగూడదనియు, యూరపియన్లకు లేని మత విధు లెన్నియో భారతీయులకు గలవనియు, తమ బాలురను విద్యాభ్యాసము నిమిత్తమై ఇంగ్లండుకు బంకువలసినచున్ననియు, ఉన్నతాధికారుల పుత్రు లకు దగిన విద్య హిందూదేశమునందు లభింప దనియు, నడివెను. క్రతి మనుష్యునికిని కావలసిన దంతయు ఇచ్చు టెటులని లీక్షభువు పరిహసించెను. ఈరీతిని యూరపియన్లు ఉద్యోగులేమి, హైందవో ద్యోగులేమి తమతమ సాక్ష్యములకొరకు పోరాడు చు న్నారు గాని, ఈ భారమునంతను భరింపవలసిన ప్రజాసామాన్య మెట్టి సంకటముల గాంచునో వీరు అణచుత్రమును గ్రహించుటలేదు. తుదికు సివిలు సర్వీసు హిందూ దేశముకొరకు నిలచియుండుటకు మారుగ, హిందూ దేశపు యానికియే సివిలు సర్వీసును పోషించుట కని తేలుచున్నది.

క్రొత్త బొంబాయి గవర్నరు

క్రొత్తబొంబాయి గవర్నరుగను ఫర్ వెస్టీ విల్సన్ గారు ఇంగ్లండునుండి మొన్నటిదినము బయలు దేరిరి. హిందూదేశక్షేమమును పెంపొందించుటకు తాము తోడ్పడగలమని వీరికి నమ్మకము గలదు. గవర్నరు పదవి కష్టములతో గూడుకొన్నను, బొంబాయి ప్రజల యభ్యుదయమునకై శక్తివంచన లేక పాటుపడెదమని మీరు వాగ్దానము చేసిరి. గవర్నరు లేమి, గవర్నరు జనరలు లేమి, ఇంగ్లండునుండి బయలుదేరునపుడు, గొప్ప యుద్ధముతో బయలుదేరెదరు. కాని, హిందూ దేశమును సమీపించుకొలదియు, వారి యుద్ధక ములు మారుచుండును. సూర్యోదయము, వారి విశాలాకాయములను కలుగించును. బొంబాయి జేరునప్పటికి, అధికారవర్గపు భేషము వారి కల వదును. అంతటినుండి అధికారవర్గయంత్రముతో బాటు వారును దిరుగుచుండురు. ప్రస్తుతిపు గవర్న రుగను ఫర్ జార్జిలాయడుగారి, యశశ్చంద్రికలు, గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధముచే నేమి, ఆలీసాదరుల నిర్బంధముచేనేమి, హుస్సేనుగారి ప్రవాసముచే నేమి, నలుదిక్కుల వ్యాపించియున్నవి. అధికార దృష్ట్యా, వీరిపరిపాలనము జయప్రదముగాదని ఎవరని గలరు? ప్రజాక్షేమమును మీరు పెంపొందింప లేదని, ఎవరని గలరు? వీరివలె, ఫర్ వెస్టీ విల్సన్ గారును ప్రజాభ్యుదయమునకై పాటుబడవచ్చును. అధికార వర్గ సాంప్రదాయముల ననుకరింపవచ్చును. కాని, గవర్నరులు వచ్చుచుండురు. పోవుచుండురు. వీరి వలన, దేశమునకు ముక్తి గలుగు నని ప్రజలు భావించు దినములు గడచిపోయినవి. గవర్నరు లేవ రని విచారించుటకు వారంతగ బూనుకొనరు.

విశాఖపట్టణము : తుపాను

ఇటీవల విశాఖపట్టణము గంజాము మండలము లందు చెలరేగిన తుపానువలన, ప్రబల నష్టము గలిగినది ఇప్పుడీపుడే వార్త లరుదెంచుచున్నది. తీర్థరము బుదిరు మొదలగు ప్రదేశములందు తుపాను వీచెను. ఈ సమయము, మరియొక ప్రదేశమునకు దెబ్బ లిగెను. విశాఖపట్టణములో కొంతభాగము నాశనమయిన దనియు, వేలకొలది

ఇండ్లుగూలినవనియు, జననష్టము గూడగలదనియు, తెలియుచున్నది. ఇట్టి పీడిలో బిడవారలు పడడి కష్టము లింతింతని చెప్ప నలవిగాదు. వీరికి సహాయము జేయుటకు ఆంధ్రు లెల్లరును పూనొన వలయును. నష్టము నింకను మదింపువైచుటకు వీలు గాలేదు. ధ్వంసం వివరములు బయల్పడ గలవు. ఆంధ్రులు తమ సాదకుల పట్ల భౌదార్యమాను చూపుట కిపు డంతేని అవకాశము గలదు. దైవసంఘటనముచే బాధనొందినవారికి సహాయము జేయునపుడే, ఆంధ్రుల భ్రాతృభావము వెల్లడి యగును. కాంగ్రెసుసంఘము లివిషయమై ఎక్కువ శ్రద్ధవహించవలెను. విశాఖపట్టణ గంజాముండల సాదరులపట్ల, ఆంధ్రులెల్లరు సానుభూతి జూపి, దుఃఖోశయనము గావించెద రని నమ్మెదము. కృష్ణావరద బాధితులకొరకు వెనుక వసూలయిన నిధినుండి రు 500 లను చెన్నపురినుండి విశాఖపట్టణ మున ఇట్లులేక బాధపడుచున్నవారి సహాయము నిమిత్తము పంపుటకు నిశ్చయించబడెన. ఇటులనే ఆంధ్రు లన్నిభాగముల నుండియు విశాఖపట్టణ కాంగ్రెసు సంఘమువారికి భూరి విరాళముల సంపి, బాధానివారణకు త్వరలో పూనొనెదరు గాక.

జెట్టుతగ్గుట

ప్రాన్సుజెట్టు తగ్గినందుల కెంతయు సంతోషించెదము. జర్మనీలో మరొకొన్ని భాగముల నాక్ర మింపవలయునని, ప్రాన్సు తల పెట్టెను గాని, ఇంగ్లండు ఇటులే దేశము లిరుకు సహాయ మును నిరాకరించుటచే, తన యుద్ధకేసును వదులు కొనెను. అమెరికా సైతము సహాయముజేయుటకు మానుకొనుటచే, ప్రాన్సు కొంత తెలివి దెచ్చు కొనియుండవచ్చును. యవరాజును దేశములోనికి రానిచ్చినందులకు జర్మనీని ప్రాన్సు దండింపనెంచె నుగాని, ఆప్రయత్నము నిపుడు మానుకొనెను. పాంకేడుగారీతరున మెత్తబడినందులకు, వారిని నిందించినవారు ప్రాన్సు లేకపోలేదు. ప్రాన్సు తృప్తము మారునెడల, జర్మనీలో సమాధానము గుదురు టకు వీలగును. కాని ఇప్పుడపుడే ఆశపడుటకు వీలులేదు. ఎన్నటి కేయవాంతరము వాటిల్లునో జెప్ప నలనుపడదు.

యన్. ఆర్. దానుగారి ఓటు

అధికారపక్షాభిమానులగు యన్. ఆర్. దాను గారు, కలకత్తాలో స్వరాజ్యపక్షసభ్యులగు సన్తారీపతి రాయగారితో పోటీపడి, యోడిపోవుటయగాక, చాల తక్కువ ఓటులను మాత్రము సంపాదించ గలిగిరి తెలియుచున్నది. దానుగారి ఎన్నిక, కల కత్తాలో కొంత సంచలనము గలిగించెను. ప్రాత మితవాదపక్షమున కెక్కడను చోటులేదని వెల్లడి యయినది. దేశము సంస్కరణములను నమ్ము కొనుటలేదని, ఇప్పటి ఎన్నికలు వెల్లడిజేయుచు న్నవి. సంస్కరణములు బనికీరాక బోయిన, ప్రజలు స్వకేంద్రిని పెంపొందించుకొనుట ధర్మము గద. ఇందుకు స్వరాజ్యపక్షమువారు తోడ్పడుట యవసరము. వారీకార్యమున కెంతవరకు చేయూత నుసగడరో, ముందుగాని తెలియదు.

కాంగ్రెసు వర్కింగుకమిటీసభ

రేచటిదినము అహమ్మదాబాదు సత్సాగ్రహ శ్రమమునందు కాంగ్రెసు వర్కింగుకమిటీ సభ జరుగును. ఈసభలో అకాలీలకు తోడ్పడు విషయ మాలోచించబడును. కాంగ్రెసు నాయకు లిది వరకే గూడి, అకాలీ సమస్యను దేశసమస్యగా భావించి తోడ్పడవలయునని నిర్ణయించి యుండిరి.

వీరి నిర్ణయమును కాంగ్రెసు వర్కింగుకమిటీ వా రామోదించి, దేశమునం దెన్నిమతములున్నను ఎన్నికాఖలున్నను, మాతృశారవమును నిలుపుట కందరును కలిసి కృషి నలుపగల రని, ప్రపంచము నకు వెల్లడి జేసెదరుగాక. వివిధసంఘ సంయో గమునందే స్వరాజ్యము గలదనుటకు సందియము లేను.

బొంబాయి కార్పరేషను

బొంబాయి కార్పరేషను సభలోనికి, ప్రజలు వదినుండికన్న నెక్కుడుగ రాగూడదని, అధ్యక్షు లాజ్ఞాపించిరి. వీరి యుత్తరువును పరీక్షించుటకు క్రజలనేకులు లోనికివచ్చిరి. కాని వారిని అధ్యక్షులు లోనికి రానియకబోయిరి. అధ్యక్షుని యుత్త రువును కొద్దులో పరీక్షించెదరట. స్థానిక సంఘసభల లోనికి, ప్రజలను రానియక తల్లుపులు మూసు కొనుటకన్న యసభ్యవర్య వేటోక టుండబోదు. ప్రజలగాంచి భయపడెడి మ్యునిసిపలుసంఘములు, ఎంతత్వరలో నంతరించిన సంత మేలు.

స్థానిక వార్తలు

జేజీయ ప్రార్థన సమాజము:—ఈ నెల 4వతేది ఆదివారము 25 తేది సాయంత్రము 5 గంటలకు వెరంటూరిలో భాదరరావుగారు 30 మంది ప్రార్థనసమాజమున కీర్తన పద్య వచన యుక్తముగా జైప్రార్థన జరుగును.

జగన్నాథ భక్తజనసభ:—రేపు ఆదివారము 25 వ తేది సాయంత్రము 4-15 గ. ఎమ్మార్ ప్రాజెక్టుయందున్న “వేదలూరి” మందిరమున వెంకటాద్రి తాయ గారి గాన సభజరుగును.

సీమ తపాలు:—బొంబాయినుండి వచ్చు పోస్టు ఎక్స్ప్రెసులలో బొంబాయిలో కుక్కవా మసాలాత్రయ 6-80 గం బయలుదేరినది. జనరలు పోస్టులక్ష్మీకన్య సీమ, రిసాల ఆది వారము, 25 వ తేది ఉత్త 7 గం. బల్వాడా చేయబడును. క్రత్యేక తపాలావెట్టెలు 6-80 గం, బల్వాడా జరుగును.

మద్రాసు కందస్వామి గుడి:—ఈ గుడిని లక్ష్మీకన్ ఆనుకొనెడు నెలకొల్పెను. ఇది ప్రజలకు సంబంధి, దిన కేవలముగాని క్రత్యేకకర్త కి సంబంధించినది గాదని మద్రాసు ప్రాజెక్టువాడు తీర్పు జెప్పిరి. అతీ తీర్పును (ప్రీట్) కొన్నిసార్లు భాయపడిరి. దావా ఖర్చులను గుడి దెబ్బ నుండి ఇవ్వతలే ననిరి.

చెన్నపురం ప్రాంత మండితమండలి:—నె నే టు ఆకేడమిక్ కన్ఫరెన్సుకాంధ్రభాష ప్రతినిధులను నిహంతుచేయు టకు, ఎస్. ఎస్. ఎస్. సి. పి. (నూత్) భార్యగంధమును గూర్చి సభ్యులకు తెలియజేయురామకృష్ణగారు (వాసిన వియ్యకము) నామోదించి తగినవర్య నిమిత్త మధికారులకు పంపుట కును భావమున మండితులను మండికిన సంబంధించిన యితర విషయములను తీర్చారించుటకు ఈ నెల 25 వ తేది యాది వారము సాయంత్రము 4 గంటలకు చెన్నపురం ప్రాంత సభాధిక సమాన ఆంధ్రమండితమండలి సమావేశమగును సమక కర్మ్య లంద రును తప్పక దూచుచు ప్రార్థితులు.

అనంతపురం వివేకవిద్యాలయనాటకసభ

క్రష్ణాద, సారంగధర నాటకస్థులు
ఈసభవార రేపు 25-11-28 ఆదివారం సాయంత్రం 5-30 గంటలకు క్రష్ణాదనాటకమున, సోమవారం సాయంత్రం 5-30 గంటలకు సారంగధరనాటకమును, విక్రొతియా తురనుండి రమణ తెనుగున ప్రదర్శింతురు.

చెన్నపురి శాసనసభ సభ్యుల రాక

చెన్నపురి క్రభక్త్యకార్య సంఘసభ్యులు హావరలు 30 భార్యలుగూడు హంతు కి. సి. ఎస్. వి. పి. ఎస్. గారును కార్యకర్త జి. టి. బోగు వి. పి. ఎస్ గారును శాసన సభ్యులు టి. ఎస్. మొయిదూ, కే. ఉప్పిసాహెబు వీ. రంగ రాజు మొల్యాదాగార్లు చెన్నపురికి వచ్చిరి (ఆ. 12)

కొన్ని కొన్ని కథలు

మంగళాక్షయమునాడు రామలింగారెడ్డిగారి కుమారుడు పరిమళింపబడు వరకు కొన్ని కొన్ని కథలు నియామకము అయినట్లు లక్షణమునకు తెలియజేస్తున్నది.

రాక పోకలు

నవంబరు 24 వ:—(బిడిపూసాపూజ) కడపపూసా కవిమండలమునకు దివాన్ బహదూర్ టి. విజయరావుగారి యింట్లో, బి. ఇ. గారు బొంబాయిమొయిలనుండి యా ఉదయము చెన్నపురి చేరిరి. చెన్నపురిలో కొంతకాలముండి తిరిగి బొంబాయికి పోవుచును.

రావుబాబూర్ సి. వి. నరసింహారావుగారు కలకత్తా మొయిలనుండి నేడువరకు చెన్నపురిచేరి.

లేడియూక్ మన మిస్ మిక్ మిక్ గార్లదగ్గరను మొట్ట పారెం మొయిలలో నేడువరకు చెన్నపురి చేరిరి. వారికొకటి కే బొంబాయి పోవుచును.

ఇంకా యీ యుదయం చెన్నపురి కచ్చిలవారిలో జెండ్ల యెస్సెప్పల్లెడ జెవర్ లెఫ్ టెంటు కలవర్ జి. సి. కామిరానగారును, లెఫ్ టెంటు బ్రాహ్మగారును, కెప్టెన్ గిల్బర్టగారును ఉన్నారు.

టెలిగ్రాఫ్ కంట్రుల కలిగిన నవ్వులను గూర్చి విచారించుటకు టెలిగ్రాఫ్ యంజనీనింగు డైరెక్టరుగారు నిన్నరాత్రి చెన్నపురినుండి కలకత్తాకు పోయిరి.

బి.డి. జెవర్ కే రావును మిక్ మిక్ చెన్నపురి కలిగిన మహారాష్ట్ర రెయిల్వే ఏజెంటు ఈరాత్రి గుంతకల్ పోవుచున్నారు. (ఆ. ప్ర)

చెన్నపురి శాసనసభ

ఈ నెల 26 వ తేదీని ప్రథమసభ జరుగును

శాసనసభా కార్యదర్శి ప్రకటనము

27 వ తేదీ కార్యక్రమము

ఈ సభ ఎల్లండి (26 వ తేదీ పోవవారము) కలం 11 గంటలకు వరకు చెన్నపురి కోటలోని సభాశాలలో జరుగును.

(1) చెన్నపురి సర్వే - స రి పోర్టు ల వట్టము 1922-12-8-1922 చెన్నపురి స్టాంపుల వివిధవిధాలను కలం 12-8-23 నా చెన్నపురి విభిన్నవిధాలను చట్టము 29-8-23 ఈ మూడు చట్టములను గవర్నరు జనరలుగారిచే ఆమోదించబడినవి సభలో అభ్యర్థించు తెలుపును.

(2) 1-4-23 వ తేదీని 85 రూపాయలను అంకితమిచ్చి నట్టి యు కే రి ము ల ను పుచ్చు కొనుచున్న వాన్ గె జె టె డు ఉ డ్యో గు ల వట్టి క. టి. 658-15 8-1922 ప్రకారం. చెన్నపురి శాసన సభ స్పీకర్ కు నామము 1,2,3,4,5 కథల (1922-24) చర్యలు 1922లో ఏప్రిల్ 28, ఆగష్టు 18-17, సెప్టెంబరు 1-10 తేదీలలో వరుసగా జరిగినవి. ఎన్. ఇ. మార్కు గారి యింకొకడు ప్రాజెక్టులో దు ప్రతులు 88 శాసనసభలో ఆమోదించబడిన తీర్మానములను వారిని గూర్చి వారతము వారు చేసిన వనిని తెలుపు న్నటుమంటు 1922 చెన్నపురి కలెక్టరుకు ప్రభుత్వసహాయము చట్టము 19 వ కేక్కును ప్రకారము గల నిబంధనలో కొన్ని కరెన్సీలను చేయుటకు గూర్చిన క. టి. 1482-11-10-1922, వీనిని కార్యదర్శి కథలో నుంచును.

(3) చెన్నపురి శాసనసభా నిబంధనలలో మూడవ నిబంధన కనుకరించి అభ్యర్థించు నియమింపబడిన ఉపాధ్యక్షులను గూర్చి నలుగురి కేర్లను అభ్యర్థించు విషయము. వారిలోనుండియే ఉపాధ్యక్షుల వారిని నియమించుచుండును.

రామలింగారెడ్డిగారి తీర్మానము

(4) గవర్నరుగారు నియమించిన మంత్రులు ప్రజల విశ్వాసమునకు పాత్రులుగారిని ఎన్నికల ఫలితమునుబట్టి తెలుపుచున్నదని వివరించుచు గవర్నరుగారికి సత్కృత్యమును సమర్పించుటకు తీర్మానమును రామలింగారెడ్డిగారు రుజువుపొందించెదరు.

(5) 1870 కోడ్లలోని చట్టములో చెన్నపురి రాష్ట్రమునకు సంబంధించి నంతిరవకు నవరజునుగూర్చి వా. సి. సి. రామస్వామయ్యగారు సి. వి. ఇ. గారికి తీర్మానము నుపపాదించెదరని శాసనసభా కార్యదర్శి ఎల్. డి. స్వామికన్న గారికి ప్రకటనమును ముఖ పరిచిరి.

బొంబాయి గవర్నరు

కర్నూలు కలెక్టింగు కార్యకర్తలకు 22 తేదీ మధ్యాహ్నము బొంబాయికి బందననుండి బయలుదేరిరి. ఇండియా కేసునకు లాభకరముగా తాను కొంతసేము తేయుటకు వీలగుననియు బొంబాయి రాజధాని యభివృద్ధికి అతడు కేంద్రించునట్లే ప్రయత్నించుననిరి.

చెన్నపురి మంత్రివర్గము

స్వరాజ్యపక్షము-శాసనసభ్యుల కర్తవ్యము

మంగళాక్షయమునాడు మంత్రివర్గము నోడించుటకు శ్రీ యువ కామలింగా రెడ్డిగారు శాసనసభలో నుత్కలమింప జోవుచున్నట్లు స్వరాజ్యపార్టీకి చెందిన శాసన సభ్యులెట్లు వర్తించవలయునను విషయమునుగూర్చి వారు తోచిన మార్గమును సూచించుచున్నారు. స్వరాజ్య పార్టీ వారు కాంగ్రెసువారిని యీ శాసనసభలో గూడ ఆసనము క్రమబద్ధము అయితిగా నుంచెదమనే వాగ్దానముచేసి కాంగ్రెసువారిని శాసనసభలో ప్రవేశించుటకు అనుమతి యిచ్చియున్నారనియు క్రమబద్ధమును జ్ఞాపకమున కొనవలయును. కావున సభాకారమునకు వచ్చించుచున్నట్లు చెప్పియు వారు జరుపవలెదను.

మంత్రివర్గమువారికిని తదవ్యతిరేకులకునుగల భేదములు విశాలములైన రాజకీయ సమస్యల ననుసరించి యుండలేదు. ఇరు కక్షలమధ్యలోను ఒకరైన భారతదేశము యిప్పుడే స్వరాజ్యమున కర్తవ్యమునున్నదని నమ్ముచున్నగాని, అట్టి స్వరాజ్యము ప్రజలకు ముక్కుగను పెట్టున సంపాదించవలయునని ప్రయత్నించు వారగుననిన. ఇరు కక్షలమధ్యలోను అధికారవర్గము వారికి వా సానువాదములే ప్రభావశక్తికలయున కననుకూలముగానే యు న్నారు. రెండుకక్షలమధ్యలోను ప్రావ్యాణశక్తియు మిగతా వాటికిద్వారములను అధికారవర్గములోని యున్నారు. శ్రీయువ కామలింగా రెడ్డిగారు తామువాడ ప్రావ్యాణులకు మంత్రివర్గములో నెంతమాత్రమును తా పీఠమని చెప్పి యున్నారు. ఇప్పుడు మంత్రులకు వ్యతిరేకులుగా నున్నవారిలో ప్రముఖులందరు నిన్నటివరకు మంత్రులతో కలసి పనిచేసి యున్నవారు. మంత్రులొనరించిన పాపములన్నిటికిని వీరుకూడ బాధ్యులే. ప్రావ్యాణేశ్వర క్షేయియక్క విఃమత్యమును పోషించుటకు మంత్రు లొనరించిన అక్రమములకు వాదించి యింతకాలము వారితో యుంటిమని వీరుచెప్పెడి కథనిజమైనను వారి రాజనీతినిదన్యులకే లిగించక మానరు. ఈ ప్రముఖులలో కొందరు మంత్రివర్గము వారికి ప్రావ్యాణేశ్వరశక్తియును యింతకంటే సభ్యమగుటయు కలతో సాగించి ప్రావ్యాణును యాత్మమాపకలెని పురికొల్పి యున్నారునని వదిలి. కావున మంత్రులకన్న వీరుయందు గల నుగు నుమలేనియో మనవలెతియరావలెను. ఇట్టి సందర్భములలో వీరికి సహాయముచేయుటకు స్వరాజ్య పార్టీ వారు పూనుకొన గూడదనుట నిర్వివాదాంశము.

అయినను యిప్పుడున్న మంత్రులనెగాక ప్రవాహితమును గవనించని ప్రతి మంత్రివర్గమును ఓడించి సర్వరూప శాసనసభ యొక్క కార్యములకు ప్రతి సందర్భమున కలిగించుట స్వరాజ్యపక్షమువారికి ధ్యేయము. అట్టినితి లిగినప్పుడు యీ శాసనసభ విచ్ఛిన్నమగును. మరెయింకొకటి ఎన్నికలు జరుగును. అప్పుడు ఎక్కువమంది స్వరాజ్యపక్షమువారును వారితోనుగూడున శాసనసభలో ప్రవేశించుటకు ప్రయత్నించునట్లే సభయొక్క రూపమును మార్చవచ్చును. ఇట్టియొద్దేశ్యమును నెరవేర్చు కొనుటకు మాత్రము స్వరాజ్యపార్టీ వారు. మంత్రులకు వ్యతిరేకముగా నోటునివ్వవచ్చుననినా అభిప్రాయము. అట్లునోటునిచ్చుటలో నచేకేం రెడ్డి గార్లపార్టీ వారికి సహాయము చేయుటగానివాదలో నెరవేర్చును మంత్రివర్గములో చేర్చుటగాని తమ అభిప్రాయముగావని స్వరాజ్యపార్టీ వారు స్పష్టపరచవలయును. రెడ్డి గారికిగాని సచేకే గారికిని మంత్రివర్గము లభించిన వారినికూడా తిరిగి ఓడించుటకు నడుముట్టుకొని యున్నామని స్వరాజ్య పార్టీ వారు చెప్పవలయును. ఇవివరకు మంత్రులతోకలిసి పని చేసినవారి మంత్రివర్గమువారి చర్యలను ఖండించవలెను. అందు కల్ల వారికేవలము జయములుగనుట దుర్లభము. మంత్రివర్గము ఎవరికి లభించవలయునో సారాంశముగా ఆధారపడిన చర్యలో బహుసంఖ్యయు యిప్పుడధికారములోనున్న వారికక్షముగా ఓట్ల నిచ్చుట సహజము.

మంత్రులను ఓడించుటకు రెడ్డి పార్టీ వారికి కేంద్రీకరించును. ఈ చర్యలన జప్తి ను పార్టీ లో తిరిగి పొందికనుది మరెయింకొకటి ప్రావ్యాణేశ్వర శాంతివర్తము జయము పొందుననియు తోచినవో స్వరాజ్యపక్షమువారు తిరిగి నలుగురగు దుట యుక్తమని నా యభిప్రాయము. ఇంతే పద్ధతి ననుసరించవలెనున్నాను. స్వరాజ్యపార్టీ వారిలో భేదాభిప్రాయములు లేక అందరను ఒకేమాద్యము ననుసరించవలయునని కోరుచున్నాను.

వేమవరపు రామదాసు,

నవాబు సర్ థయి రంఖానుగారు చనిపోయిరి

గర్ కంఠమునాడుగారి కేసులో సాక్ష్య మిచ్చుటకు వీరు మూడువారముల క్రితము లాహోరుకు వెళ్లి సాక్ష్య మిచ్చిరి. వీరుకు వీరి కేంద్రీకరింప చేయబడిన. ఈనెల 26 వ తేదీని చనిపోయిరి. వీరు నేటుకొన్నింటిలో సభ్యులుగా నుండిరి. (ఆ. ప్ర)

నిన్న చెన్నపురినుండల ఆంగ్లజాతీయోపసంఘము

ఈ నెల 26 వ తేదీని జరుగును

ఈ సంఘపు అసాధారణసభ ఈ నెల (నవంబరు) 26 వ తేదీ సాయంత్రము 5-30 గంటలకు వాట్సంటువున్, రంబుకెట్టి వీధి, 7 వ నెం. గృహమునందు (ఆంగ్లభాషాకార్యాలయము) జరుగును. కథ్యు లందరు కీర్తన విచ్చేయ (వార్తాపత్రిక). చర్యనియాంశములు కాకినాడ కాంగ్రెసుకు ప్రతినిధుల కేన్ను కొనుట. కార్యదర్శియొక్క ఇతర విషయములు.

గద్దె రంగయ్యనాయుడు,

గోనుగుంట వేంకటసుబ్రహ్మణ్యంశ్రేష్ఠి,

వి. యల్. శాస్త్రి,

కార్యదర్శులు.

నరాలసెట్టి దేవేంద్రుడుగారు

ఇతడు ఆదిమాంధ్రుడుగాడు క్రైస్తవుడు

నరాలసెట్టి దేవేంద్రుడుగారు ఆదిమాంధ్రుడని మోసపోయి యిరిగి ఆదిమాంధ్రుడనిగా చెన్నపురి శాసనసభకుదొంగతనము వారు నిజమిందిరి. ఇతడు ఆమాంధ్రుడుగాడు హైదరాబాద్ క్రైస్తవదనుటకు లిఖితప్రమాణములు వివిధము మోసము చేసినందుకు క్రిమినలు కేసు దాఖలు చేయబడును. చెన్నపురి గవర్నరుగారికి తిరివా ర్తంపబడిన. అని విలారునుండి క్రైస్తవదను కరెవేంకటరెడ్డిగారు నేడు మాకు కంటివారనవించిరి.

దేవాంగజ్యోతి

ఇదివరలో మాపత్రిక కార్తీకపూర్ణి నాటికి ప్రచురింపకు మని చందాదారు లందుకిని వ్రాసి యుంటిమి. తెలుగు భాగములో యీ మాదిరిపండిరి. అరవమునకు ముద్రణలో నున్నది. ఈ సంచికలో దేవాంగ ప్రాచీనవిషయ గూర్చి వీరభద్రయ్యగారిని గూర్చియు, చెన్నపురి రాజధానియందున్న దేవాంగుల జనాభాను (అయాజిల్లావారిగా) గూర్చియు, వారి ఆచార వ్యవహారములను గూర్చియు జరుపనున్న మహాసభనుగూర్చియు, వాయలకు గూర్చియు తెలివెను వ్యాఖ్యములున్నవి. వల యీవిన్ని ప్రతిజామాత్రమే ముద్రించబడింది. చందాదారులకు మాత్రమే వంతుము. ఇదియులకుదితముగా వంతుబద్ధపు. తివాలా వారికిను వత్రికను ప్రకటించుకొనుట తుర్లకపు. నిచ్చియుండలేదు. వారుతెలు విచ్చినకే దీక్షించు మొదటి తేదీ లోపుగ పత్రిక మిగత ములకిరింప గలదని ముచివేయుచు ఆలస్యము నకు మన్నింపవేడుచున్నాను.

దొండ్ల నాగేశ్వరరావు

దేవాంగజ్యోతి సంపాదకుడు

82 చివరించి వీధి-మద్రాస్

వెలస్టిను ప్రతినిధివర్గము

నిన్నుడదయమున చెన్నపురికి వచ్చిరి

తెలుగునాడులో ఓమరు మనీషును మరల కానుగా కట్టిం చుటకు ధనమును సమకూర్చుటకు వెలస్టిను నుండి హిందూజే తమునకు వచ్చిన ప్రతినిధులు నిన్నుడదయమునకు చేసినవాడ పా నెం జ రు (టె యి ను లో చె న్న పు రి కి వచ్చిరి. ఈ ప్రతినిధి సంఘమునకు వే. కు. మ. హ. మునుమరాడు (హివామప్రీతి) గారు అధ్యక్షుడు, సయ్యదు ఇమామాద్దీన్ ముస్సనీగారు కార్యదర్శి. వీరిద్దరును కేట యిల్ హిం అశ్వారీ (ఓమరుమనీషు ప్రధాన ధర్మకర్త) గారును నిన్ను నీ సగరమునకు వచ్చిరి. వారు తిరువల్లి క్షేత్రానికి భానుబహదరు చాడీ హాకీం అబ్దులు అజీజుగారింట బసచేసిరి. ఈజేమున ప్రతి జట్టమునునుండి వీరికి ధనమును స్వాగత మియ్యబడిన. ఢిల్లీగ రములో ప్రజాధికోత్సాహమును చూపిరి. రెండు రోజులలో 12000 రూపాయలు వసూలైనవి. అచట హాకీం అబ్దులుఖాను గారి అధ్యక్షతక్రింద నోస్థానిక సంఘము నేర్పరచి వారు నైలా ముగారి మోడరాబాదు సగరమునకు వెళ్లిరి. రాజ్యపరిని హై దరాబాదుకు రావించుటకే వ్యాపకపువు స్వాగత మిచ్చుటకు జేయునన్నా హమలులో నైజాముగారు నిమగ్నులై నుండుటకు వీరికి నైజాముగారి సందర్శనము లభించలేదుగాని నైజా మువారు భూరి విరాళము నొసంగెదరని నైజాముగారి రాజకీయ కార్యదర్శి మోడరాబాదులో వారి కేటగించెను. వీరు చెన్నపురిలో వారిము దినములండి వీరుకు మరల మోడరాబాదుకు వెళ్లెదరు. (స్వకీయసగర విలేఖరి)

శాసన సభల ఎన్నికలు

భారత శాసన సభ

సంయుక్త రాష్ట్రముల, భారత శాసన సభల ఎన్నికలు

నాగపూరులో ప్రచారము

ఎన్నికల తేదీలు గమనించుచున్నది. నాగపూరులో ప్రచారము ప్రబలముగా నున్నది. నాగపూరు క్రైస్తవ సంఘము వారి ఏర్పాటు ప్రకారము నాగపూరు ఛాటర్జి నువ్వులలో బహిరంగ సభ జరిగినది. ఆ సభకు యూరోపియనులు ఆ స్థాయిండి యనుటను (దామినెల్ల యూరోపియనులు) రాలేదు. మితవాద స్వతంత్ర పక్షముల వారసత్వమును దొరకనమువారికి సహాయము చేయక తప్పదు. ఈ రాజకీయ సంస్కరణములచే ఆన సరికవలెను. అని నుడివిరి. స్వరాజ్యపక్ష ప్రతినిధి బారెస్టరు అధ్యక్షులుగా రుపన్యసించుచు స్వరాజ్యపక్షమువారి విధానమును గూర్చి ఖచ్చితమైన వ్యాఖ్యను జరిగిరి. ఈ సభ్యులను సభ్యులు కొంతగా నాలకించి అభ్యంతరముగాని పోటీదారు డను రాజులవారు ధోవతిగా రుపన్యసించుచు స్వరాజ్యపక్షము వారు చేతమున ఆరాజమును కలిగించిరి. ప్రజలను కష్టములపాలు చేసినది.

సంయుక్త రాష్ట్రముల భూస్వాముల ప్రతినిధి రాజా ఆరవరపాలింగుగారు భూస్వాములను ఓటయలచే భారత కానకభక్త ఎన్నుకొనబడిరి.

ఎన్నికల గూర్చి యిండియా గెజెటులో ప్రకటనము దివాన్ బహదూరు మోచర్ల రామచంద్రరావుపంతులు, కె. వేంకట రమణరెడ్డి, కె. సదాశివ భట్టు, చాచి సత్యజిత్ అయ్య బాబాదారు సాహెబు టిలీ, శర్ కాద్దన ప్రజాపతి, వారిశ్వరెడ్డి వెంకటాచారి, జయవాహను మెనారా, జి. ఎం. బి. భూర్జి, మహమ్మదు యిబ్రహీము కాను, నేటు కస్తూర్భాయి లాలాభాయి, కల్లుల శర్ మోద్రీస్తానయ్య, ఎం. సమీతుల్లాఖాను, నేటు గోవింద దాసుగారు భారత కానకభక్త సభ్యులుగా ఎన్నుకొనబడిరి యిండియా గెజెటులో ప్రకటించ బడినది.

వంగరాష్ట్ర శాసనసభ

కలకత్తా ఎన్నికలు

స్వరాజ్యపక్షమువారు నిర్వలచంద్రగారి 1847 ఓట్లును దార్జిలింగ్ వారి 609 ఓట్లును వచ్చినది నిర్వలచంద్రగారి కన్నకొనబడిరి. వారియవారి బి చక్రవర్తిగారును మిరజాది రాజులుగూ కలగారును వంగరాష్ట్ర జాతీయకర్త సంఘము వారిలన వంగరాష్ట్ర కానకభక్త ఎన్నుకొనబడిరి.

ఎన్. ఆర్. దాసుగారు వీగిపోయిరి

స్వరాజ్య పక్షమున శారీరవీరయ్యగారు నెగిరి వంగరాష్ట్ర కానకభక్త కలకత్తా పశ్చిమోత్తరభాగపు ఓటయల ప్రతినిధులుగా నిలిచిన స్వరాజ్యపక్షము అధ్యక్షి సర్వోత్కర్ష దిరాయి గారి 18447 ఓట్లును, అద్వైతలు జనరలును మిరజాది వారును సమ ఎన్. ఆర్. దాసుగారి 291 ఓట్లును వచ్చినది. ఈ ఎన్నికలు 19వ తేదీన జరిగినవి. దాసుగారు వీగిపోయెను. స్వరాజ్యపక్షము అధ్యక్షి యే నెగ్గెక (అ.వె)

బె. గాలు ఎన్నికలు

కలకత్తా, నం. 22:—ను రేలదవం: ఘోషుగారు తెంగాలు భూస్వాముల తిరుపుర స్థానిక కానకభక్త ఎన్నుకొన బడిరి. వీరికి 127 వోట్లును వీరప్రత్యక్షులు తరదించుముగ్గి గారి 7 వోట్లును వచ్చెను. తూర్పు తెంగాలు మహమ్మదీయయోజక వర్గమువారు మాలవీ అబ్దుల్ కరీముగారిని ప్రేమకొన్నిటన కెన్నుకొనిరి. వీరికి 188 వోట్లును వీరి ప్రతినిధి యారు కె. అహమ్మదుగారికి 50 వోట్లును వచ్చెను.

మంత్రి వర్గమువై నమ్మకములేదు

రాజమహేంద్రవరము బ్రాహ్మణేశ్వరుల తీర్థానము రాజమహేంద్రవరమున జరిగిన బ్రాహ్మణేశ్వరుల బహిరంగ సభలో శ్రీమంత్రివర్గముపై మాటనమ్మకము. లేదు అను తీర్మాన ముమోదించబడెను. అని రాజమహేంద్రవరం నభా భ్యుత్థుడు కందుల లక్ష్మీకవిగారు తలెవార్త సంపి.

బ్రిటిషు ఎన్నికలు

కార్మిక పక్షమువారి ప్రచలనము

కార్మిక గాన ఉత్సాహముల అధికారము అయిన ఆధ్యక్షులు ప్రచారము చేసిరి. బానిస నిజము గాదని ప్రకటించుటకు తనకెట్టి సంబంధము లేదని ఆయన తెలియజేసెను.

ఒక రోజు బానిస ఇంకొక రోజు బానిసై పురికొల్పబడునన్నది. రని కార్మికులు తమ యువశ్యాశ్రమను తెలియజేసిరి. ముఖ్యముగ ఈ ఎన్నికలలో ఆపారముగ నున్న దనిరి.

కర్మకాండగారు ముంజుల శివమూర్తము అంగీకరించ లేదు. ముంజులను విధింతులు గూడదని ఖండించి. పెట్టుబడి ధనము మీద వత్తును. తమ పర్యావరణము విధించరాదని కృత్రికర చిరి. కచ్చినంతవరకు ప్రతిపక్షముదేని ఉన్న యువమును తగ్గించుట తప్పయోగించెదమనిరి. ఖర్చుచేయమనిరి.

యూరపు అల్లకల్లాలయ్య నున్నపుడు మనము అంతరా తీయ మున్నామనము కలగజేయుట మనవిధి. స్వతంత్ర పక్షముల కేర్పరిచ వలె ననిరి (ప్రభావామాత్యుడు ముంజులను విధించుటతో ప్రారంభించిరి. కార్మిక పక్షమువారి నేటు, లైన్ ఓడించుటకు అశ్యాశ్రమముగ లిఖించుటకు వారును, కన్న ర్యటివులును ఏక మునున్నారని అర్థమయ్యెదర్చుకా గనిరి. చాలమంది సంరక్షక పక్షాని గూడ దనుచున్నార.

శివలీ చాంబలైనుగారు, లాయర్ జార్జి గారి 17 వ తేదీ ప్రసంగము ఆయన చేయకగదని గాదనిరి.

జవేయ నేతకేటీకలు వట్టణములను బట్టుకొనుట మన తమ వైఖ్యములను చీల్చివేసి ఇం కొక ఎత్తుచే తమ కార్యమును సాధించదలచి రని తెలియించుచుది.

జర్మన్ జాతీయవాదుల ఆసక్తులని తెలియజేయు తీర్మానమును శివ చర్చించెదరు.

సామాజ్య విమర్శ

ఇదివరలో మనము భారతదేశ వస్తు శుంపక పరిశుద్ధి చేయుటకు తోడ్పడలే దని భారతదేశమును అసంతృప్తి కెందిరి. ఇండియాలో ముడిపట్టులను ఇండియా కైంటిపట్టు ముగ్గోధన కాళివారే ఎన్నుక లాభకరముగ పరిశోధన చేయుల రనిరి.

కన్యకావతనము

ఉత్తమ పుష్కల పరిశుల నిచ్చి. నెలకు మూడువందల వరకు మానముగల యొక 21 సంవత్సరపు కుమార్తె పుష్కల, పాక్షికపాణిమునకు, గౌరవము కైతీ సంసారములో చేరిన విద్యావైపు నిర్మణ్యముగల, యెడిగిన కన్యకావతన,

అడ్రెసు:—నర్తము c/o ఆంధ్రపత్రిక ఎడిటరు, పోస్టాఫీసు నం. 212, మద్రాసు

Rolled Gold Bracelet Watch రోల్డ్ గోల్డ్ బంగారు బ్రేస్ లెట్ వాచ్

(ఇంగ్లీష్ మోస్తరు చేతిగడియారము)

ఈ గడియారము మంచి వృద్ధమైన సామానులలోన,

ఒకటి అతిమైన చిత్ర కనులచేత తయారుచేయబడినది. చూచుటకు మెచ్చుకర గల; తీరు రమణకర కనబడును. సరి

యారు గంటల చూపు మంచి గడియారము. శ్రీ పుకముల దీనిని చేతిలో ధరించుటచేత బంగారుపు ఆభరణమువలె అందముగా నుండును. గడియారము మొదలు చేతిగోలు వరకు అన్నియు రోల్డ్ గోల్డ్ క్యాంటి బంగారుతో చేయబడి సంతులన అలలు బంగారుపు గడియారమువలె నుండును. బంగారు వన్నెకు 2 సంవత్సరముల పూచీ ఇచ్చగలము. స్ప్రింగ్ చేతిగోలును అయినందులకు పెద్దచేతులకును, చిన్న చేతులకును, ఈ గడియారమును ధరించుకొనవచ్చును. అందమైన కట్టుబాట్లలో ప్రతిగడియారము ఉంచబడి యుండును.

రోల్డ్ గోల్డ్ గడియారము చేతిలో కట్టుకొను బ్రేస్ లెట్ గోలునుతో ధర యా 8-0-0

4 సంవత్సరములు గ్యారంటీ యియ్యబడును.

లండన్ స్విస్ వాచ్ కంపెని, పోస్టు బాక్సు నం. 328, మాంటురోడ్ మద్రాస్.

మిత్రమండలి సయోధ్య

రాజీకుదురుట

కురాసులుకట్టిన కట్టును వదలుట

లండన్, నవంబరు 22:— రాత్రి 8/25 మిత్రమండలిలో రాజీనామా కట్టుకుంటున్న పరాసు లెంతయు సంతోషించుచున్నాడు. లేనిపో నీకో సయోధ్యలోయెడితే యుగిసిరి. కాని ఈ ఉత్సాహములందు భంగమైనది. ఇకముందు మరల ఇట్టివిషయకాంక్ష రాక మానదు. వచ్చినపుడు మరల జర్మనువై విధించబడిన ఆపరాధమున గూర్చియే రిగప్రయత్నము చేయను. గ్రేటు బ్రిటనులో సభ్యులను నిలుపుకొనుటకు తా సంతోషము స్వార్థత్యాగము చేయవలసి వచ్చెనని పరాసులు విచారించుచున్నాడు. పోయింకేద గాని రాజకీయ దౌర్బల్యమునకు ఆయనమిత్రులు, రాజకీయవైరులు ఇతరులు ఆశీరించుచున్నార. పరాసులు లొంగుట చాల అవమానకరమనియు, శార్లేట్ గో 20 వ న్యూ నెత్ ఎన్నుకును పరాసులు లొంగదేలదని అందరూ టార్గూ గారు వదించిరి. ఏదోవైకి నిరోధము లేదని తెల్పబడు ఏదో రాజీనామాచున్నాడు. అంతయిగాని పరాసుల హక్కులకు భంగమేమియు రాలేదు. ఆనవరమగువో వారివ్వము వచ్చినట్లుల వారు ప్రవర్తించుటకు అధికారమును తెల్పుకొనియున్నాడు. మిత్రమండలి హెచ్చరికను జర్మనులు అత్యుముఖముచేసి జర్మనులు తమ లాభములను కామే పొడుకేసికొనెదరని స్పృహనుండి ప్రైవ్యులెరికా విలే ఖిరి తెలుపుచున్నాడు.

మిత్రమండలి లేఖలు

జర్మనీకి బంపిన లేఖలవరకులకు మిత్రమండలి ప్రభుత్వము జారందరును అంగీకరించిరి. సైనిక శిక్షలనువరకున అల్లరులు బయటపెరుట అత్యధిమ ప్రభుత్వమును తెలియజేసిరి. సైనిక శిక్షలనువరకు మరల ప్రారంభించుటకు సంతకమనిరి. జర్మను అధికారులుగాని ప్రజలుగాని శిక్షలపాధికారులకు అంకములను కలగజేసిన అత్యుముఖ తీసికొనవలసిన చర్యలనుగూర్చి ఆలోచించెదమనిరి.

రెండవలేఖయందో జర్మను యువరాజునుగూర్చి జర్మను లిచ్చిన అభ్యంతములను అంగీకరించిరి. యువరాజు ఆగమము వలన జర్మనీలోను, విదేశములందును చిహ్నము కలగక మానవు. అట్టితరీ ఆనవరమగు చర్యను మిత్రమండలి తీసికొనవలసిరి. మిత్రమండలి జర్మనుల ప్రేమానిక ఏర్పాటులనుగూడ పరిశీలించవలెననిరి. జర్మనులు తోడ్పడవలె ననిరి.

హెరికుగారి ప్రకటనము

అమెరికను రాజువారి ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు:— పరాసులు ప్రత్యేకముగ తామే చర్యను తీసికొన్న మిత్రమండలి సయోధ్యకు భంగము కలుగుననియు మిత్రమండలి మాట విశ్వస్థతంతరించి పనిచేసేరని గ్రేటు బ్రిటను తన ప్రతినిధులను రాజు వారల సభనుండి ఇంటికి తిరిగి వచ్చి చేయవలయు లేవమని వచ్చునని ప్రాప్తపు తెలియజేసెను. ఇంటివారనూడ బ్రిటను తోనే ఏకీభవించెను. తుదికు పరాసులు లొంగిరి.

రషియాలో క్రైస్తవ క్షిప్రచారము అడుగుంటున్నది. తిరగ మరగుదపు చాల మానసివాడైగాడు. వీరిని ప్రభుత్వము వారు కనిపెట్టి ఇతని ప్రవర్తనమును రహస్యముగ కనుగొనుచున్నార.

పాలాట తేలికైన పరిశోధనము చేయు టుక్కు అను జాతకు మోసుము తేలికైన 14 సంవత్సరముల 9 మాసముల ఖయిదు 12000 డోలరుల జరిమానా విధించబడెను. ఇతని తోపాటు 8 ముగ్గురికి ఒక సంవత్సరము నంకి 9 ములవంతు ఖయిదు జరిమానాను 500 నుండి 12000 డోలరుల వరకును విధించిరి.

యూనై టెడ్ స్టేట్సువారి ప్రేమానికదశమును అభివృద్ధి చేయవలె ననుచున్నాడు.

నవంబరు 24 తేదీకి పూర్వము అమెరికను క్రత్తి 8869000 డెల్లాయింబుల తీయబడెను.

రుధిరోద్ధారి సంరంకార్తికమాస బుధ, శనివారము

గ్రంథపరిచయము.

ఈగ్రంథి గ్రంథములను విమర్శనార్థమై మా కార్యాలయమునకుఁ బంపిన గ్రంథకర్తలకును గ్రంథప్రకాశకులకును కృతజ్ఞతాభివందనములను తెలుపుచున్నాము. — సంపాదకుడు.

సమ్మోహనము.—మదిలీపట్టణ వాస్తవ్యులను విభ్రాంత సమ్మోహనవిద్యానిపులులు నగు ప్రాశాసన కే. ఎస్. గిరిరావుగారి సోదరుడును సమ్మోహన విద్యాపారంగతుడును ఏలూరునగరవాస్తవ్యుడు నగు ప్రాశాసన కే. ఖర్ గారు వ్రాసిన యీ గ్రంథమును కృతజ్ఞతతో నందుకొని సాంఠముగా చదివితమి. కే. ఖర్ గారి ప్రజ్ఞావిశేషమును గూర్చి ప్రకటనలు ప్రతికలలో పలుపురు చూచియే యుందురు. సమ్మోహనవిద్యాప్రాశస్త్యప్రకారంభాదులను గూర్చి కే. ఖర్ గారి గ్రంథమున బాగుగా వివరించిరి. సమ్మోహనవిద్య నధ్యసించు గోరువా రనుసరింపవలసిన నియమములను సమగ్రముగ తెలిపిరి. గాన నెల్లవారు నీ గ్రంథ సహాయమున స్వయంకృషివలన నీ విద్యలో పాండిత్యమునుబడసి తాము బాగుపడుటయే గాక యితరులకు సాయము చేయుటకు గూడ సకాళము కలదు. దీనికల రెండూరూపాలు. వలయు వారు ప్రాశాసన కే. ఖర్ గారు, మెస్టర్లు ఏలూరు అని వ్రాయవలెను.

చోరశిఖామణి.—శ్రీయుత చిల్లరగి శ్రీనివాసరావు పంతులుగారిచే వ్రాయబడి శ్రీయుత అద్దేపల్లి లక్ష్మణస్వామి నాయుడుగారిచే సరస్వతీగ్రంథమాల 12-వ గ్రంథముగా ప్రకటింపబడిన చోరశిఖామణి, యను నవలను సాంఠముగ చదివి చాల సంతసించితిమి. ఇందు సుఖోభకరములును నదృశ్యములు నగు కల్పనలు చాల గలవు. శ్రీ వృద్ధుడును. ఇది అపరాధపరిశోధకనవల. వెల ఒకరూపాయి మాత్రమే. వలయువారు సరస్వతీగ్రంథమాల, రాజమహేంద్రవరము అని వ్రాయవలెను.

శ్రీ వాసుదేవ శతకము.—పింగళి వెంకటనర సయ్య బాగ్గలూడి వెంకటసుబ్బయ్యగారచే వ్రాయబడిన యీ శతకము నందుకొంటిమి. పద్యములలో కవితాధార బాగుగా విదితగుచు భక్తిరసభరితమై యొప్పిమిరుచున్నది. వెల నాలుగణాలు. వలయువారు శ్రీ రంగనాథ బుక్స్ డిపో, పరమపేట, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా అని వ్రాయవలెను.

జయసేన.—ఈ నవల తిరుపతివాసు లగు డాక్టరు స్వ. ప. రామకృష్ణనాయుడు గారిచే వ్రాయబడినది. దీనికి మా. రామకృష్ణకవి గారు పీఠికను వ్రాసిరి. దీనివెల ఒకరూపాయి. దీనిని కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. మా అభిప్రాయమును ముందు తెలిపెదము. వలయువారు మెస్టర్లు రామగోపాలు అందు కో, తిరుపతి, చిత్తూరుజిల్లా అని వ్రాయవలెను.

దేబుస్థిపా.—పింగళి నాగేంద్రరావు గారిచే వ్రాయబడిన యీ నాటకమును కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. ఈ నాటకమును గ్రంథకర్త అనుమతి లేనిదే యెవరయ ప్రదర్శింపగూడదను రక్షబంధము మొదటి పుటను తిరుగజేయగనే కంటబడినది. ఇది హాసుమంతరాయగ్రంథమాల ద్వితీయకుసుమము. దీనికి నెల్లూరు నాగరాజరావుగారు రుపోద్ఘాతమును వ్రాసిరి. ఇది యిదివరకు కృష్ణప్రతికలో ప్రకటింపబడి యున్న గ్రంథరూపమున వెలువడినది. ఇందలి కథాభాగము శివాజీచరిత్రము. దీని గూర్చి మా అభిప్రాయమును ముందు తెలిపెదము.

మాక్సిమమ్ తెలుగు కాపీపుస్తకములు:—

ఈ కంపెనీవారి 1, 2, 3, 4, 5, 6 సంఖ్యల తెలుగు కాపీపుస్తకములు మా కార్యాలయ మలంకరించినవి. ఇవి విద్యార్థులకై అత్యంతరగతి మొదలు పెద్దతరగతివఱకును ఉపయోగపడునటుల చక్కనిరూపాంతరము ద్రింపబడినవి. ఒక్కొక్క కాపీపుస్తకము వెల 0.1-6 వలయువారు. మాక్సిమమ్ అందు కో, నార్తవీచి కోడ్డు, బాల్టెరొక్, మద్రాస్ అని వ్రాయవలయును.

మల్లుతానులమహాసభ.—ఇది యొక ప్రహసనము కృష్ణాస్వదేశీ ముద్రాక్షరశాలవారిచే ప్రచురింపబడినది. ఇందు పల్లినాదేశీయములనుండి దిగుమతియగుచున్న వస్తువులునుగూర్చి వింతయైన యాపవాదములు లాయాతానులచే పరికించబడినవి. వెల 0.0-6 పండ్లెండు ప్రతుల వెల 0.4-0 నూరు ప్రతులవెల 1.12-0 వలయువారు. కృష్ణాస్వదేశీ మదిలీపట్టణ మని వ్రాయవలెను.

స్మృత శారీరము.—స్మృతశారీర మను వైద్యగ్రంథమునకు అంధమున పండిత తి. ప. రామానుజస్వామిగారు తాత్పర్యము వ్రాసి ప్రచురించిరి. ఇదివఱకు రెండు సంచికలు ప్రచురింపబడినవి. ఇయ్యది మూడవ సంచిక సంస్కృతమురాలి వైద్యుల కత్యంతోపయోగముగా మూలము నుదాహరించుచు సామాన్యులకు గూడ నర్థమగునటుల తాత్పర్యమును రచించి యున్నారు. ఇందు శరీరమునకు సంబంధించిన విషయము లనేకములుగలవు. వైద్యము చేయువారలకై గాక శరీరకాస్త్రము నెఱుంగగోరువారు కూడ తెప్పించుకొనవచ్చునట్టి వెల చందాదులకు తపాలాఖర్చులతో సహా 0.8-0 ఇతరులకు తపాలాఖర్చులు గాక 0.1-0. వలయువారు వైద్యవిద్యానిధి తి. ప. రామానుజస్వామిగారు, ఆంధ్రాయుర్వేద విద్యాపీఠాధ్యక్షులు, రామ తీర్థము, విశాఖపట్నము జిల్లా అని వ్రాయవలయును.

ముక్తధార.—ఇది శ్రీ రవీంద్రనాథ ఠాకూరు మహాకవివరచితము. శ్రీయుత కొప్పర్తి నారాయణమూర్తి బి. ఏ. ఎల్. టి. గారిచే అంధీకృత మయిన నాటకము. వెల పండ్లెండుణాలు. ఇది సాంఘిక రాజకీయ నీతి మతవిషయప్రబోధకమగు నాటకరాజము. వ్యయమధుర మగు శైలిలో వ్రాయబడినది. మహాకవి రవీంద్రనాథ ప్రణీతమనుటచేతనే గ్రంథపాఠ్య స్వయం స్పష్టమగును. ఆంధ్రీకరణమునందు నారాయణమూర్తిగారు చాల శ్రద్ధను చూపి రచనకు కెట్టి సందియమును లేదు. ఇందు రచనభాగమే విస్తారముగా నున్నది. ద్వితీయమును గీతములును బహుకొద్దిగా నున్నవి. నాగపట్నము సబుజిడ్డి కే. ఎస్. రామస్వామికృష్ణగారి రాగమునను చింతాదీక్షితులు బి. ఏ. ఎల్. టి. గారు ఆంధ్రమునను వ్రాసిన పీఠికలుగూడ నిందు పొందుపరుపబడినవి. యీ పుస్తకమును బడయగోరువారు, సంపాదకుడు, పినాకిని ప్రతిక, అనంతపురం అని వ్రాయవలెను. వెల 0.8-1.

శబ్దబ్రహ్మయంత్రము (గ్రహాసాను)

(కీ॥ శే॥ కొక్కొంగి వెంకటరత్నము వ్రాతులుగారిచే వ్రాయబడినది)

నీ. భువనంబులెల్లను బొజ్జకుండుదుటఁ దల్లికొక అపు మాధువునిభంగి; బరంగంక దెఱవోరు ఫలకంబులం బూను బ్రహ్మవైఖరి వ్రాయు బహుముఖముల; సర్వజ్ఞుచందాన సంగీతముం బాదఁ, దాళ, మృదంగ సద్వ్యములు నిగుడ; మూర్తిత్రయైక్యమై పానయబ్రహ్మ వనంగ, నానందమొందించు నందఱు నొగి; తే. గీ. నరయ గాంధర్వవిద్యయం త్రాకృతిగను వెలయు సాక్షాత్కరించె నా వినుతిఁగాంను క్వేతముఖకాశంపై సృష్టిచిత్రపుజగ మనంగ దనరు 'శబ్దబ్రహ్మయంత్ర' మహాహ!

మునురు

[భమిడిపాటి రామసోమయాజులు గారు]

నాజాతుమేని వెన్నలనీటులిగురఁ జారుకుటెండలఁ జిక్కి గ్రుక్కి కళదక్కు ముద్దుగూతును నేలబాలిని గాంచి, వర్షరుకాంత భానమునందు వగచి లేనమునుగునఁ జేర్చి తాపంబు నార్చు చున్నదో యన్నట్టులున్న దీముసురు! పిల్లలపైఁ బ్రేమ తల్లిదండ్రులకు; సతులవైనఁ బ్రేమ పతులకు, మొందు; ప్రేమింపలేకున్న హృదయంబు బండ!

గోడలు బసరెక్కఁ, గొలను లింపెక్కఁ, జివురులు నెక్కఁ, బచ్చికలు కైపెక్కఁ, వెచ్చదముగదులఁ బోచ్చిదాగొనఁ, చలిగాలి యింటికప్పుట హోరుజెట్టి తలుపుల మాయంపఁ దనలఁ గంపింప, పాలములపండువై పుత్తెంచె ముసురు మునురున దానందమును జాలఁగలదు.

పుత్రు లార్జించి సుతార్జు సౌఖ్యమునఁ జేలుచు దనకెంతో మేలునుగూర్చఁ, గోరికలేక, నెక్కుడువెచ్చనైన గదిలోనఁ బ్రక్కవైఁ గంబళిలోన భక్తితో చేవురి భజియించుచున్న మునుసులిసంతోషమును మెచ్చగల్గిమె వర్షమెంతైన దా వర్షించుగాక; చలిక క్రియంతోఁ జరియించుగాక!

పూరేకుఁజెక్కుముద్దియఁ దనదు కాఁగిటఁజేర్చి, జగంబును మఱచి, ప్రేమంపుఁబల్కులఁ బ్రియమారఁ బల్కు వయసుకానికి సౌఖ్యపదవి వేటున్నె— వర్ష మెంతైన దా వర్షించుగాక; చలిక క్రియంతోఁ జరియించుగాక!

కాలంబు, దేహంబు, గవ్వంబు నైనఁ దెలియక, వానలం దలయక నాడు, బాలుండు సంతోషవార్ధిలోఁ దేలు,— వర్ష మెంతైన దా వర్షించుగాక; చలిక క్రియంతోఁ జరియించుగాక!

సతి నెడఁబాసిన పతికైన, లేక, పతి నెడఁబాసిన సతికైనగాని, భరియింపరాని దీ పాపంపుముసురు! చలికి వారలవైన చలము సాధింపు నల్లవై బండినడక కాబోలు! అండఱకును జేవురైన సౌఖ్యంబు నీయఁగా నేరఁడే యేమొ యాజగతి.

వేదవారలవైన పిడుగు, వర్షంబు; తారితోలిటి జన్మపాపఫలితంబు! పురపీఠులందుఁ గప్పకొనఁగలేక, జలిపటిపోయి, చేతులఁ గాల్గఁ గొయ్యలైపోవ, హృదయాన శతిదుఃఖపడుమఁ, బనిచేయకున్నచోఁ బడుండనలయు ననుభవితచే వర్ష మునఁగూడఁ బాటు పడుఁ గవ్వజన్మని బ్రదుకు నీక్షింపు! లైటు, నింటను, నొక్కపగిది నీరములు నిండుకొనఁగ, కూడు వండుచు వాని వేదయల్లా లెంత విసుగుజీవనము నీడ్చుచున్నదో దాని నీక్షింపుమదిగా! అందరకును జేవురైన సౌఖ్యంబు నీయఁగా నేరఁడే యేమొ యాజగతి!

అభివృద్ధి

[ప్రతిభావంశీయముల గానము]

ప్రతిభావంశీయముల గానము - సర్వము మిథ్య యగుట కారణించినారు. గ్రంథకర్తల యభిప్రాయములబట్టి ప్రేమలే నంతసేపు ప్రేమించినారు. తుదకు నెదుర్కొనకల మును గ్రంథకర్తల యభిప్రాయములు నిర్ధారములు కావు - లాంఛనముగాని యెక్కువకాదు అని యనుట కారణించినారు -

శిల్పి ఇతరుల యభిప్రాయములకు సరకు సేయ నవసరములేదట - శిల్పికి కావ్యములేదట - లోకములో సత్య మిదమిదమని నిర్వచించుట దుర్లభము - ఎంతవరకును ఇక రూపము మార్చుట నుగతించి వారు నెల్లడించిన యభిప్రాయములు యత్యంతము గొలుపుచున్నవి - వానివ్యాసము ప్రత్యుత్తరము తప్పక కోరుచున్నది - రూపము మార్చుటను శ్రీమద్భాగవతము యభిప్రాయము పాపభూమిలైన బాహ్యలంకారములకే చెందియున్న భవాలేదు - అంతమౌతమున రూపము నాశముకాదని నేనంగీకరించుచున్నాను - ప్రకృతిలో మార్పులకలగమువలన ప్రకృతి నాశమైనదా? భారతనాగరిక తమయ్యలచెందుచున్నంత మాత్రాన భారతజాతి నశించినదా? యని ప్రశ్నించుచున్నాను - ఇది లోకజ్ఞానలేమిదక్క - వేరొందుకాదు. - ఒక ప్రకృతికి యంతయుల యభిప్రాయముల లెక్కసేయ నగత్యములేదంటారు - తేలిక ప్రకృతి మూలానుకరణ మాచేవాళ్లకు వినుగుపుట్టిండుంటారు - దీనియంద్రి మేమియోనాకు స్ఫురింపకున్నయది - ఇతరుల యభిప్రాయములలో నగత్యములేనపుడు శిల్పి తన యభిప్రాయమునే లెక్కసేయవలయునని యితరులకు వినుగుపుట్టి నేనెమి? అనందమిచ్చిన నేమి? శ్రీమద్భాగవతంలో ధీమంతులకు బాహ్యమునకు భారతజాతిలో నునుదినముకలిగెడి మార్పులయ్యాకాతినశించినట్లు కానించినచోయినను, స్ఫురించినచోయినను నిజమారిన భారతజాతి నశించినదనియే నొక్కవక్కాణింప వచ్చును - అందుచేత, మతము లేక, ఒక నియమము లేక, సర్వవిధ్యులము కావించుకొని మరల పునర్జన్మకై నానావిధమార్పుల, సంస్కరణముల, కావించుకొనుచు యంభకారమునబడి కొట్టుకొనుచున్న యీ తరుణమందు భారతజాతి నశించలేదని చెప్పట మోహాన్మదము - ఇక అసలునిషయములలోకి దిగుదము - ఇంతదనుక మాయిరువురిమధ్యవాదప్రతివాదములు తీరముగా జరుగుచున్నను శ్రీమద్భాగవతము వానిర్ధాంతమును పూర్తిగ నర్థముచేసికొనలేదని యంతవఱకు వారలవలించిచెడి వాదనలన నే ననుకొనవలసి వచ్చుచున్నది - శ్రీకృష్ణార్జున లక్ష్మణరామ గారు లలిత కళలు మూలానుకరణము లంటారు - వానినే శ్రీ అష్టాశ్వామి గారు సృష్టియంటారు - నేను లలితకళలు కేవలము మూలానుకరణములు కావు - సృష్టలు కావు మూలానుకరణ ప్రతి సృష్టలని యంటాను - నేను భావ మనసరములేదను - రస మనసరములేదను - కాని యేభావమైనను, ఏరస మైనను మూలమునకు భంగము కలుగకుండ యుండవలయుననియే నావాదన - ఇంతకన్న మేరలేదు - శ్రీ అష్టాశ్వామి గారు వాదనలో ప్రథమమున శిల్పి మాపరుల యభిప్రాయములకు లెక్కసేయ నగత్యములేదని యంశము విచారితము. ఇయ్యది శిల్పియలో నూతన ఘోష శిల్పియొక్క భావనాకాళమునకాని రచనావిశేషమునకాని రసోత్పాదనకాని నిర్ధారణచేయువా రెవరు? శిల్పియొక్క భాగ్యము నిర్ధారణచేయువా రెవరు? మాపరుల? శిల్పియ? శిల్పియేయైన నేడు జుగుచున్న పన్నుపదర్శనములే? కళాప్రదర్శనములే? పరిశ్రమాప్రదర్శనములే? అన్నియు నిర్ధారకములేకదా? తాళబడిని రుభ తామునిగిది గంగయను సామ్యమును శ్రీ అష్టాశ్వామి గారు మతించారు కాబోలు! ఎవనిబంగారము వానికి మంచినీ కాకుండునా? ఇంతయందు గెండులకు? శ్రీ అష్టాశ్వామి గారు శిల్పియకు యతని పద్యము ఖండించినపుడు రవివర్మయే బచ్చి వారితో తనపద్య బాగుండలేదని చెప్పినాడా? లేక ప్రేక్షకులకు శిల్పియష్టాశ్వామి యభిప్రాయమే నాయది? కావశిల్పి పరులయభిప్రాయముల మనమునం దుంచుకొని తనశిల్పము తయారుచేయును కాని యన్యథా కాదు - అన్యథా యనుకొనుటకు వీలులేదు - అష్టాశ్వామి గారి నిర్ధారము జనసామాన్యమే కాక శిల్పిలకుమార్ద సంగీతారమున నేనెంతమాత్రము లలంపను. శిల్పి పరులయభిప్రాయమే సరకు చేయునని చెప్పినంతమాత్రమున సత్యనిష్ఠాభిప్రాయ మలేదు విడువవలయు నని నాయభిప్రాయముని రావుగారు దుర్భిప్రాయపడుచుచేమో? తన స్వాభిప్రాయమునకు తోడు నితరుల యభిప్రాయము కూడ చూడవలయును - ఇక రెండవ యంశముగు రూపం మార్పుదమును

గుతించి యుదినరకే యే లభించి యున్నాను. మరల విస్తరించి వ్రాయ నవసరము లేదనుటంటాను - ఇక మూడవయంశము - "సత్య నిర్వచించడం వ్యర్థప్రయత్నం..... సత్యము ప్రపంచాన అనంతములగు వ్యక్తమవుతుంది. కాస్త్రాల్లక విభవైన సత్యము - కావ్యాదికాల కొకవిధమయిన సత్యము - నిత్యజీవితవిషయములలో ఒకవిధమైన సత్యము - ప్రత్యేకంగా వ్యవహారంలో వున్నది - (సత్యం) ఇదమిదమని చెప్పటకు వీలు లేదు. భగవంతుని స్వరూపాన్ని గూర్చి భగవంతుడి తత్వాన్ని గూర్చి యీ నాటి వఱకు సత్యము నిర్ధారణకాలేదు..... తర్కశాస్త్రజ్ఞులు కాని (పక్షపాతికాదు) జ్ఞులు కాని యేవో కొన్ని యూహలు నాధారము చేసికొని కొన్ని కొన్ని సత్యాలను తాత్కాలికంగా కనిపెట్టకలిగినారు..... కాస్త్ర సంబంధమైన సత్యం పరిమితప్రయోజనం కలది - విశ్వవ్యాప్తి దాని కిలేదు. కాని అది అబద్ధమని తేలేదనుట తాత్కాలికప్రయోజనం కలిగివుంటుంది..... కేవలసత్యమనేది పచ్చికల్ల - కుద్దసత్యమనేది వట్టిబొంతు - ఎవరికి లభించినంత, యెవరికి సరియని తోచినంతవారు సత్యమని నిర్ణయించారు. కాని సత్యస్వరూపం పూర్ణం కావడం ద్వారా యంతవరకూ పుట్టనూలేదు. పుట్టబోనూలేదు. కాబట్టి యొక్కదో సత్యం రాసిపోసివుందని ఆరా సిలో నుండి తొక్కిన సత్యం కొనిరావచ్చునని అనుకోకుండా వచ్చు మాట - సత్యం చెరుగులో నుండి వెన్న తడిచినట్లుగా తడిస్తేనే గాని బయట పడేదాకా - ఎవడికివాడు తనజీవితంలోని అనుభవాలను పట్టి ప్రకృతితత్వాన్ని తాగుగా పరిశీలించి తడిచి తీసి నవీరితేనే సత్యం అట్టి సత్యం. కాస్త్రజ్ఞుడొకరియగా ప్రదర్శించి ఒకరకం ప్రయోజనం కలిగిస్తాడు - దానినే శిల్పి, కవి, గాయకుడు యింకొకవిధముగా ప్రదర్శించి యింకొకరకం ప్రయోజనం కల్పిస్తారు....." దీని విచారితము. ఈవాక్యముల కావించియెంత మంది యానందింతురో? శిల్పిలేకాదు - కవులేకాదు - నరసామాన్యముకూడ నెంతయో యానందింతురు - పోరులు, మాటపాట్ల ములాసం గెడువారు, జారులు లోనుగాగలవారుకూడ తాము చేయునది తమకు తోచినంతవఱకు సత్యమే యని విజ్ఞప్తిగను శ్రీమద్భాగవతము గారి నిర్ధారతముచాటున కేరణు చొరవచ్చు - కేవలసత్యమనేది పచ్చికల్ల. కుద్దసత్యమనేది వట్టిబొంతు, అని వ్రాయుచు సత్యం తడిస్తేనేగాని బయటపడేది కాదని, వ్రాస్తారు. సత్యమనేది లేనపుడు తడిస్తేనేమాత్రమేదెలుల బయటపడనో! అటుల బయటపడనది కూడ సత్యంకాదా? సత్యమిదమిదమని వచించుటకు వీలులేదంటారు - మరల కవులకు శిల్పిలకు కాస్త్రజ్ఞులకు వారి సత్యములు వారికే వున్నవంటారు - ఏమి స్వచ్ఛన వ్యాఖ్యాతములు? నేను మూలానుకరణ మాన్యశిల్పము సత్యమునకు దూరమన్నప్పుడు నా యభిప్రాయము శ్రీమద్భాగవతము గారు యేసత్యమే తడిస్తేనేగాని బయటపడే దనుచున్నారో, యేసత్యములే కవులకు శిల్పిలకు కాస్త్రజ్ఞులకు కలవని యంగీకరించుచున్నారో యాసత్యమేలే యని అష్టాశ్వామి గారు గ్రహించుతురు కాక - అట్టి సత్యమునకు దవ్వగు ననియే నాభిప్రాయమున నేను పరమాగించిన సత్యమునకు అష్టాశ్వామి గారు సత్యమునకు చాల భేదము కలదు. నాసత్యమున కర్థము నిజరూపము - మూలము - శ్రీ అష్టాశ్వామి గారు రక్షాది కమంగీకరిత సత్యమన్నమాట దొరకుటయే చాలు నని యెంచి యేమియో యశం దర్శముగ వ్రాయుమొదలిడివారు - ఆకాశమునీలముగానుండును - తోటావృత్త యెట్లుగాగాని తెల్లగాగాని వుండును. ఇంద్రధనుస్సులో యేడురంగులు కలవు - మనుజునకు రెండుచేతులు - రెండు కాళ్లు - ఇవిసత్యములలో యసత్యములలో ఏల్లీయెనునది వీని తృటికరింపగదా? ఆకాశము యెట్లుగా చూపి యుడినాకు తోచిన సత్యమగునా? గులాబిపూవు నల్లగా వ్రాసి యుడి తనకు తోచిన సత్యమగునా? ఇంద్రధనుస్సులో యేవోరంగులు చూపి తనసత్యమడిచునా! మనుజునకు నాలుగు కాళ్లు నాలుగుచేతులు వ్రాసి యుడి తనసత్యమగునా! సత్యములన నివియే కాని వేరొందుకాదు - శ్రీ అష్టాశ్వామి గారు యభిప్రాయమేమియో నాకు దొడలేదు - సత్యమును గుతించిమాత్రము పెద్దవాడనుము వ్రాసినారు - ఇక వారసందర్భముగ వ్రాసిన న్యాయము గ్రావిచేవను నియాయకమును గుతించియు నీటిలో ఆక్సజన్ హైడ్రజన్ యను పదార్థము లుండుట గుతించియు వాస్తవకు బహు సులభముగ సమాధానమొసంగి సమర్థింపవచ్చునని యయ్యది పుస్తకప్రయోగమున కప్రకృష్టము లగుటచే నిరుత్తరడ నయ్యెడ - ఇక నాలుగవ యంశము విచారితము - కవికి శిల్పికి, కాస్త్రజ్ఞుడి కుండే కాస్త్రాధారం లేదు - కాబట్టి వాళ్లు కాస్త్రాల్లలోవుండే సత్యాన్ని ప్రమాణంగా గ్రహించవలెనని కొందరంటారు - అనిచేసబలు మాట - కాస్త్రానికి కూడా వికల్పములున్నవి - కాబట్టి దానిని పరమప్రమాణంగా విధించదాని కెవరికి వాళ్లులేదు..... అని

వాస్తవము - ఈవాక్యముల రసాభాసము లోకమునకు నెల్లడి చేయుట బహుదుర్లభము - కవి కాస్త్రజ్ఞుడు కాదా? శిల్పి కాస్త్రజ్ఞుడు కాదా? కవి కవిత్వకాస్త్రజ్ఞుడు - శిల్పి శిల్పకాస్త్రజ్ఞుడు - గాయకుడు - కాస్త్రజ్ఞుడు ఎవరకాస్త్రము వారినున్నది - ఎవలంబించివలసిన నియమములు వారికున్నవి - అవిలేవనుట చాల పొరపాటు - లోకవిరుద్ధము. అవిశేషము - శిల్పికి కాస్త్రాధార మున్నది లేదని నిరూపించుటకు కారణమంది లేయబడిన కొన్ని వాక్యము లందు బొందుపఱచుచున్నాడు..... చిత్రకర్తయందు శిరస్సు పరిమాణము 12 అంగుళములుండవలయును - శిరస్సు 12 అంగుళముల పరిమాణముండవలయునని మార్కండేయుడు చిత్రనాట్యమునందు చెప్పెను - వీనిబట్టి చూచినయెడల చిత్రరపుల చిత్రించుటయందు స్వేచ్ఛాచారము కూడదని తేలుచున్నది - కావున కాస్త్రీయ మగునాట్రముల ననుసరించియే చిత్రరపులను చిత్రింపవలయును..... చిత్రనాట్యమునందు చిత్రరపులను చిత్రించుటకు పరమాగించుగోడను చూచిన పిమ్మట శ్వేత మొదలగు తుంచెలతోడ చిత్రరపులను చిత్రించి దానిమీద వర్ణవిన్యాస మొనర్పవలయునని యున్నది - చిత్రము స్థిరముగ నుండుటకు మూడువిధములగు యిటుకపాడుమునున్ను - మూడుభాగములు గుగ్గిలము మోమముధుకమురుకబెల్లముకు సులభము నూనెను సమభాగములుగ గ్రహించి మూడుభాగములునున్న మందగలిపి మార్క మొనర్పవలయును - తర్వాత దీని యందు రెండుభాగముల అపకృతిలవ్యమార్గమును కలిపి..... యొకమాసమువఱకు నీటిలో తడుపుచుండి... పిమ్మట దీనిని గోడకుపూయవలయును - స్వపాశ్చ సర్వ కర్తవ్యా మహాపురుష లక్షణాః అనువాక్యము ననుసరించి రాజుల కేరీరమందు చక్కపర్లీలములును, ఆజానుబాహువులును, విశాలముగు భ్రూము ధ్యమును ఒక్కొక్క చేతికి మూడింటి చొప్పున రెండు చేతుల యందు దారు తుండేటిరక్తమును మించిన పద్మముతోడ మనోహరమగు శేఖరము కీకములు తిరంగ భంగిమముల నలెను నూత్నముగను, ఇంద్రనీలమణి కాంతితుల్యముగను, తైలసిక్త భావశిష్టముగను దక్షిణావర్తతరంగాన్నితమై యలరారవలయును. ధనురాకారము, మత్స్యవిదరదృశ్యము, ఉత్పల పత్రతుల్యము, పద్మ పత్ర సదృశ్యము, శిశుకృతియని నేత్రములయందు విభములు - ధనురాకార చక్షువు తి యవల పరిమాణము, మత్స్యవిదర చక్షువు 4 యవల పరిమాణము - ఉత్పలపత్ర చక్షువు రియవలపరిమాణము పద్మపత్ర నేత్రము 5 యవల పరిమాణము, శిశుకృతి నేత్రము 10 యవల పరిమాణము. (సశేషము)

ప్రాచీన, ఆధునిక భారత దేశము: - గ్రంథకర్త: - డాక్టరు అనీలి బెంటు, ఇండియన్ బుక్ సొసైటీ. న్యూ ఇండియా ఆఫీసు, మద్రాసు; వెల 6 ఆశాలు. "How India Crought for Freedom" అను పుస్తకమున. మహాత్మాజీగ వ్రాసి "చరిత్రాసంగ్రహము" అను భాగమునకు, ఇటీవలివిషయములను కేర్చి "ప్రాచీన, ఆధునిక భారతదేశము" అను పేరున ప్రత్యేకగ్రంథముగ ప్రకటింపబడియెను.

ఈగ్రంథమునందు, ప్రాచీనకాలపు - అనగా క్రీ.పూ. 800 సంవత్సరములనాటి - భారతదేశసంపదలును, ఇటీవలిచరిత్రయందు ప్రసిద్ధిపడినవి, చంద్రగుప్త, అశోకమహాచక్రవర్తుల సామ్రాజ్య వైభవమును, ఆంధ్రుల విజృంభణమును, గుప్తసామ్రాజ్య భారతదేశ విజ్ఞానసంపత్తియు, మహామృదీయచక్రవర్తుల పాలనమును, అగ్నిపుత్రచక్రవర్తి భారతదేశము, దిరుమతములవాడిని సామ్రాజ్యత్యమును పెంపొందించి సంస్కరణమొనర్చి జాతీయత నేర్పయి యుట కొనర్చిన ప్రయత్నములును, మహారాష్ట్ర పతాకముల క్రింద జాతీయతో దోషి భవమును, ఈస్టిండియా, అంగ్లప్రభుత్వపాలనములను ఇందు వివరింపబడినవి. ఆధునిక భారతదేశమును గురించిన భాగమందు, కంపెనీ పరిపాలన క్రింద, "గ్రామ పరిపాలన" పద్ధతి నాశనమొనర్చబడినవియు, అనేక కేకములనుండియు భారతదేశము - అత్యంత సంపదలతో దులదూగుచుండుటకు ఈ "గ్రామపాలన" పద్ధతియే కారణమనియు నుదాహరణగా వివరింపబడినవి. తాము భారతదేశమునకు కాంతిరక్షణల నొసగి మని కొందరొగ్గయులు పల్కు వచనములకు ఈ గ్రంథమునం దిట్లు ప్రత్యుత్తర మొసగ "ఇతరులచే నొసగబడి, కాపాడబడు, కాంతి రక్షణలు, సంగ్రామముకంటె గూడ, (జాతిని) నీతిబాహ్యమైనదానిగ నొనర్చుట. అట్టి దానిని (జాతి) తన కవమానముగ మనస్సునందు పరిగణింపనియెడల నాజాతి మరణించినదని చెప్పవచ్చును." ఈ గ్రంథమునందు, బ్రిటిషు పాలనమువలన భారతదేశమున నెలకొనిన దారిద్ర్యము క్షుద్రముగను స్పష్టముగను విజ్ఞింపబడినవి. భారతజాతీయ యుణమును ఆపార మగు నైతికదుర్వ్యయమును దెలుపుచున్నది.

ఎంతవాడము గావించినను శ్రీరావుగారు పకోక్షాను
కరణవాదలే యగుదురు. పర్యాయోక్తము (Redundance)
వంటిది యయ్యెను. పుష్టియన్నను. ననుకరణ మన్నను నొక్క
టియే కావున నిక మవ్యవ్యాజ్యములలో పుష్టియనియే వ్రాయ
తును. ఇదియే శ్రీ అప్పారావుగారి “బహుళికిరావణం” లేదను
దానికి శోకుత్తు.

[శ్రీ శేషాదిరమణ కవులు శతావధానము]

సీ. నీయించుచున్న యాంధ్రగంధ సముదాయము
మీక వెలయింప దిక్కెవ్వరయ్య
ప్రాచీనకావ్య ముద్రణమునై చేతి
ధనమియ్య నెవ్వరాధారమయ్య
భావకై త్యాగసంపదజూపు యవకుల
సెలమిమై గాంచువా రెవ్వరయ్య
ప్రతివత్సరం బాంధ్రభాషాపురంధ్రుడై
జేరంట మెవరు గావించురయ్య

తే. గీ. మాతృసేవానుకూలతామార్గములను,
సోదరులకయి యెవ్వండు మాపునయ్య
తల్లిబాసకు మేల్కొల్పి దలచువార,
లెచ్చట లభింతు మాకిక్కలచ్చరాయ.

మ. తెలుగునాటకు భూమణంబులిడనఁ ద్రేకించినానాముఖం
బుల నాంధ్రత్యము సాటిత్యాగవిధవంబుం బాపివ ర్తించు
ను. జ్వలదీపాళి కపింద్రకల్పకుండు లచ్చారాయ ధీరం
డహాకలిదౌర్భాగ్యంబున గాక యున్న విడువే కావంబు
ప్రాయంబునన్.

ఉ. లేదెలనాంధ్రభావకయి తపదినోందు నృపాలం, దింకనై
రాఁడు తెలుగువాసలకారగఁజేయఁగలచ్చరాయఁ డీ
పాడుకవిక గవిత్యవిధానంబును, సున్నతనం బొనర్చి మై
వీడఁగ బుద్ధిపుట్టెగనుపింపఁడు దైవముయొ క్కమార్గమునన్.

* * * *

[శ్రీ విల్ల వెంకటేశాస్త్రి గారు శతావధానము]

మ. అరళి! యెంతటిదండగ మ్మిది విధాతా! బ్రహ్మవిద్య
వది. నున్నరణం బింతుక లేనివాఁ డనియో? విన్నూర్ల నృ
హాసత్యుని. కన్నర నిర్వాణజమహాపతాక యనియో?
స్వల్పాయుషాక జేసి భా! స్వర శ్రీమచ్చెలికానివంశ
జుని లచ్చారాయనిక మ్మింగితే?

మ. తనయావత్స్వము చేతై యై సతము విద్యదాక్షిణ్యార్థము
గా! వినియోగించినమేటి, కావ్యనిధి, నిర్విణ్ణాంధ్రభాషాం
గనా! పునరుద్ధారణబద్ధకంఠబుడు, సత్కూజ్యోతుడు,
శ్రీలచ్చరా! డైనపాలుం డని నీ వెలింగియును గట్టా!
యిట్లు కావించువే?

ఉ. ముప్పదియెనిగ్గదేదలక ము ప్పిట్లు మూడునా? కాక
యేమి? యీ! తిప్పడు కాలమందు గుణధన్యుల మాన్యులు
నిన్నువలెటివాఁడెప్పగిడిక మనంగలదు? పోయపు గృత్యము
లాఁరించుచో? దిప్పక నీకునం గలుగదా? చిర మాయ
పు లచ్చరాణ్డీ.

ఉ. కాకముగాఁ జిరాయవునఁ గ్రాలుటకన్నను బూఁటయే
నిఁ దాఁ గోకిలమై మనంగనటు కోవిదమాన్యు మటన్న
ధక్కి నీ! కేదలి దక్క, నీకునయి యెవ్వఁగనెట్టిక
గిరికాయ మీ! లోకమునందు దిందితిని లోకహిత
ముగ్ధ లచ్చరాణ్డీ.

చ. తిరుపతి కాశ్రీ కెలియు విధేయుండవీ, వత్తడేగ నప్ప
రం! దరునిపురమృగ; నాలోగనక మనమందలి కోర్కె
నీకు దు! ర్భరవయి యేగియుందు, వది భావ్యమయ్యె
డుఁగాని, నీదుసో! దరిని దలంపవైతి, గుణధన్యు, మా
న్యున, రామయాంబికన్.

సీ. నీసేకరించిన నిఖిలనిర్మలజాం

ద్రగ్గంధముల కింక దారయేది?

నీవు రవియంపఁ బూసిన యాధునిక కవీ

శ్వరచరిత్రకు నింకఁ బార మేది?

ని న్నాక్రయించి మనియెడి విద్యత్రాపి

శ్వరకోటి కింక నాధాన మేది?

నీపూర్వికతన వన్నెకు నెక్కినెగడు స

త్పత్రిక కింక నాధారమేది?

తే. గీ. పొరఁబడితి సెల్లభారమ్ము పూనఁగలఁడు

నాడరుఁడు ధర్మరావు సత్కూరిహితుఁడు

నిన్నుఁ గాంచుభాగ్యమె మాకు నున్న యయ్యె

తీర వాలోటు లచ్చరా ధీవరణ్డీ!

క. మాతను సోదరముఖ్యుల

నీతీయన దించి యేగితే? మిత్రమ నీ

చేఁ "తెవరికి వారే యము

నాతీర" యన్నమాట నాకుక దెలిసెన్.

ఉ. పోయిన నింకనీకుఁ దలపోసిన లాభము లేదు, నీదు స్వ

ల్పాయుత్ర పెద్దపెద్దలకు నన్ని విధముల నొజ్జయయ్యెనీ!

శ్రీయును ధన్యుయ్యె, నిమఁజెప్పి మఱొక్కనిఁ జెప్ప

రాదు, శ్రీ! శ్రేయస మబ్బుఁగాక యింకఁ జిన్మయమూర్తికి

నీదుకీ ర్తికన్.

తత్వ శిలా వృత్తాంతము

(ఆశ్విజమాన బలి 3 సాంస్కృతిక సంబంధము తరువాత)

సవరణ:-ఆశ్విజమాన శు|| ౧౧ కనిపాఠమునాటి సంచి
కలో 'అంభిరాజు' అను దానికి బదులు 'అంభిరాజు' అని
చదువవలెను.

ఈ స్తూపముయొక్క ప్రదక్షిణమార్గములో దొరకిన
చిల్లరపాఠాంతములలో గమనింపదగినవి కొన్ని గాంధారీబ్ర
హ్మహమలు మాత్ర మున్నవి. వీటిలో కొన్నిటిని ఈ క్రింద వివ
రించియున్నాము. ఈ ప్రతిబలు స్తూపముయొక్క ద్వితీయ
తీర్థోద్ధారణము జరుగుటకుముందు దానివెలుపలిభాగమున, నలం
కారముగ నిమిద్భుడియుండవలెను. ఇది స్తూపముయొక్క
తూర్పువైపునందు ప్రదక్షిణపథములో దొరకినది. అది తొలుత
మంటిలోపడి పూడిపోకమునుపు ఈ వైపుననే స్తూపము నలంక
రించియుండవలెను.

(1) పద్మసీతముపై నిలువబడి మాలను ధరించు విగ్రహము.
ఇది 6½ అంగుళముల యెత్తు.

(2) పద్మాసనముపైసేకొని పద్మసీతముపై కూర్చుని
యుండు నొకపురుష విగ్రహము. దక్షిణహస్తము మాలను పట్టు
కొని భుజముపైకి కొంతయెత్తియున్నది. కిరను వెనకప్రభావంబు
మున్నది. వీనినిబట్టి చూడ నిది యొకబోధి సత్త్వవిగ్రహమై
యుండవలెను. దీనియెత్తు 4½ అంగుళములు.

(3) నిలచుకొనియుండు బుద్ధునివిగ్రహము. ఎత్తు 3 అను
గులు 1 అంగుళము. కాళ్లును, ప్రభావలియును శిథిలమైపోయి
నవి. దక్షిణహస్తమున అభయముద్ర యుండి యుండవచ్చును.
ఈహస్తము ప్రత్యేకముగ చెక్కబడి ముంతెలితో టాకులువేసి
చేర్చబడియున్నది. పెద్దవస్త్రముతోటి దేహముయొక్క వైభాగ
మంతయు కప్పబడియున్నది. రాతివిగ్రహమైనను దీనిలో ఈ
బట్టయొక్క ముడుతలు చాలస్పష్టముగను, నైజముగను కాన
బడుచున్నవి.

(4) మఱియొకవిగ్రహము వీనికంటెను సమగ్రముగ లభమై
యున్నది. దీనియెత్తు 3½ అడుగులు. ఇదియును అభయముద్రను
దక్షిణహస్తమున ధరించియున్నది. వామహస్తము వామ
కటిపై నిలిచియున్నది. భోవతినిన్ని, ఉత్తరీయమునున్ను, ఉష్ణీ
వమునున్ను ధరించియున్నది. ఉత్తరీయము కుడియెడమటకు
యడ్తోపసీతానుగుణముగా ధరింపబడియున్నది. కంటెయును,
కంఠమాలయును, కర్ణాభరణములును, కటకములును, విశేషముగ
గానవచ్చుచున్నవి. ఉష్ణీవమునుంచి వైభాగమునకు కాదతోటి
యడ్చుబించిన వికసితామరపున్న మొకటి కానఁబడుచున్నది.
కరమునకు వెనకపార్శ్వమున ప్రభావలిలగా తెలియవచ్చుచు
దింబముయొక్క మాహాత్మ్యమును మూచించుచున్నది. దింబ
మున కంఠకును వైభాగమునయలంకృతమగునొకవితానము నిర్మింప
బడియున్నది. విగ్రహముయొక్క బొన్నత్యమును మూచించు
మాడు ఉపదింబములు దీనిచేత ననుపబడియున్నవి. ఇది కేవల
నూచకమృతములేగాన యాకృతిని చిన్నవిగ్రహము. భుజముల
వద్దనున్నయవి రెండును చాల అతిహియాయున్నవి. ఇవి చావ
రములను ధరించియుండవచ్చును. క్రిందిభాగమున వామపార్శ్వ
మున లీలాస్థిని వేణుగానకృష్ణానివలె కాళ్లుపెట్టుకొన్నట్టిన్ని
ధర్మ సత్వతలతో కూడుకొన్నట్టిన్ని యొక శ్రీవిగ్రహము కుడి
చేతిని పరిచర్యకై వైకియెత్తియు, నెడమచేతిని ఎడమతోడవై
నుంచుకొనియు నిలిచియున్నది. కంఠాభరణములు, కటకం
యములు, కాలింగలు స్పష్టముగ తెలియవచ్చుచున్నవి. ముఖము
మాత్రము పరిహియాయున్నది. దానివైఖరి తెలియజాలకున్నా
ము. మూలవిగ్రహముయొక్క భోవతిలోనను, ఉత్తరీయమును
ముడుతలు తెలియుట విశేషముగాదు. కాని యీచిన్న శ్రీవిగ్ర
హముయొక్క చీరలోను, వైటలోను ముడుతలను విశేషకరించిన
శిల్పియొక్క చాతుర్యము సం స్తవనీయము. ఈవిగ్రహమున కత
డిచ్చిన స్థితివైఖరియును సాంపుగలదియును మెప్పువడయ దగి
నదిగా నున్నది.

పెద్దదింబమునను, కుడిపార్శ్వమున నిలిచియుండు పురుష
విగ్రహముచేత నొకవ్యభాసమువంటిది యున్నది. కనుక నిది
బాధ్యకథలలో ప్రసిద్ధిగల వజ్రపాణియొక్క దింబమై యుండ
వచ్చును. లతాణములపట్టి యుపపరులనుబట్టియు నీ విగ్రహము
కావ్యముని (గౌతమబుద్ధుడు) బోధిసత్వుడుగా నుండినస్థితిని
నిరూపించుచున్నది.

ఈ దిన్నెమీద కట్టబడిన మొదటికట్టడము ఈ ధర్మ
రాజు స్తూపము. తరువాత కొంతకాలమునకు దానిమట్టును

చిన్నచిన్న గుండ్రనిస్తూపముల కట్టబడిన. ఈ తరమునను దక్షిణ
మునను నున్న యాస్తూపముల కొన్ని త్రవ్వ పరిశ్రమచేయబడినవి.
వీటికి విశేషముగ నలంకారము లేవియు నున్నట్లు కానరావు. స్తూప
ములయొక్క లోపలిభాగమున పలువిధములయిన గలకరాళ్లు
నింపి వెలుపలిభాగములు 'కంజార'యను చదరపురాళ్లతో చప్ప
టవేసి విగింపబడియున్నవి. స్తూపములమట్టు నొకయెత్తయిన
గుండ్రనిపట్టెమాత్రము అలంకారార్థము నిర్మింపబడియున్నది.
ఈచిన్న స్తూపములలో నొక దానిలో పునాదికి క్రింద అయిదడు
గులలోతున నొకచిన్నబరిజె దొరకినది. ఇది నల్బురాయి (సోప్
స్టోక్) అను నొకవిధమైన రాతితో చేయబడియున్నది. దీనిలో
మరియొక చిన్నబంగారుబరిజె యున్నది. ఇం దున్నయడే
వైత్యశేషము, అదేమన నొకయెముకతునుక. దీనిలోటి కొన్ని
ముత్యములుకూడనున్నవి. ఇవిగాక కొన్ని చెక్కబడిన (కార్నీలి
యను దినుసు) స్ఫటికములును ఇతరరాళ్లున్ను ఉండినవి.
కాని నాజెము తెవ్వియును దొరకలేదు. కాబట్టి యీపేటిక
స్థాపనకాలము తెలియ నలవిగాకున్నది. రాతిబరిజె 1½ అంగుళ
ముల యెత్తున్నది. ఇది చక్కగా తరిమెనబట్టబడి యుండుముగా
నున్నది. వైపార్శ్వమున లీలగా చెక్కబడిన గీతలును, మూతకు
వైభాగమున బరిజెయకారమున నొకవిడియును గలవు.

తరువాతి కట్టడములు, నాలుగుదిశలలోను నాలుగు
ద్వారములును, చిన్నప్రార్థనశాలల చక్రమొకటియును. 1 ఈకట్ట
డములు అంతకు పూర్వీకపు శిథిలములమీదనే కట్టబడియున్నవి.
పూర్వమున శాబులకు స్తూపములనుగాని యితరయేటాటి ధర్మ
సంబంధమైన భవనములనుగాని చెజుటకు దోషముగానందెను.
ఇపుడు బర్మాలోకూడ శాబు లీగౌరవబుద్ధిని వదలకయున్నారు.
కనుక పురాతనస్తూపములుగాని శాలలుగాని పడిపోవుమండినను
వాటిని పెల్లెగించుకయే వాటిదిబ్బలపైని క్రొత్తభవనములను
భక్తితో కట్టుచుండిరి. కనుక నీయాచారమునుబట్టి తొలికట్టడ
మునకు తరువాత ఏబది, ఆరువదిసంవత్సరములకు గాని యవి
పూడిపోయియుండ జాలనందున అప్పటికి తరువాతనేగాని యీ
ప్రార్థనశాలలవలయును కట్టబడియుండదు.

ఈశాలలు క్రీస్తుశకము ప్రథమశతాబ్దముయొక్క మధ్య
భాగమున లేచి యుండవచ్చును. ఈ యూహను కారణము వీటిని
కట్టుటలో నుపయోగింపబడిన పద్ధతి యొకటి. ఈప్రార్థనశాల
లను నాలుగుద్వారముల నానుకొనియుండు గోడలును 'డయ
పర్' అనునీతిని కట్టబడియున్నవి. అది యెట్లున పెద్దగండురాళ్లను
సమదూరములనుంచి వీటికిమధ్యభాగమున సన్నసన్నరాళ్లను
కట్టుకొనివచ్చుట. నడుమనడుమ పెద్దరాళ్ళను చుట్టు చిన్న
రాళ్ళను కలిపి యొకవిధ మైన యమరికతోటి చూపుకందముగ
కనుబడును. ఈడయపర్ కట్టడములోకూడ రెండువిధము లుండి
నవి. మొదటమొదట యీండురాళ్లకుగాను చిన్నరకమురాళ్ల
నుపయోగించు చుండిరి. తరువాత యీరాళ్లను కొంతపెద్ద వాటి
నిగ జూచి యుపయోగించుచు వచ్చిరి. వీనిమాదిరులు యీక్రింద
చూపించునైనాము. వీటిని 'చిన్నడయపర్' 'పెద్దడయపర్',
అని విశేషభేదపరచుచును. 'పెద్దడయపర్' రీతి యీప్రార్థనశాల
లకు తరువాత చేయబడిన తీర్థోద్ధారణములలో నుపయోగించబడి
యున్నది. ఈస్తూపములో నుపయోగింపబడిన కట్టడపుపద్ధతు
లలో నిది ప్రత్యేకముగ నొకమాడవపద్ధతి. తత్కాలలో నీపద్ధతి
క్రీ. శ. రెండవశతాబ్దమున నెగడియుండిన ట్లగుపడుచున్నది.

కాల్మకమేణ యీరీతి కట్టడములను పడిపోయి వీటిపై
మరియొకవిధపు కట్టడములులేచెను. వియును ప్రార్థనమందిర
ములే. వీటిలో పెద్దడయపర్ రీతియు, 'అవ్లర్' రీతియును కలిపి
యుపయోగింపబడియున్నవి. ఈ 'అవ్లర్' రీతిలో 'డయపర్'
భాగమునకు వైస్క్రింద తీర్చినమూలముల పెద్దరాళ్లడముగ పేర్చి
కట్టబడియున్నది. ఈరీతి క్రీ. శ. రెండవశతాబ్దము అంత్యభాగ
మున నుపయోగములోనికి వచ్చిన ట్లగుపడుచున్నది. పెద్దడయ
పర్ రీతిలో కట్టబడినశాలల వైభాగముల సువరణలలోను క్రొత్త
శాలలను కట్టుటలోను యిది యుపయోగింపబడిన.

ఈ ధర్మరాజిస్తూపమున నాలుగువిధములయిన కట్ట
డపుపద్ధతులు కానవచ్చుచున్నవి. మొదటిది అన్నిటిలోను పూ
ర్వకమైనది. పలువిధములైన రాళ్లను పెద్దరాళ్లనడుమ నింపిన
దొకటి. ఇది క్రీ. శ. పూర్వము 1,2 శతాబ్దములలో శకపూ
వులకాలమున నెగడినది. రెండవది నాజూకైన 2 సన్నడయపర్
పద్ధతి. ఇదిక్రీస్తుశకము మొదటిశతాబ్దమున నెగడినది. (సశేషము)

1. నీటియాకారమున్న ఉపయోగమున్న సీమాంతర
రాష్ట్రము (Frontier Province) లోని 'జమాల్ గర్హ' యను
ప్రదేశముననున్న వాటివలెనే యున్నవి.

2 ఈపటములు 1912-13 సంవత్సరపు ఆగ్నియటాటకలో
సర్వే రిపోర్టులోనుండి తీయబడియున్నవి

“మోసపోకుడు”

సామాజ్య సభ - సత్రాగారి ప్రయత్నములు

లాల్ బజర్ లి రా యి గారు

విశేషములందును అందు ముఖ్యముగా బ్రిటిషు సామాజ్యము నందలి ఇతరభాగములందును నివాసము లేర్పరచుకొనియున్న భారతీయులపట్ల నాకు సంపూర్ణముగా సానుభూతి ప్రేమగలదు. విశేషములందు కొంతకాలమున్న వారే, స్వతంత్రపాలనము స్వాతంత్ర్యములేని వేళనునట్టి వేరినాడు ఇతరదేశములందెట్టి అతమాన ముఖములకు పోలగుచున్నారో, తెలిసికొనగలరు. మనము బ్రిటిషు సామాజ్యపౌరు లగుటకలన మనకు నష్టము. అందుచున్న దేగాని ఒకసారి భూమి కల గుటలేదు. (తనం చ మం ద్రి) వారయ భారతీయులు తూర్పువలె తగినపనుచున్నారు. బ్రిటిషుకాన్యములను కట్టినవారము చేయటలేదు. మనగౌరవము ను రక్షించువాధ్యక్షుడు వారంగీకరించుటలేదు. మనము వానిలను పోలియున్నాము.

నేను రి సంవత్సరములు ఆమెరిక యునైటెడ్ స్టేట్సు నందుంటిని. ఆమెరికములు జపానునందుంటిని. నేను వాయుండి నాలనుభవముగా నివట్టి మాటలు కావు. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు అలంబించుచున్న విధానమునై ఆమెరికావారు భారతీయులపట్ల చూపుచున్న ఆధారపడియున్నది విశేషములందు భారతీయులు గౌరవించబడుచున్నామై బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి కెట్టికృతజ్ఞులు. భారతీయులను బ్రిటిషు అధికారులే విశ్వసించుటలేదు. విశేషములందు ఒక్కొక్క భారతీయుడును భారతదేశమునందు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమును అంతమొందించుటకు ప్రయత్నించుచున్నాడని బ్రిటిషు అధికారులు తలచుచుండిరి. కొన్ని నమూనాలందు అధికారుల అనుమానములు సహేతుకములుగా నుండవచ్చును. ప్రభుత్వమువారి ఆచరణ లేక నిరాధారమునై భారతీయులు విశేషములనుకలముగడవుచున్నారు. పూర్వముయొనైటెడ్ స్టేట్సు ప్రభుత్వమువారు భారతీయులకు పౌరసత్వముల నిచ్చుచుండెడివారు. కాని బ్రిటిషు దొమినియనులనై ఖరీదుచేసి ఈ హక్కులను రద్దుచేయుచుండిరి. బ్రిటిషు దొమినియనులందే భారతీయుల కెట్టి హక్కులు లేవును మనదేశమునందు మాత్రము వారికి హక్కు లేయందెవలెనని ఆమెరికావారు వాదించుచున్నారు.

కామ్రెగారి పర్యటనము

కామ్రెగారి ఆమెరికాపర్యటనము ముగిసిన పిమ్మట, భారతీయులు ఆమెరికా పౌరుల హక్కులను పొందుటకు అర్హులు వారని ముఖ్యమంత్రివారు తీర్పుచెప్పిరి. కామ్రెగారి పర్యటనముకలన ఇట్టిఫలితము కలిగి:దని నేను చెప్పటలేదు. కాని కామ్రెగారు అయిభరితము సభించు భారతదేశపు ప్రతినిధిగా పోయినట్లు నాకు కలల కలంకై ననులాభము కలగలేదని స్పష్టమగుచున్నది. భారతీయులు పోయిన గుండలాల కలయే గాక ఇతరుల పూర్వము పౌరసత్వములను పొందిన భారతీయులకు కూడ ఈతప్పు అన్వయించునట్లు ముఖ్యమంత్రివారు కర్షణమునగిరి. కామ్రెగారి పర్యటనముకలన కలిగిన ఫలితములను మొన్ననే జనరలు స్పష్టముగా కనడా ప్రధాన మంత్రి వివరించి యున్నాడు కాని ఇందు కామ్రెగారి తప్పిదమేమియు లేదు. కామ్రెగారు సర్వకల్పముతో వందవలే పోటుపడినను బ్రిటిషు అధికారుల ప్రతినిధిగా బ్రిటిషు ప్రభుత్వమును ప్రశంసింపు భారతీయులగుగా కామ్రెగారు మృత్యుకునుమోర్చుట వలన ఫలితములు జేసవిధమున ముందుకు పోలేదు. మెకెజింక గారు చెప్పినట్లు కామ్రెగారి పర్యటనము నిందించుచున్న వక్రకలన మెల్లముపుట అయినది.

ఆసియా - విరోహ

సామాజ్య సభయందు ప్రతినిధులగున ఈశాన్యముల నుదార్థమును భారతీయులు గుర్తించు కలయనని కోరుచున్నాను. ఎట్టిమగనూటము లేక స్పష్టముగా శ్వేతములైన అభిప్రాయములను జెనరలు స్పష్టముగా తెలిపిరి. క్రిస్తుజనన నునకు పూర్వమే గ్రహింపబడి యుటకు కలిగిన ముగ్ధానుభూతి ప్రారంభమైన విరోహ ఆసియా ఖండములకు కలిగిన సంపూర్ణ అనునం దొక అంశముగా ఈ సమస్యను తరిగి జింపవలెను. ఇది కర్తవ్యములకు సంబంధించిన మనస్యములను అనివేశము. ఇది రాజకీయ విషయములకును ఆర్థిక

విషయములకును సంబంధించిన గొప్ప సమస్య. విరోహ ఖండమువారు, ఆమెరికావారును కలసరాజ్యము లందున్న విరోహావారులు, ఆసియా ఖండమునకు చేరిన వారులకు తమతోపాటు సమాన గౌరవము లొసగుటకు అంగీకరించుటలేదు. ఆసియా ఖండము విరోహ ఖండము వారి చేజయింపబడినది. ఆసియా ఖండము మును అణగద్రొక్కుటకై విరోహావారులు ప్రయత్నించుచున్నది. ఇప్పుడు ఆమెరికావారు కూడ ఈ ప్రయత్నముల వామోదించుచున్నారు.

కెనడా యందలి భారతీయులు

ఆస్ట్రేలియా న్యూజీలాండు న్యూఫౌండులాండునందలి భారతీయుల సంఖ్య స్పష్టముగనున్నది. భారతీయులు అధిక సంఖ్యకులుగనున్న కనడా దక్షిణాఫ్రికాలయంతే ఈ సమస్య తీవ్రముగనున్నది. ఈచెందు ప్రభుత్వములవారు 1921 సంవత్సరపు తీర్మానము కెప్పటికిని ఆచరణయించుచునది నేను స్పష్టముగా చెప్పగలను. ఈవిషయమై ఆలోచించుటకు ప్రత్యేక సంఘముల నియమించు కలయనముల నివ్వరీయించును.

1921 సంవత్సరపు తీర్మానమునకునది ప్రకర్తించుట దొమినియనుల వాధ్యక్ష కాదనియు, ఈతీర్మానమును పూర్ణమొలువారు చెప్పించి కార్యక్రమమును నిర్వహించెదమనియు కనడా ప్రధానమంత్రి స్పష్టముగా చెప్పెను. కెనడా మంత్రిలతో కలసి ఈవిషయమై ఆలోచించుటకు భారతదేశమునండి రాజువారము వచ్చుట వాడ నివ్వరీయించునది వారు స్పష్టముగా చెప్పిరి. కెనడా మంత్రిగారి ఈశాన్యములందలి కొన్ని భాగములకు ఈకిరవ ఈవామోదించుచున్నాను:-

“ఫౌండేషన్లకు నవగతన లేకునప్పటికి భారతీయులు అంగీకరించు హక్కుల పూర్ణమొలువారికి తెలుపబడుననియు వారిమధ్యమై సంపూర్ణముగా ఆలోచించెదమనియు నేను కామ్రెగారికి చెప్పియుంటిని. రాబోవు సమయమునందు ప్రాంతానైజులకు నవగతన లేకునను. ఈ నవగతనలకును కమిటివారు సుకీరించునపుడు భారతీయుల కోరికలను వారు నిచారించెదరు.

ఇట్టి ఫలితములతో భారతదేశమునండి ఒక రాజువారమును కెనడాకువచ్చుట లాభకరము అయివచ్చునై ఆలోచించవలెను. కామ్రెగారి పర్యటనముకల ఒకఫలితము కలిగినది. భారతీయుల పీఠితులకు సంబంధించిన వివరములు పోయిందెవలెను కామ్రెగారి ఈ శాన్యముల వల్ల స్పష్టముగా తెలిసింది. బ్రిటిషు కొలంబియాండు భారతీయులకు వోట్లు ఇచ్చు అధికారము లేదని కెనడా పౌరుల కెప్పటికి తెలియదు. కామ్రెగారి ఈశాన్యములు ఇతరులందెన ఇతరులకు ఎప్పటికిని తెలిసియుండదు. కామ్రెగారు దుష్కర్మసింది. బ్రిటిషు కొలంబియాండునలి శ్వేతములుగని కార్మికులకు గల అనుకూలకాశములం దెట్టి మార్పు కలగనూడదని కామ్రెగారి సంఘములన్నియు తీర్మానములు గాదించినవి.

భారతీయులకు హక్కుల నివ్వరీయించు అంశములు బలము గాంచుచున్నది. భారతదేశమునండి రాజువారము వందవలే ఈ ప్రతిపాదనాంశమునకు మరలించు మేర్పడునో ఏమో చెప్పగలము. కాని ఒక రాయబారమును వందవలయునని భారతీయులు కోరిన వారు తమ అభిప్రాయములను తెలుపుటకు తగు ఏర్పాటు లొనర్చెదము. పూర్ణమొలుక కమిటివారితో కలసి తమ కోరికలను తెలుపుటకు వాడ అత కాశము కలగజేయుటకు ప్రయత్నించెదము.”

బ్రిటిషు కొలంబియాండు భారతీయుల సంఖ్య అధికముగనున్నదని పాతములు గుర్తించవలెను. కెనడా ప్రధానమంత్రి ఎట్టిపానుభూతిగాని ఈతానా అగాని చూపలేదను విషయము గమనించవలెను.

ఆస్ట్రేలియా

ఆస్ట్రేలియా మంత్రిగారి ఇట్టి మాటలేదు. వారి ఈశాన్య సమానందలి కొన్ని భాగముల ను వామోదించుచున్నాను:-

“ఆస్ట్రేలియాండు రెండుతలమంది భారతీయులను ప్రత్యేకముగా, ఆస్ట్రేలియాండు భారతీయుల కనుక

తీర్మానము లేకునను సామాజ్యద్వైతముచేసి ఈ సమస్యను ముఖ్యమైనది అంగీకరింపవలెను. ఆస్ట్రేలియాండు భారతీయుల సంఖ్యను కృత్రిమముటకు అనకాశములు గలగజేయుట ఆస్ట్రేలియా ప్రభుత్వమువారి ముఖ్య ముక్తములకు విరుద్ధముగా నున్నది. అధిక సంఖ్యకులకు భారతీయులు ఆస్ట్రేలియాండు నివాసముల లేర్పరచుకొన కలయనని ఇంగ్లీషు ప్రభుత్వమువారు భారతీయులు కోరుటలేదని నేను అభిప్రాయముచున్నాను.

“ఈ కాశములకల సర్వసౌకర్యము నుచించినవిధమున ఈవిషయమై ఆలోచించుటకు ప్రత్యేక సంఘములు ఆస్ట్రేలియాండు కేంద్రములకు అవసరముని వా యభిప్రాయము.”

న్యూజీలాండు మంత్రి ఇట్లు చెప్పెను:-

“న్యూజీలాండునుకలమై కొంత చెప్పెదను. అప్పుడు అంగ్లో-కాన్యకుల కెట్టి హక్కులున్నవో భారతీయులకు కూడ అట్టి హక్కులే యున్నవి. ఎట్టిదేదము లేదు. అధిక సంఖ్యకులకు భారతీయులు న్యూజీలాండునందు నివాసముల లేర్పరచుకొన విషయమై కొన్ని నిష్పంధములు అన్నవి. ఇట్టి నిష్పంధముల లేర్పరచుటకు ఆస్ట్రేలియాండు వలెనే ఆర్థిక పరిస్థితులే కారణము.”

ఫలితము మీదికి

ఈ ఈశాన్యములకులనను చాక్రమ సౌకర్యములకు ముఖ్యముల ఎట్టిఫలితము గలిగినది స్పష్టమగుచున్నది. మనసభ యందలి భారతదేశపు ప్రతినిధులకును ఇతర ప్రతినిధులకును భేదమున్నదని విజ్ఞాపించెదమని సర్వముగలించెను. ఫిట్టరాల్ గారి ఈశాన్యమునందలి కొన్ని భాగముల నీదిగున ఈవామోదించుచున్నాను:-

“భారతదేశపు ప్రతినిధులకును మనకును ఎంతయో భేదమున్నది. భారతదేశపు ప్రతినిధులు నిజముగా భారతదేశపు ప్రతినిధులు వారు. ప్రజలకు బాధ్యులుగాని ఇండియా ప్రభుత్వమువారిచే పంపబడినవారు కావున వారిమనకు ఎట్టి సామ్యము లేక. విశేషములందలి భారతీయులకు హక్కు లేకుండుటకు కారణము మనకోపాటువారికి తమదేశమునందు స్వల్పవిపాలవాధికారము లేకుండుట యే యిది అంగీకరింపవలెను.

“ప్రతినిధుల సమత్తులకును తన్ను ఇతరుల లేదమున అదరించెదకో ఇతరులను తాము అక్షేపమున అదరించుటకు భారతీయులకు అధికారము గలిగివుండు ఈ సమస్యలు అంతమొందునని వా అభిప్రాయము. స్వతంత్రపాలనాధికారము భారతీయుల కెంతవరకు కలగనో అంతవరకు ఈ సమస్య తీవ్రత కర్గలదు.”

స్వరాజ్యమే సాధనము

ఇదంతయు వావాదములు బలపరచుచున్నది. స్వరాజ్యము పొందుకలను మనగలి ఇట్టియుండును. కాలసీటు మనకు నేనిధమున అదరించుచున్నవో అట్లే స్వాతంత్ర్యము అనుభవించుచున్న ఇతర రాజ్యములు కూడ మనకు వాదంపగలవు. కావున ఈ సమస్యను పరిష్కరించుటకు భారతీయుల వాధ్యక్షమైయున్నది. ఇంగ్లాండునందు అందోళనము సమత్తులకుల విశేషములందలి భారతీయులకు మంచి దేశముగనునది కలచి మనము ఇంతవరకు పోయి. ఇట్లు కలయకు అనివేశము. ఈ ప్రయత్నములందు భనము, ప్రజలకు తానాము దుర్వినియోగమైంది. కావున నిజముగ్రహించి ఇంగ్లీషును స్వరాజ్యసంపాదనమునకు ఈతానామతో గడం గుట భావ్యము.

వాగ్విజృంభణము

దీర్ఘము గంభీరపన్యాసముల నొసంగిందెవలెను మూతమే గర్ సృష్టా, ఆ ల్యా య మ మ రా వా గార్ల ను ప్రశంసింప కలసి యున్నది. విచారాధికులను అంగ్లేయులకలనే భారతీయులకూడ అంగ్లభాషయందు వనస్యనిక కలరని పీఠ నిదర్శించిరి. నివ్వరీయించుటకు అదరింపరావ్యములు కలకుటయందును నునుగురకు ఇంతకు విధమున ఈవస్య సిండుటయందును అంగ్లేయులకన్న భారతీయులు తీసిపోని పీఠ నిరూపించిరి. కాని చాక్రమ సృష్టా, ఆస్ట్రేలియా గార్ల ఈశాన్య సమత్తులకు ఒక గొప్పమైము కలగవచ్చును. మిరవాములకుల విచ్చిధములకు లొంగిపోవచ్చును. కెన్యా నిర్ణయములకు మిగిలినాముల నిజముగ్రహించి కొంతవరకు అనవోయోక్యమనిధానమును అంగీకరించిరి. సామాజ్యసభయందు ముగ్ధు లొసగిన అదంబరములతో కూడిన ఈశాన్యములనుమి మిరవాములకుల పిచ్చుధములకు పోలగుచులేమోయని భయపడవలసి యున్నది. మనదేశమునందు మనము స్వతంత్రపాలనాధికారము పొందుచుండు ముఖ్యమగు కర్తవ్యము. మన ప్రయత్నములు సఫల మగునంతవరకు కాశనసభయందు ప్రభుత్వమువారిని ప్రతిఘటించుట తెలుపల ఈతానామతో స్వాతంత్ర్యమునై పోటుపడుట భారతీయుల ప్రథమ కర్తవ్యము. (టిబ్బాము)

రంగూను 22 నవంబరు

శక్తివిద్యాలయసంరక్షణసంఘమును ప్రత్యేకంగా ఏర్పడిన ఒక సంఘమువారు 80 వ తేదీన విచారించును. మాఖ్యమైయితిరి తీర్మానములలో నోటి, బర్మా కార్మికుల స్థితిగతులను ప్రత్యేకంగా విశ్లేషణ మంలాను, నాకాసంఘములలోను, ఓడలలో సామానులను కష్టముచేయు కారణములను, చదువును తీయు ధూమలయందును వని చేయువారి స్థితిగతులను గూర్చి విచారించును. గీ సంవత్సరముల కొరమారు ప్రకటించబడు విద్యాకాఖ్యార్థం (1917-1918 నుండి 1921-1922 గల) 5 సంవత్సరముల రిపోర్టు యివ్వడు ప్రకటింపబడినది. ఈ రిపోర్టులను ఈ 5 ఏండ్ల ఆఖరునకు బర్మాలో 7179 పబ్లిక్ బడులు ఉన్నవన్నీ అందులో 845665 మంది విద్యార్థులు చదువుకొనున్నారన్నీ తెలియుచున్నది. ఇందులో 255569 మంది లోకం ప్రైవేటీ 56888 మంది అప్పుర ప్రైవేటీ, 21508 మంది మిడల్ స్కూలు 2659 మంది హైస్కూలు, 515 మంది కాలేజీ విద్యార్థులను అయియున్నా. మిగతా 11781 మందియు స్పెషల్ బడులలో నున్నారు. ఓడలన 5 సంవత్సరముల కొరమారు ప్రకటించబడు రిపోర్టులన 8000 పబ్లిక్ బడులును 128089 మంది విద్యార్థులును ఎక్కువ అయియున్న తెలియుచున్నది. ఈ పట్టుపు రిపోర్టులన 2885 పబ్లిక్ బడులును 47784 మంది విద్యార్థులును ఎక్కువ అయియున్న తెలియుచున్నది. మాఖ్యముగా లోకం ప్రైవేటీ బడులు తగ్గినవి. అందులో చదువుకొను విద్యార్థులను తగ్గిపోయినారు. ఇందులన సెకండరీ పాఠశాలల సంఖ్య 57 ఎక్కువైనది. అప్పుర ప్రైవేటీ పాఠశాలలు 459 మాత్రమును లోకం ప్రైవేటీ పాఠశాలలు 2218 ను తగ్గినవి. తిరిగి లోకం ప్రైవేటీ పాఠశాలలో చదువుకొను విద్యార్థులు 45496 మందియును అప్పుర ప్రైవేటీలో 6678 మందియును, మిడల్ పాఠశాలలో 871 మందియును తగ్గిపోయినారుగాని హైస్కూల్ లో విద్యార్థులు 87 మంది ఎక్కువైనారు. కాలేజీలలో విద్యార్థులు 143 మంది తగ్గిపోయినారు. ఇప్పుడు చెప్పిన సంఖ్యలన్నియును బాబరివి బాలికలవి కలిపియున్నవియును, ఒక్క లోకం ప్రైవేటీ చదువులయందు కష్ట తక్కిన అన్ని తరగతులచదువులకు దుకు బాలికల సంఖ్య హెచ్చినదియును గమనింపవలయును. తక్కిలోనికివచ్చిన ప్రైవేటువలసంఖ్య ప్రస్తుతము 18465 అందులో చదువుకొను విద్యార్థుల సంఖ్య 216960. 970 లకును 17836 విద్యార్థులను ఎక్కువ. పబ్లిక్ బడులలో విద్యార్థులనబట్టి చూచిన మొత్తముమీద విద్యార్థులలో లోకం ప్రైవేటీ తరగతులయందునువారి సంఖ్య నూటికి 77 నుండి నూటికి 24 వరకు దిగినది తెలియుచున్నది. వీరంతటికి ఒకవిధమున సుతూప్తియుండియుండవచ్చును. కేవలము సంఖ్యలకంటె అభివృద్ధికి గట్టి నూచనమును పరిశోధనము నుబట్టి నూచిన లోకం ప్రైవేటీ తరగతులయందు కష్ట తక్కిన అన్ని తరగతులయందును కృతార్థ అయినవారి సంఖ్య హెచ్చుగా నున్నది. అయినను 5 ఏండ్లలో జరిగిన మొత్తముగా తగ్గివుంటు విచారణయైన అశక్తియొచ్చుది. కేవలభావలలో బడులందు పాఠశాలలలోను వారిలోనుండు విద్యార్థులలోను తగ్గులకు కారణము గతసంవత్సరపు రిపోర్టులో చెప్పినట్లుగా ఆర్థిక అవసరములకబట్టియు పాఠశాలలన్నియును సరైన స్థితియందుండినవియు నని గట్టిగా నొప్పుటను బట్టియును అయియున్నది. ప్రభుత్వపాఠశాలల బహిష్కారమునుగూర్చి రిపోర్టులో స్పష్టమైయున్నది. కెద్రవట్టణములలోను పట్టణములకిగ్గును అందు కేవలభావలలో నడుపబడు పాఠశాలలనుండి చాలమంది విద్యార్థులతోను కేవల పాఠశాలల (నేమిదో స్కూలు)లో చేరిరి. ఇట్టి ఘటనను దొరక చెప్పనొచ్చుటలన కేవలపాఠశాలలకు చాలమందిపోయిరి. 1920 నుండి కేవల భావల పాఠశాలలో ఇట్టి ఘటనలు ముగియి పున్నాయి. ఇట్లు చేసే బడినది. అంగ్లో-వర్మా క్యూల్ర్ బడులలో యిప్పుడు 28120 మందిపిల్లలయొక్కన్నారు. బహిష్కారమున్నప్పటికిని ఈ సంఖ్య 1266 మాత్రమే. ఇది గత 5 సంవత్సరములకంటె తక్కినది. బాబరు తగ్గి బాలికలు హెచ్చుననున్నారు ఇది ఘట్టముగా ప్రైవేటీ తరగతులలో జరుగుచున్నది. 1165 బాబరు తగ్గిరి గాని 1288 బాలికలు తగ్గిరి. (అ.కె.)

1923 సం॥ నవంబర్ నెల 24 తేది శనివారము

కల్పా ముఖ్య పాత్రములు	Xర 24 Xంటులో అభ్యర్థిత్వము	Xర 24 Xంటులో అభ్యర్థిత్వము	Xర 24 Xంటులో పరీక్ష	అభ్యర్థి 1.5 కేసులలో పరీక్ష	మూలముల పరీక్షలో పాత్రము
గోపాలపురం	...	...	...	...	...
కోరాపుట్	...	...	...	...	...
వికాపుపట్నము	65.4	67.1	...	81.70	21.47
కాకినాడ	82.4	67.9	...	81.14	18.82
మచిలీపట్నము	84.8	79.8	...	15.80	2.01
గుంటూరు	...	...	...	...	...
కర్నూలు	91.6	68.4	...	1.76	2.76
బళ్లారి	90.7	65.5	...	1.46	4.85
అనంతపురం	...	...	...	...	...
కడప	89.9	70.6	...	5.11	2.82
నెల్లూరు	65.8	71.8	0.2	28.61	5.08
మృదాళ	87.0	72.9	...	19.52	2.72
కడలూరు	86.1	76.2	0.87	26.82	8.88
నెల్లూరు	...	...	...	...	...
నెలమ	92.6	70.9	...	4.66	5.86
కోయిలబరూరు	90.0	72.8	...	6.68	3.01
తిరుమనూళ్ళి	98.8	74.7	...	8.28	2.28
నాగపట్నము	86.3	79.8	...	20.76	3.89
పుదుకోట	...	...	...	...	...
బుధుర	90.2	75.8	...	9.06	8.17
పాలవన	89.0	79.1	0.05	11.49	6.97
తిరునల్వేరి	...	...	...	10.83	2.05
తిరునల్వేరి	84.4	76.8	...	13.89	0.45
కొచ్చిన్	89.5	76.9	...	10.29	8.79
కాలికట్టు	88.9	75.6	...	4.99	9.02
మంగళూరు	90.0	75.0	...	4.66	5.77
బెంగళూరు	85.7	64.5	...	1.82	7.25
మన్నార్	...	...	...	...	...
మెర్ కార	7.4	62.2	...	4.58	7.02
కె. చూరు	...	...	...	...	...
చెన్నై	...	...	...	...	...
కార్ వార్	...	...	...	...	...
రత్నగిరి	...	...	...	...	...
చింతల	...	...	...	...	...
మోలూరు	...	...	...	...	...
కొడైకాకర్	60.8	50.2	...	19.16	3.00
తిరువనంతపురం	...	...	...	...	...

జాతీయతా పరిషత్తు, నవంబరు 4

జ్వరహరిని అయిదుగ్రూహములు నేపించిన పట్టు విడుపు జ్వరములు.
 చలి శ్మరాణజ్వరములు మొదలగు నవిన్న జ్వరములు మానును.
 ఆమ్లతాంజనము డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

కావ్యము

మంచిపాడుము చక్కని డబ్బీ 1-కి అణాలు 0-2-0
అమ్మకాంజనం డిబ్బో, మదరాసు బొంబాయి,

బార్దన్ ట్రో హంబర్
జిల్లా

మద్ది రాధాకృష్ణయ్య,
రాకర్తి.

వెలువడినది!

క్రొత్తన వల

వెలువడినది!!

(మనోమోహన కరమగు డిప్టేపు నవల) రహస్యముగా రహస్యము తెలిసియు తెలియని కలికి వలపులో రహస్యము- వెనుకముంద జెలుంగని వింత పెండ్లిలో రహస్యము- జననికే బరువగు సంతానములో రహస్యము- సాహసచోర్యములో రహస్యము- అద్భుత హాస్యాలలో రహస్యము- రహస్యగోపనములో రహస్యము- రహస్యజ్ఞేదనములో రహస్యము- భయపెట్టుటలో రహస్యము- బయలుపెట్టుటలో రహస్యము- మనసులో రహస్యము- మాటలో రహస్యము - ఇన్ని రహస్యములు చేరి యీ రహస్య విప్లవమైనది! ఇన్ని రహస్యములను భేదించినవాడే కర్తరుడు!! చిత్రపటశోభితము. క్యాలికోబైండు. 274 పుటలు వెల పోస్టేజి గాక రు 1-8-0. (654) చందాదారులకు పోస్టేజిగాక రు 1-0-0 మాత్రమే.

ఆంధ్ర ప్రచారిణి గ్రంథనిలయము, కాకినాడ.

జాతక మార్గాండము

ఇది మూడుభాగములు. 1, 2 భాగములు : దీక్షగా నున్నవి. 3 భాగము తయారగుచున్నది. 1-వ భాగముందు రాశింశ చక్రములు, ద్వాదశ భావఫలములు, సోచారఫలములు, మహాదశ, అంశదశ, జీవన, ఇవి తెలిసికొను విధము, శాతకము (వాయుకర్మణి మొదలగునవి) 2-వ భాగముందు, లగ్నస్థులకు, ప్రవాహులకు, భాగస్థులకును తార్కర్య సహితముగా 1000 ప్రమాణ శ్లోకములతో ద్వాదశ భావఫలములు, అష్టకవర్గ, పోషకవర్గ, ప్రమాణశ్లోకములతో మహాదశాంశరగా ఫలములు ఇవ్వయు గూడ ప్రతిభావనకు తెలియజేయుట మిక్కిలి సులభమైతి తెలుగున వచనభాషయందుగా వ్రాయబడినవి. ఈ మూడు భాగములలో నేభాగము నవ్వకపోయినను, ఖరీదు తిరిగి వాడుకచేయదుము ఒక్కొక్క భాగం ఖరీదు బడిగా రు 2 లు. 1, 2 భాగములు ఒకేసారి కొనువారికి రు 3 లు. ఏమి పోస్తు ఖర్చును. రు 0-5-0 లు. కాగితవివాదికి ఏమి గా పంపెదము.

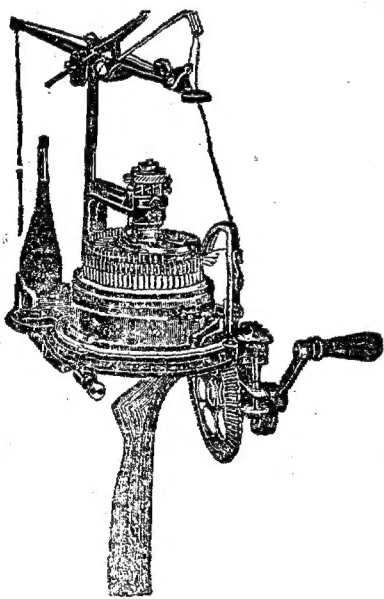
ఆకెళ్ల వెంకట శాస్త్రి, గోపాలపురం, కొత్తచేటపాస్టు, గోదావరిజిల్లా.

క్రొత్త హరిసన్ "సన్"

గుండ్రమైన నిట్టింగు మెషిను

522

గృహము, న్యచేతి, కర్మాకారము మొదలగు సమల కువయోగించవచ్చును.

శ్రేష్ఠమైన రకము, ధరసరసము, చాలకాలము వరకు బాగుగా పనిచేయును

మెజోల్లు చిన్నవి, పెద్దవి, బనీయములు, మొదలగు వాటిని అల్లును, అంగసామ్రాజ్యమందు అంతటను వాడబడుచున్నవి

ఇంగ్లాండులో నున్న ది హరిసన్ పేటెంటు నిట్టింగు మెషిను కంపెనీ, (లిమిటెడ్) వారిచే తయారు చేయబడినవి.

వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను:—

For Particulars apply to:
W. H. Brady & Co., Ltd.
MADRAS

Telegrams: "BRAD."

వెలస్వల్పము! ఫలమత్యధికము!! ప్రతియొక్క రుతప్పక వాడతగినది!!!

సాశ్వత శుభకటాచలపండితులు వారి లోకామయహార కస్తూరిమాలలు:—ఈ దివ్యవధము మిక్కిలి విలువయున్నదైనది, మంతుమహావ్యూహ, పచ్చకర్పూరము, అమూల్యమైన వనమూలికలుచేర్చి తయారుచేయబడినది. ఇంత విలువగల దౌషధముబీదవారు మొదలు భాగ్యవంతులు వరకు కష్టములేక కొనుటకై 250-300 మూలలు గల బుడ్డి 1-కి ధర 0-4-0 కే యివ్వబడుచున్నది. 6 బు 1-4-0. ప్యాకింగు, పోస్టాఖర్చు వేరు. బిడ్డలు మొదలు పెద్దలవరకు సాధారణమైన వ్యాధులన్నిటికి అనుపాదభేదములతో వాడవలెను. ఇవిగాక ఈ దిగువ తెలుపబడినవి అత్యద్భుతమగు గుణమివ్వును.

వృద్ధరాజసాయము:—బలహీనము, రక్తములేనివారు, నిశ్శక్తులు, జ్ఞాపకశక్తిలేనివారు, అతి కాకము దలగు వ్యాధులు కలవారి కిదిరామబాణమువంటిది. వైద్యాధులను కుదుర్చుటయేగాక మంచిర కృత్తిని, అద్భుతమైన ధాతువృద్ధినికలిగించును.

మహాభృంగములకలెము:—కండ్లుమంట, నిద్రలేమి, మనస్సుకు వ్యాధులము, విడువని తలనొప్పి, క్షౌణ్ణి పనిచేయకుండుట మొదలగు శిరో, శ్లేత్రశోగములను తప్పక కుదుర్చును. 0-8-0

ద్రుమిలోపిణి:—ఎక్కిరకము తీట, పొడ, ఎంతకాలము నుండియొన్న సుమారుచూటలలో మాడిపోవును. 0-4-0

వారికేళ రంజనము: కండ్లలో ఎఱుపు, నీళ్లుకారుట, మసక గాయముండుట, కండ్లకొప్పి, కండ్లమంట మొదలగునవిమాయముగను. 0-6-0

మా దౌషధములన్నియు ధరస్వల్పము, ఫలమధికము. దీనినిజను 2కసారి మాదౌషధములు కొనినవారికే తెలియును.

సాశ్వత శుభకటాచలపండితులు, వైద్యకాలాధికారి, ప్రభావవైద్యులు.

శ్రీ సీతారామవైద్యశాల, మైసూరు. మద్రాసురాంచి:— 331, తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

ముఖ్యగమనింపు:—బ్రాంచి అధికునుండి దౌషధములు ఏ. పి. గా పంపబడుతు. (2)

OM.

The Mysore Government Security
LIFE AND MARRIAGE ASSURANCE
COMPANY LTD., MYSORE.
Head Office:—Life & Marriage Assurance Buildings
Mysore (S. India)

LOANS FROM Rs. 1000 TO Rs. 5000
will be given

On Personal Security Without any interest
to our Personal Investment Bondholders

(As determined in the ensuing drawing to be held on
31st January 1924)

Payment of Rs. 2-8-0 being Admission and stamp fees
with application, Re. 1-0-0 per month till December 1923
and Rs. 1-8-0 being interest for this half year on bond
amount will entitle your name included in the next drawing.
Send your application with Rs. 2-8-0 to-day to avoid
disappointment as applications for more than one lakh
bonds will not be received for the ensuing drawing to be
held on the 31st January 1924.

LOANS FROM Rs. 1000 TO Rs. 10,000
will be given

To our Life Insurance Policy holders on joint security
of their Life Policies and immovable properties at moderate
interest.

FOR FURTHER PARTICULARS AND TERMS OF
AGENCY PLEASE APPLY TO:—

Messrs. P. K. Rau & Sons,
Chief Agents, Madras Presidency etc.,
289 Thambha Chetty Street, MADRAS

SIGHT RESTORED

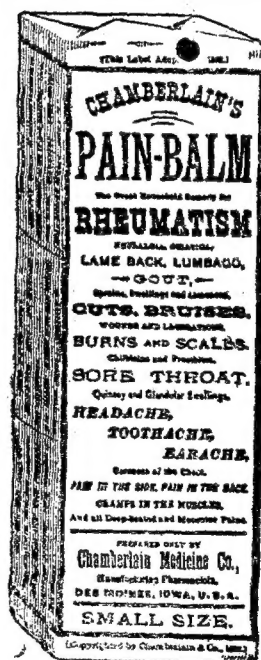
A Sure Remedy of Nature for all Eye-dis-
eases. Cures Cataract, Glaucoma, etc.,
without knife. No failure; absolutely safe;
highest testimony. Particulars free.

L. H. SELLER, D. Samta (Bengal).

SANTI OIL

Simple, harmless, external application for
functional weakness, Loss of Manhood,
etc. No irritation, no discolouring, no
bad smell. Particulars free. Correspond-
ence confidential.

HEALTH HOME, D. Samta (Bengal).

చేంబర్లెన్ గారి
పెయిన్ బామ్

వాత శుష్కలు, నడుము
నొప్పి, కాలినగాయములు
తలనొప్పి, పండ్ల నొప్పి,
నరుకులు, దెబ్బలు
మున్నగునవి దీని వలన
తప్పక గుణ మగును.

అన్ని జాగాలలో
విక్రయమునకు
88 దొరకును. (1)

వలెను

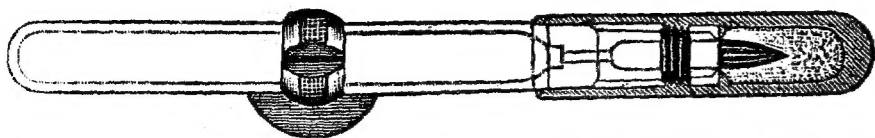
ప్రతి చోట మా క్యాలండర్లను విక్రయించుటకు ఏజెంట్లు కావలెను. మిక్కిలి లాభకరమైన వ్యాపారము. దరఖాస్తు పంపినవరితులు తెలుసబడును.

Rajvaid Sri Ramandasji Kshiraj
152 Harrison Road, Calcutta

పగుళ్లకు తైలము

వెల డబ్బీ 1.కి రు. 0-6-0. వి. పి. నో 0-11-0
1 డబ్బీ మొదలు 6 డబ్బీల వరకు పోస్టేజి 0-5-0 మాత్రమే.
అరికాళ్లు, అరిచేతులు, చర్మము కారకవలన, శిశుగారి
శలన పరి నీరుకారుటయు, జిలట్టుటయు సంభవించును. ఈ
తైలమును రాచిన పగుళ్లమని జిలట్టు మంచిచెర్చుకు దాగుల
రు. పగుళ్లునొప్పియు నయచును. స్వల్పకృత్యము. కాలి పగు
ళ్లకు ఈ తైలము అత్యంతోపయోగకరము.
అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు. బొంబాయి.

సెల్ ఫోన్ ఫిల్లింగు "ఆ గేట్" ఫ్రంట్టిన్ వేనా

సెల్ ఫోన్ వేన్ ప్రపంచమునందు, నూతనఫక్కి అని చెప్పవచ్చు ఈ "ఆ గేట్" కలము, అమెరికా ఆస్ట్రేలియా, మొదలగు ఖండములలో విరివిగా వ్యాపించియున్నది. ఇప్పుడెప్పుడు మన హిందూజాతమునందు కూడ మిక్కిలిముగా జనాదరణను మొందుచున్నది.

సాధరణమయిన "ఆ గేట్" కలము

మామూలుగా ఉపయోగింపబడు ఉక్కుపాళికి బదులు "ఆ గేట్" గాజుపాళి నుపయోగించుట యధ్యుతమగు నూతన విధానము. ఒకతూరి సిరాలో ముంచియెడల అయిదు నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును.

మైలాపూరు

విక్టోరియా డిపో,

మదరాసు.

ఆంధ్రపత్రిక ముద్రాక్షరశాల

ఇచ్చట అచ్చపనులు

సుందరముగ న్యాయమైన ధరలకు

చేసి యియ్యబడును

6, 7, తంబుకెట్టిపీఠి, మద్రాసు

ఎరాస్మికు తెల్ల

వన్నీరువుత్పన్నబ్బు

సువాసన సుఖమును, ఆనందమును ఇచ్చును గాని ఆ వాసన సొంపైన సువాసనగా నుండుట అవసరము.

ఎరాస్మికు తెల్లవన్నీరు వుత్పన్నబ్బుయొక్క అత్యుత్కృష్టమైనటువంటియు. అసమానమగు నటువంటియు సువాసన, అందరికి ఆరోగ్యమును, ఉల్లాసమును, ఉల్లాసమును ఇచ్చును. ఎందువలన ఈ వాసన ఇంత సొగసుగ నున్నదో చెప్పజాలము. ఇట్టి సబ్బులను జూచి మోసపోవద్దు! 629

(4)

అన్ని అంగళ్లయందు దొరకును.

వన్నె వుం బజారుధంలు

నవంబరు 24 వ తేది శనివారము

(1) ధాన్యములు

నవంబరు 24 వ తేది శనివారము	రూ 1-1	రు 45-0-0	మొదలు 55-0-0	రూ 1-1
బియ్యము	బస్తా	రూ 1-1	రు 45-0-0	మొదలు 55-0-0
మొదలు	రు 1-1	రు 45-0-0	మొదలు 55-0-0	రూ 1-1
మొదలు	రు 1-1	రు 45-0-0	మొదలు 55-0-0	రూ 1-1
మొదలు	రు 1-1	రు 45-0-0	మొదలు 55-0-0	రూ 1-1
మొదలు	రు 1-1	రు 45-0-0	మొదలు 55-0-0	రూ 1-1
మొదలు	రు 1-1	రు 45-0-0	మొదలు 55-0-0	రూ 1-1
మొదలు	రు 1-1	రు 45-0-0	మొదలు 55-0-0	రూ 1-1
మొదలు	రు 1-1	రు 45-0-0	మొదలు 55-0-0	రూ 1-1
మొదలు	రు 1-1	రు 45-0-0	మొదలు 55-0-0	రూ 1-1

(2) కత్తు ధాన్యములు

కత్తు	బస్తా	రూ 1-1	రు 20-0-0	రు 12-0-0	రు 18-4-0
కత్తు	బస్తా	రూ 1-1	రు 20-0-0	రు 12-0-0	రు 18-4-0
కత్తు	బస్తా	రూ 1-1	రు 20-0-0	రు 12-0-0	రు 18-4-0
కత్తు	బస్తా	రూ 1-1	రు 20-0-0	రు 12-0-0	రు 18-4-0
కత్తు	బస్తా	రూ 1-1	రు 20-0-0	రు 12-0-0	రు 18-4-0
కత్తు	బస్తా	రూ 1-1	రు 20-0-0	రు 12-0-0	రు 18-4-0
కత్తు	బస్తా	రూ 1-1	రు 20-0-0	రు 12-0-0	రు 18-4-0
కత్తు	బస్తా	రూ 1-1	రు 20-0-0	రు 12-0-0	రు 18-4-0
కత్తు	బస్తా	రూ 1-1	రు 20-0-0	రు 12-0-0	రు 18-4-0
కత్తు	బస్తా	రూ 1-1	రు 20-0-0	రు 12-0-0	రు 18-4-0

(3) నూనె వస్తువులు

నూనె	బస్తా	రూ 1-1	రు 174-0-0	రు 176-0-0
నూనె	బస్తా	రూ 1-1	రు 174-0-0	రు 176-0-0
నూనె	బస్తా	రూ 1-1	రు 174-0-0	రు 176-0-0
నూనె	బస్తా	రూ 1-1	రు 174-0-0	రు 176-0-0
నూనె	బస్తా	రూ 1-1	రు 174-0-0	రు 176-0-0
నూనె	బస్తా	రూ 1-1	రు 174-0-0	రు 176-0-0
నూనె	బస్తా	రూ 1-1	రు 174-0-0	రు 176-0-0
నూనె	బస్తా	రూ 1-1	రు 174-0-0	రు 176-0-0
నూనె	బస్తా	రూ 1-1	రు 174-0-0	రు 176-0-0
నూనె	బస్తా	రూ 1-1	రు 174-0-0	రు 176-0-0

(4) చిల్లర వస్తువులు

చిల్లర	బస్తా	రూ 1-1	రు 280-0-0	రు 285-0-0
చిల్లర	బస్తా	రూ 1-1	రు 280-0-0	రు 285-0-0
చిల్లర	బస్తా	రూ 1-1	రు 280-0-0	రు 285-0-0
చిల్లర	బస్తా	రూ 1-1	రు 280-0-0	రు 285-0-0
చిల్లర	బస్తా	రూ 1-1	రు 280-0-0	రు 285-0-0
చిల్లర	బస్తా	రూ 1-1	రు 280-0-0	రు 285-0-0
చిల్లర	బస్తా	రూ 1-1	రు 280-0-0	రు 285-0-0
చిల్లర	బస్తా	రూ 1-1	రు 280-0-0	రు 285-0-0
చిల్లర	బస్తా	రూ 1-1	రు 280-0-0	రు 285-0-0
చిల్లర	బస్తా	రూ 1-1	రు 280-0-0	రు 285-0-0

(5) ఇనుము

ఇనుము	బస్తా	రూ 1-1	రు 84-0-0	రు 85-0-0
ఇనుము	బస్తా	రూ 1-1	రు 84-0-0	రు 85-0-0
ఇనుము	బస్తా	రూ 1-1	రు 84-0-0	రు 85-0-0
ఇనుము	బస్తా	రూ 1-1	రు 84-0-0	రు 85-0-0
ఇనుము	బస్తా	రూ 1-1	రు 84-0-0	రు 85-0-0
ఇనుము	బస్తా	రూ 1-1	రు 84-0-0	రు 85-0-0
ఇనుము	బస్తా	రూ 1-1	రు 84-0-0	రు 85-0-0
ఇనుము	బస్తా	రూ 1-1	రు 84-0-0	రు 85-0-0
ఇనుము	బస్తా	రూ 1-1	రు 84-0-0	రు 85-0-0
ఇనుము	బస్తా	రూ 1-1	రు 84-0-0	రు 85-0-0

(6) లోహములు

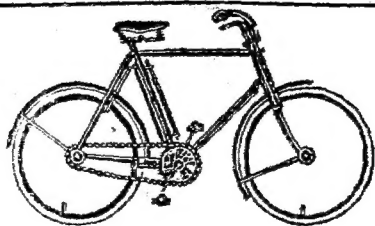
లోహము	బస్తా	రూ 1-1	రు 78-0-0	రు 80-4-0
లోహము	బస్తా	రూ 1-1	రు 78-0-0	రు 80-4-0
లోహము	బస్తా	రూ 1-1	రు 78-0-0	రు 80-4-0
లోహము	బస్తా	రూ 1-1	రు 78-0-0	రు 80-4-0
లోహము	బస్తా	రూ 1-1	రు 78-0-0	రు 80-4-0
లోహము	బస్తా	రూ 1-1	రు 78-0-0	రు 80-4-0
లోహము	బస్తా	రూ 1-1	రు 78-0-0	రు 80-4-0
లోహము	బస్తా	రూ 1-1	రు 78-0-0	రు 80-4-0
లోహము	బస్తా	రూ 1-1	రు 78-0-0	రు 80-4-0
లోహము	బస్తా	రూ 1-1	రు 78-0-0	రు 80-4-0

అగస్త్యుల ఆపీస కాలక్షదరు 1924 సం॥ టికి 0 8 0

దొరసామి అందు కంపెనీ, నెం 58 పెరియణ మొదలి వీధి, మిన్ట్ పోస్టు, మదరాసు.

ప్రత్యేక ధరలు!!

విద్యార్థులకు, ఉపాధ్యాయులకు,

గవర్న మెంటు చిన్న ఉద్యోగులకు
అతి అనుకూలము

మోడల్ నుపర్నా బ్రెటింగ్ టైలు టైల్లరేకుండా రూ. 70/- మోడల్ టైల్లర్ ట్యూబుతో రూ. 77/- మోడల్ 1 సంగ్రహ గ్యారంటీ గల ఆవక ఆర్కు టైల్లర్ ట్యూబులతో రూ. 82/-
వేలకు వేల సయికిలు మేము తెప్పించు చుండుటకల్ల యంత చక్క ధరలకు ఇచ్చుటకు అనుకూలమయినది. యివిగాక రడ్డి, బి. యస్. యె., రాల్ఫ్, వగైరా సయికిలుకూడా అతిసరసముగా విక్రయించ బడును. మాయొక్క పటములగు ధరల జాబితాకు వ్రాయును. చివ్రోలెట్ కారు రూ. 3600/-ల నుంచి రూ. 8400/-లకు తగ్గించ బడినది.
యింగ్లీషు టైలు యింప్రోవ్డ్ కంపెనీ, 9, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

హ ను మా క స బ్బు

మిక్కిలి మేలైనది!

ఎల్లప్పుడు వ్రవయోగింపుడు!!

ఎస్. రంగనాథం శెట్టి అందు బ్రదర్. 12 - బందరువీధి, మదరాసు.

(72)

వాణిముద్రాక్షరశాల, బెజవాడ.

అచ్చు బ్రెండుపనులు, రబ్బరుస్టాంపులు, స్టిల్స్, రాగి, బంగారము, విండనామా
నులపై చెక్కుట, ప్లాకులుచేయుట, స్టేషనరీ సామానులు. (809)

ఎంగ్రేవింగు

Powell's Extract of Golden

3421

పవలుగారి అమోఘమైన గెనో

నెగ రోగమునకు

అమృతమైన గుణ మిచ్చును.

అంగ్ల; ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.

నెగరోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండములయొక్క వాపు, శుక్ల నష్టము, బలహీనము, వీపులో నొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది సమృద్ధిగా కుదుర్చుకట్టి దివ్యౌషధము.

గుణము:— 6 మోతాదులగెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే ప్రవణము తప్పక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కులన్నియు మాయమగును. మూత్రమందును మంటకూడ లేదు. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

తీవ్రమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రూ. 1-4-0

దీర్ఘ వ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రూ. 1-8-0

మా దివ్యౌషధములు శుభ్రశిద్ధమైనకాణములన్నిటిలోను దొరకును.

మా చిత్రచిహ్నపు క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.

ఈ త్రరము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,

Manufacturing Chemists,

Lamington Road, Bombay

వెంట్రుక్కలే అందము?

రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

"Everybody's favourite Toilets, Kamini Oil, & Otto Dillbahr, Sold everywhere,"

వెంట్రుకలు దువ్వెనతో ఊడిరాకమునుపే త్వరపడుము. ఊడివచ్చుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంట్రుకలుపాడై పోవును.

అంతవరకు రానియవద్దు

నేడే

కామినీయానూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుడు

(ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది.)

వెంట్రుకల కట్టి రోగమున్నను, రోగ మంద్య మున్నను, యిది దివ్యౌషధము

వెంట్రుకలు చిట్టచు గాని, గరుకు గాని యుండదు

మీ వెంట్రుకలకు మరల యెప్పుడీ పెత్తనమును గల్గి కట్టుకల నుండి మెరయ నుండును.

ఈ రోజుననే దీనిని తరీక్షించి చూడుము

వెంట్రుకలు యెట్లువృద్ధియగునో కనిపెట్టుడు

కామినీయా తలనూనెను నిన్ను శరీరశుక్లమైనదిగ జేయును.

కల బుడ్డి 1.5 ఒక రూపాయి 2.5 చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని వోట్లలోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము విక్రయించబడుచున్నది.

మీకు నువాసన ద్రవ్యము, లేక అత్తరు కావలసినపుడు

"ఒటో దిల్ బహారు"ను వ్రాయుడు.

ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది అత్యంతమైన గుణముగలది.

కొన్ని బుడ్డి 15 ధర రూ. 2-0-0

కొన్ని బుడ్డి 15 ధర రూ. 0-12-0

కొన్ని బుడ్డి 1.5 ధర రూ. 0-8-0

కొన్ని చుక్కలు చేతిమూలయందు చల్లిన మిక్కిలి

మనోహరమైన వాసన చుట్టు ప్రక్కల వ్యాపించును

ఇది నందం అమ్మవారి, దీనివద్దనున్న, శరీర అవ్యవహారికమున దా దొరకును. తక్షణము,

సోలు చేజిక్కు:— ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్గు అండు కెమికలు కంపెనీ,

155 హమ్మమకీదు, బొంబాయి.

128

మన దేశ పుదురవస్థ

గమనింపుడు

గమనింపుడు

తల్లిపాముత్రాగు పిల్లలకంటే పోకపాముత్రాగు పిల్లల మరణము 15 శాతము అధికముగ నున్నట్లు ఆ దాక్టరు ముక్కుగామ్యముతో తెలియజేయుచు, గమన పోలికను మొదలగు కృత్రిమ ఆహారముల నివృత్తి ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రిలచేరి

క్షీరవధాని

తల్లులకిచ్చిన యడల

చనుకాము అమృతముగ గలగును.

దీని గుణ మత్యాగ్యరహితము. అతియోక్తికాదు.

రాత్రివేదింపిన పువ్వుమునకే గుణ మిచ్చినవార లనేకులుగలరు. బుడ్డి 1 కి రూ. 1-8-0. 2. 5. 5. రూ. 2-0-0.

ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

"బైరాగి చిటికీలు"

ఇందు గొప్పమహాత్ములచేత శుభ్రపాప్తమైన ఆనేక పరమహంసాదులు, శుద్ధాచార్యులు, అద్వైత, వైష్ణవసామ్యములు గలవు. ఈ గ్రంథము లోకోత్కర్షకంబై ప్రయోజనపడినది. ఇది ప్రతియొకరును తప్పక పుండతగిన దని యొకసారి చదివిన తెలియను. ఎల్లరీతుల బోధపడును. ముఖ్యతెలిసి వ్రాయబడినది. తప్పక చదువుడు. ఇందలి పరమహంసాదులు చేసిన శుభాచరము. ఒక ప్రతి పోస్తుకు రూ. 0-8-0. 1098

"తెండు ప్రతులు ఒకేసారి కొనిన పోస్తుకు అతిశయము."

ఆంధ్ర గ్రంథాలయము, విజయనగరం.

చాకులు-తాళములు

మంకలికత్తులు.

అగ్రహారములచే చేయబడినది. తెలుగునాటి

నెంబునే ధరల క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.

వి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్

శట్టన్న అండ్ లాక్ నెగర్స్ etc.

8081

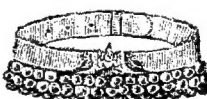
వెదాపురం. (గోవాలోని)

తెలంగాణ్ అడ్రెసు: "ఇంద్ర ప్రస్థ" వెదాపురం.

గొప్ప తగ్గుభా! జాతకరత్నము త్వరపడుము!!

జ్యోతిషశాస్త్రము పుట్టినదేదీ వేళ ముగ్గునది లేక యేకంబ త్వరపరిచివలెను క్యారెక్టరు రీడింగుతో సహా యెన్ని శంక త్వరముల నైనను జ్యోతిషముని సహాయము ఆగ్నేయరేఖయే తమంతట తాము వ్రాసికొనవలెను. ధనము, సంపాదనము, ఆయురారోగ్యములు మున్నగు ద్వాదశభావములతో మీ మీ జాతకములను మీరే వ్రాసికొనవలెను. ఇది యింటిజ్యోతిషము. దీనివల రూ. 2-0-0, నెలకు ఒకసారిగా రోజువారీ 1-0-0 మాత్రము. (164) గ్రేటు యిండియన్ జ్యోతిషాలయము, ఫిరోజ్ పూ, విశాఖపట్నంజిలా.

రోలుగోల్డు వడ్డ్యాణం

ఈ వడ్డ్యాణం 18 (తరువె

మిడి) తన్ను లే! సుగ్రహముగాగతో

మలాం చేసినది. దీనికి వెడక ప్రక్క

వెడదిగా చిన్నదిగా జేయవలెను. ముందు ప్రక్క 150 అంచులై. విడిచివలెను పోర వలెతో గజలక్ష్మీ మూల యందును, దీని ప్రయం మొదటి-కం రు. 4-8-0 రెండవకం రు. 2-8-0

Hurry up Hurry up TO AVOID DISAPPOINTMENT

ఇమిచేయవలెను అట్టి

గోలు లండను మర్కెట్లో కొని

వారి మూలముగా మేము తీర్చు

రుచేయించి తెల సరసముగా ని

(గోలులను వ్రాసుచు, చూపుత

10 కేలు మదింపుకొనినది. వెద

కుటుంబములవారు వాడతగిన

నది. కాకుండా త్రీప్లాకెటరులకు ప్రేమకమైనది. చిన్నల పెద్దలు ఉపయోగించవలెనది. మానవ్య కొద్దిగా ఉండుటకల్ల కీర్తనముగా జాగుచేయక వ్రాయుడు. ధర రూ. 10-0-0.

కె. వాధముని అండు ఫన్స్

నెం. 164 వై కామారాజుకోడ, మద్రాసు.

